

AFYONKARAHİSAR MÜZİK KÜLTÜRÜNE
HİZMET EDENLER
Safiye GÜNDÖNER
Yüksek Lisans Tezi
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mehmet SARI
Afyonkarahisar
2010

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANA SANAT DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

AFYONKARAHİSAR MÜZİK KÜLTÜRÜNE
HİZMET EDENLER

Hazırlayan
Safiye GÜNDÖNER

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Mehmet SARI

AFYONKARAHİSAR – 2010

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Afyonkarahisar Müzik Kültürüne Hizmet Edenler” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

29.06.2010

Safiye GÜNDÖNER

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı :Yrd.Doç.Dr. Mehmet SARI

Jüri Üyeleri :Doç.Dr.Uğur TÜRKMEN

:Yrd.Doç.Dr. Emel Funda TÜRKMEN

İmza

.....
.....
.....

Müzik Ana Sanat Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Safiye GÜNDÖNER'in "Afyonkarahisar Müzik Kültürüne Hizmet Edenler" başlıklı tezini değerlendirmek üzere 29.06.2010 günü saat 10:00'da Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir

Doç.Dr.Mehmet KARAKAŞ
MÜDÜR

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ

AFYONKARAHİSAR MÜZİK KÜLTÜRÜNE HİZMET EDENLER

Safiye GÜNDÖNER

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MÜZİK ANA SANAT DALI

Haziran 2010

TEZ DANIŞMANI: Yrd. Doç. Dr. Mehmet SARI

“Afyonkarahisar Müzik Kültürüne Hizmet Edenler” başlıklı bu çalışma, genel olarak müzik ve kültür kavramlarını, Afyonkarahisar ili tarihçesini, Afyonkarahisar’da geçmiş yıllarda yapılmış ve halen yapılmakta olan müzik çalışmalarını ve Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet etmiş ve etmekte olan şahısların ve kurumların müzik çalışmaları ve kültürel faaliyetlerini içermektedir.

Daha önceki yıllarda, Afyonkarahisar ve Afyonkarahisar yöresi türküleri ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Fakat bu çalışmada Afyonkarahisar müzik kültürü, eldeki imkân ve zaman sınırlılığıyla birlikte elde edilen veriler değerlendirilerek, daha kapsamlı bir şekilde ele alındı.

Bu araştırmanın daha birçok araştırmaya yön vereceği, Afyonkarahisar müzik kültürünün gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afyonkarahisar, Müzik, Kültür.

ABSTRACT

MUSICIANS WHO SERVED THE MUSIC CULTURE OF AFYONKARAHISAR

Safiye GÜNDÖNER

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF MUSIC**

June 2010

Advisor: Assist. Prof. Dr. Mehmet SARI

This piece of work named “Musicians Who Served The Music Culture Of Afyonkarahisar” generally contains the notions “music” and “culture”, a brief history of Afyonkarahisar, the past and present musical actions that take place in this town and the musical studies and cultural activities of those who served the town in musical arena in the past and those who are continuously performing their precious studies.

In the past years, there had been made many studies on Afyonkarahisar folk songs. However, in this work, it was dealt in detail with the music culture of Afyonkarahisar appreciating the data gained in very weak conditions and being short of time.

In conclusion, it is thought that this piece of work will lead to several studies on this topic and that it will contribute to the improvement of music culture of Afyonkarahisar.

Key words: Afyonkarahisar, Music, Culture.

ÖNSÖZ

Afyonkarahisar ili yöresi türküleri, ilçelerindeki müzik çalışmaları ve müzik kültürüne katkı sağlayanlarla ilgili daha önceki yıllarda araştırmalar yapılmıştır. Bu tez çalışması yaklaşık iki senelik süreç içerisinde oluşturulmuştur. Afyonkarahisar merkez ve ilçelerde konuya ilişkin araştırmalar ve çalışmalar yapılarak sözlü ve yazılı kaynaklardan veriler toplanmıştır. Veriler değerlendirilerek konu daha geniş kapsamlı olarak ele alınmıştır. Afyonkarahisarlı olarak böyle bir çalışmanın Afyonkarahisar'a kültürel açıdan katkı sağlayacağını düşünmekteyim.

Bu çalışmamın her aşamasında titiz çalışmalarıyla ve yardımlarıyla destek veren danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Mehmet SARI'ya, yönlendirmelerinden dolayı Doç. Dr. Uğur TÜRKMEN'e ve maddi manevî destek sağlayan sevgili aileme teşekkür ederim.

Safiye GÜNDÖNER

İÇİNDEKİLER

Sayfa

YEMİN METNİ	ii
TEZ JÜRİSİ VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

MÜZİK VE KÜLTÜR

1. MÜZİK VE KÜLTÜR KAVRAMLARI.....	3
1.1. GENEL OLARAK MÜZİĞİN TANIMI	3
1.2. MÜZİĞİN YAŞAMIMIZDAKİ YERİ VE ÖNEMİ	4
1.3. MÜZİK TÜRLERİ.....	5
1.4. GENEL OLARAK KÜLTÜRÜN TANIMI.....	7
1.5. TÜRK MÜZİK KÜLTÜRÜ	7
1.6. AFYONKARAHİSAR MÜZİK KÜLTÜRÜNE HİZMET EDENLER.....	8
1.7. AFYONKARAHİSAR İLİ TARİHÇESİ.....	8
1.8. AFYONKARAHİSAR'DA MÜZİK KÜLTÜRÜ	9
1.8.1. Afyon Mûsikî Cemiyeti.....	10

1.8.2. Afyonkarahisar Belediyesi Mûsikî Eğitim Merkezi.....	10
1.8.3. Afyonkarahisar Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Korosu	11
1.8.4. Afyon Halk Oyunları Müzik Kültür Araştırma Ve Yaşatma Derneği (AFKÜDER)	11
1.8.5. Afyonkarahisar Belediyesi Konservatuvarı.....	11
1.9. AFYONKARAHİSAR MÜZİK KÜLTÜRÜNE HİZMET EDENLER.....	11
1.9.1. Şâirler	12
1.9.2. Bestekârlar	17
1.9.3. İcrâkârlar	19
1.9.4. Derleyiciler	39
1.9.5. Araştırmacı ve Yazarlar	41
1.9.6. Eğitimciler.....	43
1.10. AFYONKARAHİSAR’DA İCRÂ EDİLEN MEVLEVÎ ÂYINLERİ VE YER ALAN MÛSİKÎŞİNASLAR.....	47
1.10.1. Afyonkarahisar Mevlevihanesi’nin Kuruluşu	47
1.10.2. Afyonkarahisar Mevlevîhânesinde İcrâ Edilen Mevlevî Âyinlerinde Yer Alan Mûsikîşinaslar	47
1.11. AFYONKARAHİSAR İLÇELERİNDE MÜZİK ÇALIŞMALARI	48
1.11.1. Dinar’da Müzik Geleneği	48
1.11.2. Marsyas Efsanesi	48
1.11.3. Dinar’da Müzik Çalışmaları	49
1.11.4. Emirdağ’da Müzik Çalışmaları	49
1.12. TRT REPERTUARINA KAYITLI AFYONKARAHİSAR TÜRKÜLERİ.....	51

1.13. AKÜ DEVLET KONSERVATUVARI VE AFYON MÜZİK KÜLTÜRÜNE YÖNELİK BİLİMSEL VE SANATSAL FAALİYETLERİ	51
1.13.1. Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Tarafından Düzenlenen Müzik Çalıştayları.....	52
1.13.2. Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Çocuk Korosu	52
1.13.3. I. Uluslararası Marsyas Kültür Sanat ve Müzik Festivali	52
1.13.4. I. Uluslararası Sultan Dîvânî ve Mevlevîlik Sempozyumu	52
1.14. ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ	53
1.15. ARAŞTIRMAYA İLİŞKİN ÇALIŞMALAR	54
1.16. PROBLEM CÜMLESİ	55
1.17. ALT PROBLEMLER	55
1.18. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	55
1.19. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	56

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2. ARAŞTIRMANIN MODELİ VE YÖNTEM	57
2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	57
2.2. VERİ TOPLAMA YÖNTEMLERİ	57

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

3. BULGULAR VE YORUM.....	58
3.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR.....	58
3.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR.....	58
3.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR.....	59
3.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR.....	59

3.5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	59
3.6. ALTINCI ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	61
3.7. YEDİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	62
3.8. SEKİZİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	62
3.9. DOKUZUNCU ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	63
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	64
KAYNAKÇA	67
EKLER.....	70

GİRİŞ

Afyonkarahisar, Anadolu’da oluşan ve gelişen kültür ve medeniyetlerin birer örneğini verebilen sayılı şehirlerden biridir. Hangi alanda inceleme ve araştırma yapılırsa yapılsın, mutlaka değişik dönemlere ait kültür ve medeniyetin ürünleriyle karşılaşmak mümkün olacaktır.¹ Tarih boyunca ilim ve kültür merkezi olan Afyonkarahisar sırasıyla Anadolu Selçukluları Devleti, Germiyanogulları ve Osmanlıların hâkimiyeti altında bulunmuştur. Bu durum, mevcut kültürel yapıyı ciddi bir şekilde etkilemiştir. Yüzyılların birikimiyle oluşan bu kültür, gelişerek varlığını devam ettirmektedir.²

TRT Sanatçısı merhum Niyazi Yılmaz bir bildirisinde³ Afyonkarahisar’ı, Kuvay-ı Milliye’nin merkezlerinden, Başkumandanlık zaferinin güneş şehri, Selçuklu’nun, Osmanlı’nın ve Cumhuriyetimizin kutlu beldesi, Tasavvuf, tefekkür ve felsefede Mevlevîliğin ikinci merkezi, sanat, kültür ve Türk Kahramanlığının simgesi olarak anmıştır. Yukarıda sözünü ettiğimiz gibi Afyonkarahisar, birçok medeniyete ve kültüre beşiklik yapmıştır. Kültür ve medeniyet kavramlarından hareket ederek konumuzla ilgili olmasından dolayı kültür kavramına yer vermemiz uygun olacaktır.

Kültür kavramını birçok şekilde tanımlayan ilim ve bilim adamı vardır. Genel olarak yapılan araştırmalara göre kültür, bir milletin şahsiyeti, kendi tarihinin süreci içinde oluşmuş maddi ve manevî değerler bütünü olarak tanımlanabilir. Bir milletin birçok alanda gelişmiş kültürü bulunmaktadır. Kıyafet, yemek, dil, müzik vs. bir milletin kimliğinin oluşmasını sağlayan parçalardır. Araştırmanın temelini oluşturan Afyonkarahisar müzik kültürü de, Afyonkarahisar’ın kendi kimliği açısından önemli bir parçadır. Afyonkarahisar merkez ve ilçelerinde kendi yöresine has deyişlerin, türkülerin, ilahilerin, müzik geleneğinin bulunduğunu görmekteyiz. Sandıklı’da

¹ HIZAL, İsmail, “Afyonkarahisar Kültür ve Medeniyetinin Temel Öğeleri”, I. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, Afyonkarahisar, 1990, s.4.

² DİKİCİ, Recep, “Afyonkarahisarlı Meşhur Âlim, Edip ve Şâirler”, VI. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, Afyonkarahisar, 2002, s.369.

³ YILMAZ, Niyazi, “Afyonkarahisar Türkülerinin Edebi ve Mûsikî Örgüsündeki Sanat ve Estetik Yapı”, IV. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, Afyonkarahisar, 1995, s.98.

Yâren Geleneği, Emirdağ Yöresi Ağıtları, Dinar’da Kerem Havaları bunlara birer örnektir.⁴

Bu geniş müzik kültürü içinde birçok araştırma, çalışma, derleme yapılmış ve bu alanlarda faaliyet gösterilmiştir. Afyonkarahisar’ın müziği, kültür merdiveninin önemli bir basamağı olmuştur.

Afyonkarahisar müzik kültürünün önemli bir parçasını halk ezgileri oluşturmaktadır. Halk müziği, bir toplumun duygularını, düşüncelerini, gelenek ve göreneklerini, kahramanlıklarını, inançlarını, atasözlerini, deyimlerini, doğumda ninni ile başlayan ve ölümden ağıtla nihayet bulan insanoğlunun her döneminde ses ve dil olarak nesilden nesile günümüze kadar ulaşmasını sağlayan kültürün bir bütünüdür.⁵ Niyazi Yılmaz’ın da bildirisinde bahsettiği gibi insanoğlunun doğduğunda kulağındaki ilk ninni melodisinden öldüğünde yakılan ağıtlara kadar müzik, kültürümüz içinde ayrılmaz bir parçadır. Bu kültürün gelişmesini sağlamak, bir sonraki nesile aktarmak, kültür zincirinin halkalarından birisini oluşturan müziğimize sahip çıkmak ve yüzyıllardır süregelen bu geleneği korumakla mümkün olacaktır. Afyonkarahisar müzik kültürüyle ilgili yapılan her araştırma, yöreye ait derlenen her türkü, gelecek nesile aktarılan her melodi, müzik kültürünü geliştirme açısından atılan önemli bir adım olacaktır.

⁴ Daha geniş bilgi için bkz: UYSAL, Saffet, “Dinar ve Çevresinde Kerem Havaları”, s.37–46., YALDIZKAYA, Ömer Faruk, “Emirdağ Yöresi Ağıtları”, s.122–131., *I. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri*, Afyonkarahisar, 1990.

⁵ YILMAZ, Niyazi, “Afyonkarahisar Türkülerinde Dil, Temalar ve Motifler”, *I. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri*, Afyonkarahisar, 1990, s.33–36.

BİRİNCİ BÖLÜM

MÜZİK VE KÜLTÜR

1. MÜZİK VE KÜLTÜR KAVRAMLARI

Müzik ve kültür kavramları geniş anlamlar içermektedir. Müzik, kendi içinde oluşan türleriyle toplumdan topluma değişim ve gelişim göstermektedir. Kültür, toplum içinde bir birey olarak insanın bilgi ve beceriyle edinmiş olduğu bir bütünü içine almaktadır. “Afyonkarahisar Müzik Kültürüne Hizmet Edenler” konusuna geçmeden müzik ve kültür kavramlarını açıklamakta yarar vardır.

1.1. GENEL OLARAK MÜZİĞİN TANIMI

Bugüne kadar birçok alanda olduğu gibi müzik alanında da çeşitli fikirler, görüşler, yorumlar ortaya çıkmıştır. İncelediğimiz kaynaklarda birçok müzik tanımına rastlanmış ise de en fazla kabul gören tanımın verilmesi uygun görülmüştür. Müzik, “birtakım duygu, düşünce ve izlenimleri, belli bir amaç ve yöntem aracılığı ile belirli bir estetik çerçevesinde biçimlendirip ritim ve melodi unsurlarını da katarak bir bütün haline getirmektir” denilirse birçok tanımı da destekleyen bir tanım yapılmış olur. Müziği insana duyup düşündüklerini seslerle anlatma imkânı veren bir dil olarak da açıklayabiliriz.⁶ Mehmet Kaygısız, *Müzik Tarihi Başlangıcından Günümüze Müziğin Evrimi* adlı eserinde müziği insanın doğadan aldığını, bilinciyle düzelterek oluşturduğu düzenlenmiş sesler olarak ifade etmiştir.⁷ “Düzenlenmiş” ifadesi burada tamamen müziğin tanımına uygun düşmektedir. Çünkü ardı sıra gelen birçok ses müziği oluşturmaz. Kulağa hoş gelmesi ve seslerin birbiriyle uyum içinde olması gerekir. Fakat müzik sadece insanın doğadan veya çevresinden aldığıyla değil kendi iç dünyasının ahengiyle de ilgilidir.

Müziğin bir ifade gücü olmalıdır ve dinleyende bıraktığı olumlu veya olumsuz etkileri de çok önemlidir. Sanat eserine ustalık ve beceriyle ortaya çıkan bir ürün olarak bakarsak; sanatçı da ortaya çıkan bu ürünü en iyi şekilde ortaya koyan ya da sergileyebilen kişidir. Bundan yola çıkarak müziği icrâ edecek olan kişi bunu en iyi şekilde karşısındakine aktarabilirse izlenimler de olumlu yönde olacaktır ve ortaya konan eser amacına ulaşmış olacaktır.

⁶ SAY, Ahmet, *Müziğin Kitabı*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 2001, s.17.

⁷ KAYGISIZ, Mehmet, *Müzik Tarihi Başlangıçtan Günümüze Müziğin Evrimi*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2004, S.33.

Müzik, bazı İslâm âlimlerinin, bazı düşünürlerin ve birtakım düşünce ekollerinin ilgi alanına giren ilimlerden birisidir. Yaygın bir anlayışa göre müzik, güzel sanatların bir kolu olarak görülmektedir. İslâm âlimlerinin yaptığı sınıflandırmada ise yüksek ilimlerden biri olarak kabul edilir. Müzik, teorik açıdan matematik ilimlerine yakın özellikler göstermesinden dolayı da bir sanat olmasının yanı sıra bilim doğrultusunda yaklaşabilmemiz mümkündür. Yalçın Çetinkaya, *Müzik Yazıları* adlı eserinde bazı düşünürlerin, müzikologların ve İslâm âlimlerinin müziğe yaklaşımlarını şu şekilde ifade etmiştir. “ *Meselâ Fârâbî, “İhsâ el-Ulûm (İlimlerin Sayımı)” adlı eserinde yaptığı ilimler tasnifinde müziği; aritmetik, geometri, optik, astronomi, ağırlıklar ilmi ve hiyel ilmi gibi ilimler arasında, “ Ta’ limî İlimler” kategorisine dâhil etmiştir. Ayrıca Fârâbî, Pythagorasçı görüş açısına paralel olarak müziği, “ Quadrivium” dan kabul etmiştir. Quadrivium. Trivium ile birlikte ortaçağ üniversitelerinde 7 tür fenne işaret etmekteydi. Trivium, bu yedi fennin gramer, belâgat ve mantık ilimlerine işaret eden üç alt sınıfın; Quadrivium ise üst sınıfını oluşturan Riyaziye (Matematik), Müzik, Hendese (Geometri) ve İlm-i Heyet’i (Astronomi) ifade eder. Lâdikli Mehmet Çelebi de “Zeynu’l Elhan fî İlmi’t-Telif ve’l Evzân” adlı eserinde müziği matematiksel ilimlerin en üstünü olarak kabul eder. İbn Sînâ da “Cevâmi’u İlmi’l Mûsikî” adlı eserinin bir faslını sadece müziğe ayırmış ve müziği bir ilim dalı olarak kabul ettiği gibi, onun aynı zamanda bir sanat dalı olduğuna da işaret etmiştir.”⁸*

Bu hususta Yalçınkaya, örneklerine birçok düşünürün konuyla ilgili görüşlerini vererek devam etmektedir. Bu görüşlerden yola çıkarak müziği sadece sanat değil bilim dalı olarak da görmemiz gerektiği hususunun altını tekrar çizmekte fayda görüyorum.

1.2. MÜZİĞİN YAŞAMIMIZDAKİ YERİ VE ÖNEMİ

Müziğin toplumsal işlevlerine ve yaşamımızdaki önemine değinecek olursak, yaşamımızın ilk zamanlarından itibaren iç içe olduğumuz bir olgu olarak görmemiz gerektiği hususunu da dile getirmemiz gerekecek. Çünkü dünyaya geldiğimiz zamanda annemizden duyduğumuz ninnilerden ölüm anında yakılan ağıtlara kadar müzik, yaşamımızın her alanında ve her anında bizimle beraber olmuştur.

⁸ ÇETİNKAYA, Yalçın, *Müzik Yazıları*, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 1999, s.27.

Müzik, bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik açıdan yaşamımızın birçok alanında yer almaktadır. Bireyler arasında bağ kurması, vatan, doğa, toplum, insan, ulus sevgisini aşılması ve güçlendirmesi açısından da önemli bir yere sahiptir. Bireylerin eğitim alanında algılama, yoğunlaşma ve konuya hâkim olma doğrultusunda zihinlerinin güçlü tutulması hususunda müzik, ön planda yer alan kavramlardan birisidir. Ayrıca müzik, farklı kültürlerden farklı toplulukların bir noktada toplanabileceği evrensel bir dil olması, kültürel yaşamımızda geçmiş ve gelecekle geleneğe bağlı olarak bir köprü kurabilmesi açısından yaşamımızda büyük işlevlere sahip olan bir ilim ve sanat dalıdır.

Türk Mûsikîsi bestekârlarından Hammâmîzâde İsmail Dede Efendi; müziğin manevi yönden önemini şu sözüyle ifade etmiştir: “ *Mûsikî, ahlâk-ı beşeri tasfiye eden mukaddes bir ilimdir* (Müzik, insan ahlâkını temizleyip arındıran kutsal bir ilimdir).

1.3. MÜZİK TÜRLERİ

Afyonkarahisar’a müzik kültürü açısından destek veren şahısların ve toplulukların hangi yönde destek verdiğini belirleme adına müziğin türlerine değinirsek uygun olacaktır. Türk Müziğini sınıflandırmak gerekirse 4 ana başlıkta toplamak mümkün olacaktır.

- Klâsik Türk Müziği
- Türk Halk Müziği
- Mehter Müziği
- Türk Tasavvuf Müziği

Yukarıda belirtilen başlıklara kısaca değinmekte yarar vardır.

Klâsik Türk Müziği, kendine özgü form, usûl ve makam çerçevesinde, melodi ve ritim unsurlarının ön plana çıktığı, meşk (müziğin yazıya dökülmediği, notaya alınmadığı ve yazılı kâğıttan alınıp icrâ edilmediği, icat edilmiş bazı nota yazılarının ise kullanılmayıp dışlandığı bir müzik dünyasının eğitim yöntemidir)⁹ sistemi ile aktarılan zengin bir müzik türüdür. Peşrev, Saz Semâîsi, Longa, Sirto gibi saz

⁹ BEHAR, Cem, *Aşk Olmayınca Meşk Olmaz*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2003.

eserleri, Kâr, Beste, Ağır Semâî, Yürük Semâî, Şarkı gibi sözlü eserler Klâsik Türk Müziği formları içinde yer alır.

Türk Halk Müziğinden bahsedecek olursak, kaynağını halktan, yaşanmış olaylardan (doğum, düğün, hasret, sevgi, ölüm, hastalık, eğlence, kıtlık vb.) alan, sanat estetiği açısından içinde bulunduğu toplumun durumunu yansıtan, yöresel özellikler gösterip çoğu kez irticâlen (doğaçlama) meydana getirilen sanat yapma amacı gütmeyen bir müzik türüdür.¹⁰

Askeri Müzik adı altında değerlendireceğimiz Mehter Müziği, kaynağını Orta Asya'da Kaanların saraylarında askeri müzik yapan “tuğ” adı verilen çalgı topluluklarından almaktadır. Savaş zamanında orduya manevi destek olmak, moral vermek, uzaklardan gelen gök gürültüsüne benzer bir sesle düşmanın moralini bozup düşmanı esir alarak savaşı en kısa zamanda bitirmek, barış zamanında ise Peygamber efendimize, padişaha ve çevresindekilere övgüler düzenleyerek törene katılmak Mehter'in görevleri ve amaçları içindeydi.

Mehter'in *kat* terimiyle tabir edilen her bir sazın sayısına göre değişen büyüklüğü vardı. Padişahın 12, sadrazamın 9, vezir ve paşaların ise 7 katlı mehterleri vardı. Yırağ (zurna), borguy (üflemeli çalgı-boru), köğrük (kös), gong ve çeng mehter takımında yer alan çalgılardan bazılarıdır. Savaşta ordunun önünde yer alırdı ve savaş, tören, spor gibi hangi alanda yer alacaksa o duruma göre özel beste yapılırdı. Saat Peşrevi, Rakkas Peşrevi, At Peşrevi'ni bu mehter havalarından bazılarına örnek olarak gösterebiliriz.¹¹

Mehter'in ritim ve melodi zenginliği Mozart, Ludvig von Beethoven gibi bestekârların da bazı eserlerine yansımış ve ilham kaynağı olmuştur.

Mehter, II. Mahmut zamanında faaliyetlerini sona erdirmiştir. Yeniçeri Ocağı'nın kapatılmasıyla yeni bir ordu kurulmuş ve askeri bando dönemine girilmiştir.

Türk Tasavvuf Müziği konusu içine Cami ve Tekke Müziğinde yer alan formlar yer almaktadır. Cami ve Tekke mûsikîsini birbirinden ayırt eden önemli

¹⁰ KAYGISIZ, Mehmet, Türklerde Müzik, Kaynak Yayınları 1. Basım, İstanbul, 2000.

¹¹ TANRIKORUR, Cinuçen, Osmanlı Dönemi Türk Mûsikîsi, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2003; KAYGISIZ, Mehmet, a.g.e., s.18.

unsur Cami Mûsikîsi'nde çalgı kullanılmamasıdır. Nâ't, mirâciye, salât çalgı kullanılmadan icrâ edilen cami mûsikîsi içinde yer alan formlar arasındadır. Genel açıdan Dinî Türk Müziği formlarını sayacak olursak bazılarını şöyle sıralayabiliriz: ezan, salâ, temcid, teşbih, durak, ilahi, tekbir, münacat, mevlit vs.

Mevlevî âyinleri de bu müzik türü arasında yer almaktadır fakat geniş kapsamlı bir konu olmasından dolayı burada özet olarak yer vermeyi uygun görülmemiştir.

1.4. GENEL OLARAK KÜLTÜRÜN TANIMI

Kültür kavramı bir bütündür. İnsanın oluşturduğu maddi, manevi, duygusal her şey bu bütünün içinde yer alır. Toplum içinde yer alan insanoğlunun öğrendiği bilgi, sanat, gelenek, görenek, beceri bu bütünün parçalarıdır.¹² Özet olarak kültür, bir toplumun tarihî süreç içerisinde meydana getirdiği maddi ve manevi değerler bütünüdür.¹³

Müzik kültürünün kendine özgü bir yapısı vardır. Müzik, içinde yer aldığı kültürle, onu oluşturan insanla, insanın yaşadığı Dünya ile ve Dünyanın yer aldığı evrenle tamamen bir bütün içerisinde birbiriyle ilişkilidir. Buna ilişkin bir görüş söyleyecek olursak dünya evrenin, insan dünyanın, kültür insanın, müzik kültürü de insan ve müziğin bir parçasıdır diyebiliriz.

1.5. TÜRK MÜZİK KÜLTÜRÜ

Türk müzik kültürü, Türklerin müzikle ilişkili olduğu bir yaşam biçimidir. Türklerin kendileri ve çevreleriyle etkileşimde bulunup ortaya çıkardıkları bir birikim ve üretme sürecidir.¹⁴ Türk toplumuna, Türk milletine özgü müziksel düşünce gücünü, davranışlarını, sanat ve yaşayışını elen alan unsurların tümünü Türk müzik kültürü olarak nitelendirebiliriz.¹⁵

¹² BUDAK, Ogün Atilla, *Türk Müziğinin Kökeni-Gelişimi*, T.C. Kültür Bakanlığı yayınları 2392, s.13.

¹³ SARI, Mehmet, *Üniversiteler için Türk Dili Ders Kitabı*, Afyonkarahisar, 2009, s.3.

¹⁴ UÇAN, Ali, *Geçmişten Günümüze Günümüzden Geleceğe Türk Müzik Kültürü*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 2000, s.9.

¹⁵ BUDAK, Ogün Atilla, age., s.19-20.

1.6. AFYONKARAHİSAR MÜZİK KÜLTÜRÜNE HİZMET EDENLER

Bu bölümde yapılan araştırmalar ve görüşmeler neticesinde, Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet eden kurum ve şahıslar hakkında edinilen bilgiler aktarılacaktır. Öncelikle müzik kültürü açısından ele alınan Afyonkarahisar ili tarihçesi hakkında kısa bir bilgi vermek uygun olacaktır.

1.7. AFYONKARAHİSAR İLİ TARİHÇESİ

Fatih Sultan Mehmet tarafından İstanbul'un fethi ile başlayan İmparatorluk çağında "Karahisar-ı Devle" ve "Karahisar-ı Sahib" adıyla sancak merkezi olan Afyonkarahisar, Anadolu Beylerbeyliği'ne (Eyaletine) bağlı 12 sancaktan biridir.¹⁶ Türklerin Anadolu'yu fethinden sonra bu merkezin atalarımız tarafından fethedildiği ve zamanla burada kalenin beden bölgesinde bir şehrin meydana geldiği bilinmektedir. Karahisar adı verilen bu merkezin Selçuklu veziri Sahip Ata Fahrettin'e yurt olarak verilmesiyle Sahib Karahisar'ı olarak anılmaya başlanmıştır. Sahip kelimesi, Selçuklu devrinde, vezir anlamında kullanılmaktaydı.

Eski çağlardan beri coğrafya şartları icabı, Afyon-Karahisar, Batı Anadolu'dan Adalar Denizi'ne dik vaziyette gelen sıra dağların ve ırmak vadilerinin İç Anadolu'ya yaklaştığı yerdeki İç Batı Anadolu dediğimiz Afyon-Karahisar yöresinde düğümlenirler. Batı Anadolu'dan, İzmir'den, Aydın'dan, Balıkesir'den daha Güney'deki Menteşe Bölgesi'nden Denizli, Isparta, Burdur ve Antalya'dan gelen yolların hepsinin coğrafi şartlara göre birleştiği noktadadır. Ayrıca Bursa, Bilecik hatta İstanbul'dan Kütahya'ya ve Afyon-Karahisar'a gelip bağlanan yollar mecburi tabii ulaşım yollarının toplandığı yer durumunda olmaktadır.¹⁷

Gerçekleştirilen kazılar ve yapılan araştırmalar göstermiştir ki, Afyonkarahisar, başta Hitit ve Frig olmak üzere, çok çeşitli uygarlıkların beşiği olmuştur. İlin tarihi, M.Ö. 1200 yıllarına kadar uzanmaktadır. Önceleri "Akreenos", sonraları "Karahisar'ı Sahip" ve "Karahisar'ı Devle" adlarıyla anılan ilin adı, Cumhuriyet dönemi ile birlikte "Afyonkarahisar" a dönüşmüş olup, halen resmi adı da budur.

¹⁶ GÖNÇER, Süleyman, Afyon İli Tarihi, c.II, İzmir, 1981, s.12.

¹⁷ KAFALI, Mustafa, "Tarihi Yapısı İçinde Afyonkarahisar'ın Yeri", *Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri*, 13-14 Nisan 2000, s.17-18.

Bölgeye tarih boyunca dönem dönem Hititler, Frigyalılar, Lidyalılar, İranlılar ve Romalılar egemen olmuşlar, Türklerin ele geçirmeleri ise Selçuklular döneminde sağlanmıştır.¹⁸

Selçuklu Sultanı Alâeddin Keykubat zamanında Seraskerliklerden birisi olan Afyon İli, yine bu sultan zamanında imar görmüş, kalesi yapılmıştır. Bu kale içinde devletin hazinesi saklandığından şehre (Karahisar-ı Devle) adı verilmiştir. 14 üncü asrın ortalarında Afyon, Germiyanogulları Devletine katılmış, 1428'de Germiyan Beyi, Yakup Bey ölünce vasiyeti dolayısıyla Osmanlı Devletine geçmiştir.¹⁹

Afyonkarahisar ili adını M.Ö 1340'lı yıllarda Hititler tarafından yaptırılan ve bugüne kadar ününü sürdüren KALESİ ve yaklaşık 2300 yıldır ekimi yapılan HAŞHAŞ bitkisinden almıştır. Afyon haşhaş bitkisinin tıpta ilaç yapımında kullanılan uyuşturucu özsuudur. Latince Opium, Yunancada Opion denilen afyon (haşhaş) bitkisi Afyon'da Helenistik dönemden beri ekilmektedir. Latince "özsü" anlamına gelen Opium, zamanla yazılış ve söyleyişte, değişikliğe uğrayarak Ofium, Afiom, Afion ve Afyon olmuştur.²⁰

1.8. AFYONKARAHİSAR'DA MÜZİK KÜLTÜRÜ

Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra Türk Mûsikîsine büyük katkıları olan, İsmail Dede Efendi, Zekâi Dede, Sultan III. Selim, Kûçek Mustafa Derviş Dede, Hacı Faik Bey, Rauf Yekta Bey gibi isimlerin mûsikî ve ilim alanında gelişmelerini sağlayan bir eğitim kurumu olan Mevlevîhâneler kapatılmıştır. Bunun ardından yurdumuzun her yerinde olduğu gibi Afyonkarahisar'da da ilim ve sanat açısından eğitim veren halkevleri ön plana çıkmış ve faaliyet göstermeye başlamıştır. Afyonkarahisar'da da hâlâ hayatta olan ya da vefat etmiş birçok mûsikîşinas halkevlerinde Kanunî Reşat Hoca ve Neyzen İbrahim Fevzi Doğaner gibi üstatlardan ders alarak yetişmişlerdir. Bu durum halkevlerinin kapanışına kadar devam etmiştir.

¹⁸ NASRATTİNOĞLU, İrfan Ünver, *Afyonkarahisar Folklor-Edebiyat Tarih Araştırmaları*, Afyonkarahisar, 2003, s.249.

¹⁹ *Taşpınar Dergisi*, Y.2, C.2, Afyon, Ağustos 1968, s.8.

²⁰ YÜKSEL, İbrahim, "Şehrimizin Adı Nereden Geliyor", *Beldemiz Dergisi*, Afyon, Ocak-Şubat-Mart 1985, S.1, s.12.

1.8.1. Afyon Mûsikî Cemiyeti

Afyon Mûsikî Cemiyeti, 1955 yılında, müzikseverlerin bir araya gelerek disiplinli bir ortamda çalışma arzularından hareket edilerek kurulmuş bir cemiyettir. Cemiyetin kurucuları, Saffet Okbaş, Hulusi Yamaner, Selahattin Yamaner, Cemal Altınığne, Hikmet Şeftalioğlu, Abdullah Uluçelik, Hasan Sanlı, Mustafa Gürel, Mehmet Okan ve Ekrem Taşkınsel olmuştur. Cemiyetin amaçları arasında, müzikseverleri bir araya toplayıp ciddi çalışmalar neticesinde sanatçılar yetiştirmek, halk türkülerini ve bilhassa Afyonkarahisar yöresine ait türkülerini derleyip halka ve dışarıya tanıtmak, toplumu ve genç nesli müziğe yönelterek kültürel faaliyetlerde bulunmak vardır. Klasik Türk Müziği ve Türk Halk Müziği alanında çalışmalar yapmış, değerli birçok isim yetiştirmiştir.²¹ İlk konserini 14 Ocak 1956 tarihinde Afyon Belediye Salonu'nda "Uşşak Faslı"nı icrâ ederek veren Afyon Mûsikî Cemiyeti, belirli aralıklarla verdikleri konserlerle çalışmalarına devam etmiştir. Türk Sanat Müziği ve Türk halk Müziği alanında değerli hocalar tarafından birçok öğrenci yetiştirmiş olup Afyonkarahisar'a kültürel açıdan büyük destek sağlamıştır. Her yıl 17 Aralık'ta Mevlânâ Celâleddin Rûmî'yi Anma çerçevesinde Mevlevî âdap ve geleneklerine bağlı bir şekilde Mevlevî Âyinleri icrâ ederek bu yönde de varlıklarını ispat etmiş ve çalışmalarını halkın desteğiyle de sürdürmüşlerdir. Ayrıca hastane, Çocuk Esirgeme Kurumu gibi sosyal kurumlarda da orada tedavi gören ya da bakıma muhtaç kişilere maddi anlamda yararlı olabilmek adına konserler düzenlemişler ve onların acılarına ortak olmuşlardır.²²

1.8.2. Afyonkarahisar Belediyesi Mûsikî Eğitim Merkezi

1986 yılında Afyon Mûsikî Derneği bir kongre düzenlemiş ve derneğin geleceği hakkında üyelerle görüş birliğine varmıştır. O yılda kongreye üye olarak katılan Raif Somer, bir sene sonra yönetim kurulu başkanlığına atanmıştır. 1987 yılından beri Afyonkarahisar Belediyesi Mûsikî Eğitim Merkezi adıyla çalışmalarına aralıksız devam etmektedir. Bu derneğe gönüllü olarak katılan ses ve saz sanatçıları her yıl yaptıkları Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği ve Türk Tasavvuf Müziği

²¹ Osman Ünver özel arşivinde bulunan, 03.02.1969 tarihli, *Afyon Mûsikî Cemiyeti'nin Basına Bildirisi* başlıklı yazıdan yararlanılmıştır.

²² Nazım Bursalıoğlu özel arşivinden yararlanılmıştır.

konserleriyle çalışmalarına devam etmekte olup Afyonkarahisar müzik kültürüne verdikleri destekle de takdir toplamaktadırlar.²³

1.8.3. Afyonkarahisar Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Korusu

2001 yılında Afyonkarahisar Valiliği İl Kültür Müdürlüğü korusu kurulmuştur. Çalışmalarını verdiği birkaç konserle göstermiştir fakat daha sonra çalışmalarına devam edememiştir.

1.8.4. Afyon Halk Oyunları Müzik Kültür Araştırma Ve Yaşatma Derneği (AFKÜDER)

2002 yılında kurulan Afyon Halk Oyunları Müzik Kültür Araştırma ve Yaşatma Derneği (AFKÜDER) halka açık olarak verdikleri konserlerle Afyonkarahisar müzik kültürüne katkıda bulunmuş ve müziğimizi gelecek kuşaklara aktarmayı amaçlamışlardır.²⁴

1.8.5. Afyonkarahisar Belediyesi Konservatuvarı

2002 yılında Afyonkarahisar Belediyesi ve Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Sanat Müziği Bölümü işbirliğinde kurulan Afyon Belediye Konservatuvarı'na, A.K.Ü Devlet Konservatuvarı Türk Sanat Müziği Bölümü'nde görev yapmakta olan birkaç öğretim görevlisi çalışmalarıyla destek vermiş birçok öğrenci yetiştirmiştir. Yapılan konserlerle varlığını gösteren Afyon Belediye Konservatuvarı daha sonra faaliyetlerini sürdürememiştir.

1.9. AFYONKARAHİSAR MÜZİK KÜLTÜRÜNE HİZMET EDENLER

Araştırmanın konusunu oluşturan bu başlık altında Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet edenleri belirli alt başlıklar halinde sunmakta yarar vardır. Yaşayan mûsikîşinaslarla birebir yapılan görüşmeler, vefat edenler veya görüşme imkânı sağlanamayanlarla çeşitli kaynaklar yardımıyla edinilen bilgiler sunulmaktadır.

²³ ÇETİNTAŞ, Ahmet, *Taşpınar Dergisi*, Afyonkarahisar, Kasım 1963, C.1., S.4., s.11-12.

²⁴ YAŞAR Servet, *Anadolunun Kilidi Afyon*, "Afyonkarahisar Geleneksel Halk Müziği", T.C Afyon Valiliği Yayın No:21, Afyon, 2004, s.421.

1.9.1. Şâirler

Semâî Mehmet Çelebi

“Beş bin yıllık tarihi olan Afyonkarahisar birçok medeniyete beşiklik yapmış; bilhassa Osmanlı Devleti zamanında burada birçok tarikat mensubu, onlarca ilim adamı ve divan şâiri yetiştirmiştir. Bunlardan birisi Semâî Mehmet Çelebi’dir.”²⁵

Semâî Mehmet Çelebi’nin doğum tarihi hususunda çeşitli tartışmalar vardır. M.1440–41 yılında doğduğu söylenmektedir.²⁶ Mevlânâ Celâleddin Rûmî(D.1207)’nin yedinci nesilden torunu olan Semâî Mehmet Çelebi, şiirlerinin hemen hepsinde babası tarafından verilen *Semâî* mahlasını kullanmıştır.²⁷ Çok yönlü bir kişiliğe sahip olan Mehmet Çelebi, maiyetindeki kırk Mevlevî ve kırk Bektâşî dervişinin eğitimiyle meşgul olduğu gibi, Afyonkarahisar Mevlevihânesi’nin idaresiyle de meşgul olduğu söylenebilir.²⁸

Şiirlerinin birçoğu Mevlevî âyinlerinin güftesi içerisinde kullanılmıştır. Bazı şiirleri ise Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Öğretim Görevlisi Burhan Kul tarafından bestelenmiş olup yapılan bir CD çalışmasıyla duyurulmuştur. “Bi-hamdilillah ki bi-nâm ü nişânız âdımız yoktur”²⁹ mısrasıyla başlayan şiiri; Sûzidil makamında Yürük Semai formunda; “Ne yâr firkatini çekmeye mecâlim var”³⁰ mısrasıyla başlayan şiiri; Sûzidil makamında şarkı formunda; “ Ben bilmez idim gizli ayân hep sen imişsin”³¹ mısrasıyla başlayan şiiri; Sûzidil makamında ilahi formunda, “On sekiz bin ‘âlemin cisminde cânsın yâ ‘Âlî”³² mısrasıyla başlayan şiiri Muhayyer makamında nefes formunda³³, “Ne ‘ışka sabr ider oldum ne ‘akl ile yârum”³⁴ mısrasıyla başlayan şiiri Hicaz makamında şarkı formunda, “Gam-ı ağyârı çekip yâra hevâdar olalım”³⁵ mısrasıyla başlayan şiiri ise Şehnaz makamında şarkı

²⁵ SARI, Mehmet; İLGAR, Yusuf, *Mevlevî Dîvan Şâiri Semâî Mehmet Çelebi*, Afyonkarahisar, 2008, s.31.

²⁶ SARI, age., s.47.

²⁷ SARI, age., s.31.

²⁸ SARI, age., s.52.

²⁹ Şiirin tamamı için bkz: SARI, age., s.157.

³⁰ Şiirin tamamı için bkz: SARI, age., s.157.

³¹ Şiirin tamamı için bkz: SARI, age., s.177.

³² Şiirin tamamı için bkz: SARI, age., s.159.

³³ Notası için bkz: EK-1.

³⁴ Şiirin tamamı için bkz: SARI, age., s.162.

³⁵ Şiirin tamamı için bkz: SARI, age., s.168.

formunda bestelenmiştir. Sultan Divânî 1540 yılında Afyon'da vefat etmiş ve Mevlevî Dergâhına defnedilmiştir.³⁶

Münevver Tolun

Kendi dilinden özü, sözü ve hatta sazıyla millî kültürümüzün hamuruyla yoğrulmuş, çizgilerinde ve işlemelerinde Türk motiflerini yansıtarak saz şâirliği ile birlikte aziz milletine kendi çapında hizmet vermenin gururunu yaşadığını belirten Münevver Tolun³⁷, Afyonkarahisar'da 1935 yılında doğmuştur. Afyonkarahisarlı Âşık Ömer'in torunu olmasından dolayı, dedesinden gelen ozanlığı ile tanınmıştır. Babasının görevi münasebetiyle üç yıl süreyle Afyonkarahisar'da bulunduktan sonra ilk, orta ve lise öğrenimini İstanbul'da tamamlamıştır. Devlet Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Şark Süsleme bölümünü bitirdikten sonra 35 yıl süreyle Türk Moda ve İşletmecilik Dalı'nda çalışmalarını sürdürmüştür.

1958 yılında babasını, 1969 yılında annesini kaybetmenin acısı ve yalnızlığın verdiği hisle şiir yazmaya başlamıştır. Bunun yanı sıra Devlet Sanatçısı Faruk Öngay'dan bağlama dersi almıştır. 1970 yılında Tarla Halk Ozanları Birliği'ne üye olmuş ve Birlik Başkanı gazeteci- yazar Dr. Tahir Kutsi Makal tarafından “Âşık Aslı Bacı” mahlasını almıştır. Yurt içi ve yurt dışındaki uluslar arası festivallere sazı ve sözüyle katılmıştır. Bestelenmiş ilahi formunda eseri bulunmaktadır.³⁸ 250yi aşkın şiiri bulunan Münevver Tolun'un şiirleri çeşitli gazete ve dergilerde yer almıştır.³⁹

Âşık Yoksul Derviş

Afyonkarahisar'ın Emirdağ ilçesine bağlı Karacalar köyünde 1943 yılında doğan Âşık Yoksul Derviş'in asıl adı Şemseddin Kubat'tır. İlk şiirlerini 11 yaşındayken, çevresi tarafından âlim olarak bilinen ve Kurtuluş Savaşı sırasında Yunanlılarca şehit edilen dedesi Hacı Mustafa Efendi'den babasına geçen “Yunus Emre” kitabını okuduktan sonra yazmaya başladı. Şiirlerini genellikle 5, 6, 7, 8 ve 11li hece ölçüsüyle yazmıştır. Yazmış olduğu bu şiirleri 55 kitap, dergi ve çeşitli antolojilerde yer almaktadır. Değişik birçok konuda yazıp söyleyen âşık, toplum

³⁶ DİKİCİ, Recep, “Afyonkarahisarlı Meşhur Âlim, Edip ve Şâirler”, VI. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, s.379.

³⁷ TOLUN, Münevver, “Afyon Dilinde”, II. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, s.50.

³⁸ Bu esere araştırmalar neticesinde ulaşılamamıştır.

³⁹ BURSALIOĞLU, Nazım, *Afyonkarahisar Yöresi Türküleri*, Afyon, 1992, s.13.

olaylarıyla da yakından ilgilenmiştir. İstiklâl Savaşı, 30 Ağustos, Kıbrıs Barış Harekâtı şiirlerinde vatan sevgisini ve Türk milletinin gücünü ön plana çıkarmıştır.⁴⁰ Şiir yazdığı yıllarda bağlama çalma isteği de başlamıştır fakat çevresinin müziğe olan olumsuz tutumundan dolayı bu isteğini o zamanlar gerçekleştirememiştir. Prigli (Adayazı) kavgasında⁴¹ vurularak çok kan kaybeden ve acı çeken Yoksul Derviş o sıralarda kendini tamamen vatani görevi bitince 1966 yılında Konya'dan aldığı sazına vermiştir. Âşık Mahsûnî Şerif ile aynı dönem vatani görevini yapan ozan aynı zamanda Âşık İsmail, Âşık Kul Ahmet, Âşık Şah Durna, Âşık Kul Hasan ve Âşık Davut Sulari ile de çalışma fırsatı yakalamış ve bu ozanlardan feyiz almıştır. Ozanın yetiştirdiği 150'yi aşkın öğrencilerinin arasında Remzi İzci, Mehmet Ali Eröksüz, Şuayp Taşarcan, Nurettin Yılmaz ve Necati Kubat da vardır.

Asıl adı Hüseyinler Dergâhı olarak bilinen ve amacı Ehl-i Beyt sevgisini kazandırmak olan Kadirîler Dergâhı'nın başında şeyh olarak Hak Halîli bulunurken vefat edince yerine kızı olan Zehra Bacı Sultan geçmiştir. Yoksul Derviş'in babası da onun dervişleri arasındaydı. Babası Şemseddin Kubat'ı "dervişim" diye severmiş. "yoksulluk" da kendisine latifeyle yakıştırdığı bir lakaptır. Şiirlerinde "Yoksul Derviş" mahlasını kullanması buradan ileri gelmektedir. Malatya ozanları ona Kul Derviş derken Âşık Davut Sularî de Yoksul Derviş Divanî demektedir.

30 Temmuz 1965'te Bacı sultan vefat edince onun anısına her yıl tören düzenlenmektedir. Bu törende onun vefatı üzerine söylenmiş ağıt, deyiş, mersiye, nefes ve duazlar okunmakta ve semahlar yapılmaktadır. Dergâhın anlamı, özellikleri ve güzellikleri hakkında deyişler okunmaktadır ve bu kültür de o yıldan beri günümüze kadar devam etmektedir. Âşık Yoksul Derviş düzenlenen bu törenlerde her yıl ozan olarak yerini almaktadır.

Âşıklık sanatında girdiği yarışmalarda birçok derecesi bulunmaktadır. Yurt içinde ve yurt dışında düzenlenen çeşitli konser, festival, panel, oturum ve sempozyumlara da katılan ozan, müzik çalışmalarına Emirdağ'da devam etmektedir.⁴² Eserleri: Şehitlerin Anısı, Gönülden Sesler, Aşkın Dizileri, Yüz Bin Oldu Yârelerim, Dost Eline Götür Beni, Nefeslerin Özü, Yunusca, Deyişlerin

⁴⁰ Sevgi Yolu Kültür ve Sanat Dergisi, Ocak-Şubat 2008, S.69, s.11.

⁴¹ Halk Ozanı Âşık Yoksul Derviş, *Türkülerin Dili*, Afyonkarahisar, ?, s.136,

⁴² Bilgiler Şemseddin Kubat'tan alınmıştır.

Dilinden, Güzelleme, Duygularla, Nefeslerle Evrenseldir Şiirlerimiz, Atatürk ve Cumhuriyet, Sevgi Yolunda, Destanlarım, Türkülerin Dili, Anadolu'dan Bir Ses.⁴³

Fakı Edeer

Afyonkarahisar'a bağlı Emirdağ ilçesinde 1954 yılında doğan Fakı Edeer, ilköğrenimini Emirdağ'da tamamlamıştır. Emirdağ Folklorunu Yayma ve Yaşatma Derneği'nde görev almıştır. "Gurbetteki Emirdağ" ve "Sırlı Yol" isimli iki şiir kitabı bulunan şairin çeşitli gazete ve dergilerde de şiirleri yayınlanmıştır. Emirdağ müzik kültürüne katkıları bulunan Fakı Edeer, Emirdağ türküleri ve kendi bestelerinin yer aldığı "Gurbetteki Emirdağ" isimli kaset çalışması yapmıştır.⁴⁴

Mehmet Yırtıkgöz

Afyonkarahisar'a bağlı Sandıklı ilçesinde 24 Ocak 1960 tarihinde doğan Mehmet Yırtıkgöz, ilk ve orta öğrenimini Afyonkarahisar'a bağlı Sultandağı ilçesinde, lise öğrenimini Afyonkarahisar'a bağlı Bolvadin ilçesinde tamamlamıştır. 2005 yılında Afyon Meslek Yüksek okulundan mezun olmuştur. Yaklaşık 30 yıldır amatör olarak hece ölçüsüyle ve serbest şiir yazan şairin yaklaşık 60 tane şiiri bulunmaktadır. Şiirlerinden iki tanesi ilahi formunda R. Tekin Uğurel (D.1944) tarafından bestelenmiştir. Şair, çalışmalarına Afyonkarahisar'da halen devam etmektedir.⁴⁵

Ömer Kalafat

Afyonkarahisar'da 1961 yılında doğan Ömer Kalafat, ilk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra maddi imkânsızlıklar sebebiyle öğrenim hayatına devam edemedi. Askerlik görevini yerine getirdikten sonra özel bir kamu kuruluşuna girdi ve 26 yıl çalıştıktan sonra emekli oldu.

Şiir yazmaya ortaokul sıralarında Recep Yaşayacak isimli öğretmenin teşvikiyle başladı. Afyon Lisesi'nde öğretmenlik yapan daha sonra İstanbul'da hayatına devam eden edebiyat öğretmeni Ali Onk ve Afyon Mûsikî Cemiyeti kurucularından Ekrem Taşkınsel'den büyük destek gördü. Şiirleri mahalli

⁴³ Yoksul Derviş'in yayımlanan kitaplarının listesi, *Hak Âşığı ve Halk Ozanı Yoksul Derviş*, Dr. Mehmet SARI, Ankara, 2010 künyeli eserden alınmıştır.

⁴⁴ YALDIZKAYA, Ömer Faruk, *Emirdağ Türküleri II. Baskı*, İzmir, 2006, s.88.

⁴⁵ Bilgiler Mehmet Yırtıkgöz'den alınmıştır.

gazetelerde (Kocatepe, Türkeli, Gazete 03) yayınlanmaya başladı. Yaklaşık sekiz sene Afyon Mûsikî Derneği çalışmalarına katıldı fakat şiir çalışmaları yoğun olunca bıraktı ve şiire yöneldi.

İl dışında Afyonkarahisar'ın fahri kültür elçiliğini yapan Ömer Kalafat, Ankara'da bulunan Türkiye İlim ve Edebiyat Sahipleri Meslek Birliği (İLESAM), İstanbul'da bulunan Mûsikî Eserleri Sahipleri Meslek Birliği (MESAM) ve yine İstanbul'da bulunan Şair Yazar ve Bestekârlar Derneği üyesidir. “*Güfte yazmak şiir yazmanın zirvesidir*” diyen Kalafat, güfte yazmaya, İstanbul'a yarışmaya gittiği bir sırada orada dernekte faaliyette bulunan Sadık Atay tarafından yönlendirilmiştir. “Rüya gibi o gülüşün” isimli güftesi ilk olarak 1992 yılında Raif Somer tarafından Hüseyini makamında bestelenmiştir. 50'yi aşkın güftesi bestelenmiş ve TRT repertuvarında kayıtlı bulunmaktadır.

Evli ve üç kızı olan Kalafat, şiir çalışmalarına devam etmektedir. Eserleri: Yolumun Üstü (1989), İki Yüzlü Dünya (1992), Dostlar Sağolsun (1993), gönlümdeki Yangın (1995), Hasret Benden Sorulur (1998), Sabır İklimi (2002), Kanadı Kırık Sevdam (2004), Yalan Geceler (2006).

Ali Akçeken

Afyonkarahisar'da 1964 yılında doğan Ali Akçeken, ilk, orta ve yüksek öğrenimini Afyonkarahisar'da tamamladı. Afyon Meslek Yüksek Okulu Muhasebe Bölümünden mezun olduktan sonra 5 yıl bankacılık görevini sürdürdü. Daha sonra 6 yıl süreyle mermer fabrikasında müdür olarak görev yaptı. Halen Kolaylı Şirketler Grubunun Muhasebe ve Finansman görevini sürdürmektedir.

İlk şiiri 1988 yılında Müzik Magazin Dergisinde yayınlanmıştır. Pek çok dergi, gazete ve antolojide yer alan şiirleri radyo, televizyon ve internet sitelerinde yayınlanmaya devam etmektedir. Şimdiye kadar seksen şiiri Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziği formunda bestelenmiş, yirmi şiiri değerli şiir yorumcuları tarafından seslendirilmiş ve bestelenen 3 eseri de değişik sanatçılar tarafından albümlerine alınmıştır. Katıldığı şiir yarışmalarında dereceleri bulunan Ali Akçeken, İLESAM ve MESAM üyesidir. Eserleri: Eşref Saati (1992), Bir Gök Dolusu Martı (1999), Beyazlarla Gel (1999), Özgür Düşlerimin Kuşları (1999), Aşk Zor Zanaattır (2008).

1.9.2. Bestekârlar

Ekrem Taşkınsel

Afyonkarahisar’da 1920 yılında doğan Ekrem Taşkınsel ilk ve ortaöğrenimini Afyon, Bolu ve Konya gibi değişik şehirlerde tamamlamıştır. Türk Sanat Müziği ve Batı Müziği tekniğini çok iyi kavramış olan bir üstattı. Mandolin ve keman çalan bu büyük üstat askerlik hizmetini yerine getirdiği süre içerisinde de askeri bandoda yer almıştır. Afyon Halkevi’nde 1935–1940 yılları arasında müzik çalışmalarını sürdürmüştür. Afyon Mûsikî Cemiyeti’nin kurulmasında da önderlik etmiştir. Ayrıca Afyon Halk Eğitim Merkezinde 1965–1972 yılları arasında açılan kurslarda da gençlere nazariyat, usûl ve enstrüman dersleri vererek onları müziğe yönlendirmiştir. Çalışmalarında çok titiz bir yapıya sahip olan Ekrem Taşkınsel’in kendi besteleri de bulunmaktadır.

Raif Somer

Afyonkarahisar’da 10 Temmuz 1949 tarihinde doğan Raif Somer, ilk ve orta öğrenimini Afyonkarahisar’da tamamladıktan sonra lise eğitiminin bir bölümünü burada bir bölümünü de çeşitli nedenlerden dolayı Adana’da tamamlamıştır. Babası nüfus memuru olan Somer, Ankara Gazi Üniversitesi Resim Bölümünü de yine bazı nedenlerden dolayı birinci sınıftan ter etmek zorunda kalmıştır.

Müziğe olan ilgisi yazığı bir şiiri bestelemek istemesiyle başlamıştır. 1986 yılında Afyon Musiki Cemiyeti’nin yaptığı kongreye üye olarak katılmıştır ve bir sene sonra yönetim kurulu başkanlığına getirilmiştir. 1987 yılında Afyon Belediyesi Musiki Eğitim Merkezi adı altında kurulan birimin yönetim başkanlığına getirilmiştir. Kurulduğu yıldan beri bu işe gönül vermiş sanatçılarla beraber çalışmalarına aralıksız devam etmekte ve yıl içinde Türk sanat Müziği, Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği alanında halka ücretsiz olarak konserler vererek müzik çalışmalarına devam etmektedir.

Sesinin güzelliğinden dolayı Ankara Radyosu’na alınmak istemiş fakat babası müsaade etmediği için gitmeyi uygun görmemiştir. Yaptığı bestelerle de bilinen sanatçının TRT repertuvarında kayıtlı 19 tane eseri bulunmaktadır. İlk olarak sözleri Ali Akçeken’e ait olan “Askerin Türküsü” isimli bestesi 1992 yılında TRT repertuvarından geçmiştir. Kendisi de amatör olarak şiir yazan Somer, güftelerini

genelde Halil Soyuer, Şahin Çandır, Halil Benlican, Gülten Çiçek, Cemal Safi, Ali Akçeken ve Ömer Kalafat gibi şairlerden seçen sanatçının 1983 yılına kadar kayda alınmamış sözleri de kendisine ait olan 20 tane bestesi bulunmaktadır.

Fotoğrafçılık mesleğine ve Afyon Musiki Cemiyeti'ndeki çalışmalarına devam eden Somer, 3 çocuk babasıdır.⁴⁶

Fakı Edeer

Afyonkarahisar'a bağlı Emirdağ ilçesinde 1954 yılında doğan Fakı Edeer, ilköğrenimini Emirdağ'da tamamlamıştır. Emirdağ müzik kültürüne katkıları bulunan Fakı Edeer, Emirdağ türküleri ve kendi bestelerinin yer aldığı "Gurbetteki Emirdağ" isimli kaset çalışması yapmıştır.⁴⁷

⁴⁶ Bilgiler Raif Somer'den alınmıştır.

⁴⁷ Daha geniş bilgi için "Şâirler" alt başlığına bakınız.

1.9.3. İcrâkârlar

Derviş Ahmet

Afyonkarahisar’da 1840 yılında doğmuştur. 1001 günlük çilesini doldurarak “dede” unvanı almıştır. Mesleği taş ve minare ustalığıdır. Afyonkarahisar Mevlevihanesi’nde hat sanatını ve ney üflemeyi öğrenmiş ve neyzen başı olarak görev yapmıştır. Dergâhta bazı merhumların kabrinin ziyareti esnasında kendisinin ney üflediği bilinmektedir. 1915 yılında vefat etmiştir.⁴⁸

İbrahim Feyzi Doğaner

Afyonkarahisar’da 1876 yılında doğan İbrahim Fevzi Doğaner, kale muhafızı Hacı Mehmet Efendi’nin oğludur. Hacı Mehmet Efendi Sultan Abdülmecit’in sarayında hanendelik yapmıştır. 1886 yılında ilköğrenimine başlamıştır. Bir süre ortaöğrenim gördükten sonra ailesi istemediği için 4. sınıftan ayrılmıştır. 1898’de Afyonkarahisar Türbe Mevlevîhânesi’nde güzel sesiyle hocalarının dikkatini çekmiş ve ney derslerine başlamıştır. Mevlevîhâne’de düzenlenen âyinlerde neyzen ve semazen olarak yer almıştır. Bursa Mevlevîhânesi’nde neyzen başı olan Mustafa Dede’ye gönderilmiş ve bir müddet Bursa’da kalmıştır.

Müzik öğretmenliği görevinden emekli olduktan sonra müzik çalışmalarını daha da yoğunlaştırmış ve yetiştirdiği; Kemanî Hulusi Yamaner, Tanburî Cemal Altınığne, Kanunî Selahattin Yamaner, Neyzen Mehmet Rıfat Okan, Neyzen Hasan Çerçel, Neyzen Kemal Bayık gibi isimlerle beraber Konya, İzmir ve İstanbul’da Mevlevî Âyinleri icrâ etmiştir. Her yıl Konya’da düzenlenen Mevlânâ’yı Anma programlarında da öncülük ettiği bilinmektedir.⁴⁹

Murat Çelebi Özturun

Afyonkarahisar’da 1884 yılında doğan Özturun, Afyon Lisesi’nde uzun yıllar öğretmenlik yapmış ve birçok öğrenci yetiştirmiştir. İstanbul’da Tanbûrî Cemil Bey’den kemençe dersleri almıştır.⁵⁰ Özellikle tasavvuf müziğine katkıları çok olan

⁴⁸ İLGAR, age., s.151.

⁴⁹ Daha geniş bilgi için “Eğitimciler” alt başlığına bakınız.

⁵⁰ SARI, Mehmet, age., s.23.

bu büyük sanatçı Afyon'da düzenlenen Sema gösterilerinde görev almıştır. Murat Çelebi Özturun 1954 yılında vefat etmiştir.⁵¹

Şükrü Hanlı

Afyonkarahisar'da 1886 yılında doğan Şükrü Hanlı, Afyon Belediyesi'nde itfaiye çavuşu olarak görev yaptığı için arkadaşları arasında “çavuş” lâkabıyla anılmıştır. Görev yaptığı sırada Belediye Bاندosu'nu kurarak ekibi çalıştırmış ve çeşitli konserler vermiştir. Bando müzik aletlerinin çoğunu çalabildiği gibi bağlama, cura, ud ve cümbüş çaldığı da söylenmektedir.

1959 yılında vefat eden bu üstat Afyonkarahisar'a, yetiştirdiği öğrencileri ve çalıştırdığı ekibiyle faydalı olmuştur.

Süleyman Boyacıoğlu

Afyonkarahisar'da 1903 yılında doğan Süleyman Boyacıoğlu, büyük saz üstatlarının başında gelmekteydi. Aynı zamanda arkadaşlarının “bülbul” adını verdiği curasını da çok iyi icrâ etmesiyle ünlüydü. Babası Abdurrahman Ağa için yakılan türküyü içtenlikle söylemesini Osman Atilla⁵² bir yazısında dile getirmiş ve sözlerini nakletmiştir. *Evlerinin önü iğde dalları, iğde boynun eğmiş Hakk'a yalvarır, Boyacıoğlu giymiş çuha şalvarı...*

Osman Atilla aynı yazısında 20 yıllık dostu olan Boyacıoğlu ile bir anısını şöyle nakletmiştir ve bunu yazarken de sanatçısının sanatının takdir görülmesi gereken bir durum olduğunu vurgulamıştır. “ *Bir gün Afyon Folklor Ekibini Ankara'ya getirdiğimizde rahmetli üstat Mesut Cemil'i evinde ziyaret etmiştik. O zaman radyo müdürü olan büyük sanatkâr, bana: “Biliyor musun Osman Atilla, bu arkadaşlara gıpta ediyorum. Biz profesyonel sanatkârlarız. Ah amatör kalabilseydim...” diye yakınmıştı.*”⁵³

Boyacıoğlu, 1964 yılında vefat etmiştir.

⁵¹ BURSALIOĞLU; Nazım, age., s.72.; İLGAR, age., s.173.

⁵² ATTİLA, Osman, “Afyon Folklorunun Büyük Kaybı Saz Sanatçısı Süleyman Boyacıoğlu”, *Afyon Halkevinin Dergisi Taşpınar*, C.2, S.13, s.18.

⁵³ ATTİLÂ, Osman, age., s.18.

Abdullah Uluçelik

Afyonkarahisar’da 1903 yılında doğmuştur. Afyonkarahisar türkülerimizi Ankara Radyosu’ndaki “Yurttan Sesler” programında da en güzel üslupta icrâ etmiştir. Eski Afyon Halkevinde kurslara devam ederek Neyzen Feyzi Doğaner gibi çok değerli bir hocadan usûl ve makam dersleri alarak mûsikî bilgisini ilerletmiştir. Birçok türkü için kaynak kişi olarak gösterilmiştir. Nazım Bursalioğlu tarafından derlenen ve Ebubekir Özen tarafından notaya alınan Afyonkarahisar yöresine ait *Salih de ata biner* türküsünü onun bu çalışmalarına örnek olarak gösterebiliriz.⁵⁴

Asıl mesleği kunduracılık olan Uluçelik, daha sonra din görevlisi olarak meslek hayatına devam etmiş ve emekli olmuştur. Evli ve beş çocuk babası olan Abdullah Uluçelik 1986 yılında vefat etmiştir.⁵⁵

Kemal Bayık

1904 yılında Afyonkarahisar’da 1904 yılında doğan Kemal Bayık’ın babası, Mesnevîhan Hüseyin Feyzi Bayık’tır. Babası ve amcasından Arapça ve Farsça dersleri almıştır. Asıl mesleği saatçilikdir. 1926 yılında yedek subay olarak vatani görevini tamamladıktan sonra Mevlevî Camii’nde yaklaşık 55 yıl müezzinlik görevini sürdürmüştür. Neyzen Feyzi Doğaner’den makam, usûl ve ney dersleri almıştır 1950–1969 yılları arasında Afyonkarahisar, Konya ve Antalya’da düzenlenen sema törenlerinde neyzen olarak yer almıştır. Afyonkarahisar Folkloruna büyük katkısı olan Bayık, Türk Sanat Müziğine de aşina olduğundan dolayı Afyonkarahisar Mûsikî Cemiyeti tarafından düzenlenen konserlerde de neyzen olarak yer almıştır. 1983 yılında vefat etmiştir.⁵⁶

Selahattin Yamaner

Keman sanatçısı Hulusi Yamaner’in kardeşi olan Selahattin Yamaner 1906 yılında Afyonkarahisar’ da doğdu. Mesleği kunduracılıktı. Babası Rıza Efendi’nin mûsikîye büyük hayranlığı vardı; bu sebeple iki oğluna da özel dersler aldırarak onları müziğe yönlendirmiş ve teşvik ederek iki büyük üstadı mûsikîmize kazandırmıştır. Mûsikî dersleri aldığı hocaların başında, Mevlevî Dergâhından feyzalmış Neyzen Feyzi Doğaner Dede gelmektedir.⁵⁷ Selahattin Yamaner, Afyon

⁵⁴ Türkünün notası için bkz: EK-1.

⁵⁵ BURSALIOĞLU, Nazım, age., s.7.

⁵⁶ BURSALIOĞLU, Nazım, age., s.68.; İLGAR, age., s.167.

⁵⁷ BURSALIOĞLU, Nazım, age., s.3.

Mûsikî Cemiyeti'nde kanun sanatçısı olarak görev almıştır. İki çocuk sahibi olan Selahattin Yamaner, hac farızasını yerine getirmek için gittiği Suudi Arabistan'da yaşamını yitirerek o topraklara defnedilmiştir.

Hulûsî Yamaner

Afyonkarahisar'da 1909 yılında doğan Hulûsî Yamaner, 1955 yılında Afyon Mûsikî Cemiyeti'nin kurulmasında önderlik etmiştir. Müziğe başladığı ilk yıllarda ud ve cümbüş çalan musikişinas, daha sonra keman çalmaya başlamış ve bu sazda üstat diye tabir edebileceğimiz bir seviyeye gelmiştir.

Asıl mesleği terzilik iken bu mesleği bırakıp Afyon İl Veteriner Müdürlüğü'nde memur olarak çalışmaya başlamıştır. Birkaç arkadaşıyla beraber kurulmasına önderlik ettiği Afyon Musiki Cemiyeti'nde yıllarca koro yöneticisi ve keman sanatçısı olarak görev yapmıştır. 1960–1969 yılları arasında yapılan “Mevlânâ'yı Anma Törenleri”nde icrâ edilen Mevlevî âyinlerinde mutrip heyetinde keman sanatçısı olarak yer alan Hulusi Yamaner, Afyonkarahisar Folkloruna da büyük hizmetlerde bulunmuştur. Birçok türkünün derlenmesine yardımcı olmuştur.⁵⁸ Afyon Musiki Cemiyeti'nde görev alan diğer saz sanatçıları ile birlikte Ankara Radyosu'nda Afyonkarahisar türkülerini icrâ etmesi bu alanda tanınmasını ve geniş bir kitleye ulaşmasını sağlamıştır. Hulusi Yamaner, evli ve 3 çocuk babası idi.

Bekir Arıkan

Yugoslavya'da 1909 yılında doğan Bekir Arıkan, ilköğrenimini orada tamamlamıştır. Ailesi 1924 yılında Türkiye'ye göç etmiştir ve Dinar'a yerleşmiştir. Göç ettiği yerden dolayı “Arnavut Bekir” olarak anılırdı. İlköğrenimi sırasında keman çalmayı öğrenmiştir. Oğulları Mehmet Arıkan, Cafer Arıkan ve Murat Arıkan'ı da müziğe yönlendirmiştir. 1947 yılında “Bekirler” adında oğullarıyla birlikte bir müzik grubu kurmuş ve 1980li yılların başına kadar müzik çalışmalarına devam etmiştir. Dinar müzik kültüründe çok ses getiren, tanına ve sevilen bu müzik grubunun kurucusu Bekir Arıkan, 1986 yılında vefat etmiştir.⁵⁹

⁵⁸ Türkü örneği için bkz: EK-1.

⁵⁹ TEKİN, Mehmet, age., s.137.; KALKAN, Ayhan, *Geyiklerden Dinar'a İz Bırakanlar*, Dinar, 2007, s.47.

Mehmet Arsoy

1910 yılında Afyonkarahisar’da 1910 yılında doğan Mehmet Arsoy, Mevlithan-Müezzin Osman Efendi’nin oğludur. İlk müzik bilgisini babasından almıştır. Afyon Eski Halkevi’nde Neyzen Fevzi Doğaner’in müzik bilgilerinden de yararlanmış daha sonra ud ve keman çalmasını öğrenmiştir. Afyon Öğretmen Okulu’nda öğrenim görerek 1930 yılında ilkokul öğretmeni olmuştur. Öğretmenlik yaptığı süre içinde de öğrencilerine müzik bilgileri vererek onları müziğe yönlendirmiştir.⁶⁰ Afyonkarahisar türkülerini derleme çalışmalarına da büyük katkıları olan Arsoy, 4 Nisan 1995 tarihinde vefat etmiştir.⁶¹

Cemal Altınığne

Afyonkarahisar’ da 1911 yılında doğan Cemal Altınığne’nin asıl mesleği terziliklerdir. İlk zamanlar ud ve cümbüş çalardı fakat daha sonra bağlama ve tanbur çalmaya başladı. Gerek bağlama gerekse tanbur çalarken yaptığı nağmeler ve kendine özgü mızrap vuruşu üstatlığını ön plana çıkarıyordu. Ankara Radyosundan gelen saz sanatçılığı teklifine Afyonkarahisar’dan ayrılmak istememesi sebebiyle olumlu bakmamıştır.

Sahibi olduğu terzihanesinde mûsikî meşkleri yapıldı. Afyonkarahisar türkülerine kaynaklık etme⁶² ve derleme çalışmalarında büyük hizmetleri bulunan Cemal Altınığne, 1967 yılında vefat etmiştir.

Nuri Karaşan

1912 yılında Afyonkarahisar’da 1912 yılında doğan Nuri Karaşan “Paçacı Nuri” olarak anılmaktaydı fakat lakabının nereden geldiği bilinmemektedir. Çok küçük yaşlarda müziğe ilgi duyarak çeşitli üstatların yanında ud ve cümbüş çalmayı öğrenmiştir. Afyonkarahisar yöresi türkülerini çok güzel bir şekilde icrâ eden Nuri Karaşan 1984 yılında vefat etmiştir.⁶³

⁶⁰ BURSALIOĞLU, age., s.14.

⁶¹ Bu bilgi Alaaddin Anbanazlı (D.1949)’dan alınmıştır.

⁶² Türkü örneği için bkz: EK-1.

⁶³ BURSALIOĞLU, age., s.12.

Kazım İşnaz

Afyonkarahisar’da 1913 yılında doğmuştur. Tılı Murat’tan bağlama çalmayı öğrenmiş daha sonra Afyon Eski Halkevi’nde folklor bölümünde Sabri Serdaroğlu ve Abdullah Uluçelik gibi sanatçılarla beraber Fevzi Doğaner ve Reşat Hoca ile birlikte çalışmış; sazını geliştirmiştir. Afyonkarahisar türkülerinin yörede yayılmasına büyük katkısı olan⁶⁴ İşnaz, 1964 yılında vefat etmiştir.⁶⁵

Ekrem Taşkınsel

Afyonkarahisar’da 1920 yılında doğan Ekrem Taşkınsel ilk ve ortaöğrenimini Afyon, Bolu ve Konya gibi değişik şehirlerde tamamlamıştır. Türk Sanat Müziği ve Batı Müziği tekniğini çok iyi kavramış olan bir üstattı. Mandolin ve keman çalan bu büyük üstat askerlik hizmetini yerine getirdiği süre içerisinde de askeri bandoda yer almıştır. Afyon Halkevi’nde 1935–1940 yılları arasında müzik çalışmalarını sürdürmüştür. Afyon Mûsikî Cemiyeti’nin kurulmasında da önderlik etmiştir.⁶⁶

Ahmet Çetintaş

Afyonkarahisar’da 1921 yılında doğan Ahmet Çetintaş, ilk, orta ve lise öğrenimini Afyonkarahisar’da tamamlamıştır. 1943 yılında Kemal Göçmen’den nota ve usûl dersleri almış ve ud çalmayı öğrenmiştir. Şairliği ile de tanınan Ahmet Çetintaş’ın yazdığı birkaç güfteyi bestekâr Ekrem Taşkınsel bestelemiş ve Mahur makamında bestelenen bu eser Ankara Radyosu repertuvarına girmiştir.⁶⁷

Kemal Alpergöl

Afyonkarahisar’da 1922 yılında doğmuştur. Afyonkarahisar Mevlevihanesi’nin son neyzen başı olarak bilinen Fevzi Doğaner’den müzik ve neyzen Kemal Bayık’tan usûl dersleri almıştır. 1950li yıllarda Konya’da ve Afyonkarahisar’da düzenlenen Mevlânâ’yı Anma Törenlerinde kudümzen olarak görev almıştır.⁶⁸

⁶⁴ Türkü örneği için bkz: EK-1.

⁶⁵ BURSALIOĞLU, age., s.11.

⁶⁶ Daha geniş bilgi için “Bestekârlar” alt başlığına bakınız.

⁶⁷ BURSALIOĞLU, age., s.9.

⁶⁸ Bilgiler Kemal Alpergöl’den alınmıştır.

Mahmut Yeşilçay

Afyonkarahisar’da 1925 yılında doğmuştur. İlköğrenimine devam ederken müzik öğretmeni Fevzi Doğaner’in sınıfta ney üflemesinden etkilenmiş ve müziğe yönelmiştir. Yıllarca Afyon Eski Halkevi’nde müzik çalışmalarına katılmış; nota, usûl ve makam bilgisini geliştirmiştir. Tanburî Hakkı Tokat’tan ud derleri almıştır. Afyonkarahisar türkülerini çok iyi bir şekilde icrâ ederek duyulmasına katkıda bulunmuştur. Ödemiş Mûsikî Derneği’nin kurulmasında emeği geçen Yeşilçay, yıllarca bu dernekte öğretici ve icrâcı olarak yer almıştır.⁶⁹ Mahmut Yeşilçay, 1995 yılında vefat etmiştir.⁷⁰

Abdullah Canitez

Afyonkarahisar’da 1926 yılında doğan bu büyük üstat ilk ve orta öğrenimini de burada tamamlamıştır.

1940–1944 yılları arasında ilim ve sanat merkezi olarak faaliyet gösteren Afyon Halkevi’ndeki çalışmalara devam ederek burada değerli hocaların sayesinde müzik bilgilerini geliştirmiştir. 1955 yılında kurulan Afyon Musiki Cemiyeti’ne de devam eden Canitez, müzik bilgilerini burada ilerletmiş ve yapılan çeşitli konserlerde üdî olarak görev almıştır. Afyonkarahisar türkeleri derlemelerinde⁷¹ katkısı bulunan Canitez, 4 çocuk babasıdır.

Nezahat Bayram Çınar

1926 yılında Samsun’da doğan Nezahat Bayram Çınar’ın müziğe olan ilgisi aileden gelmektedir. 1939 yılında babasının görevi nedeniyle Afyonkarahisar’a gelmiştir. Sesinin güzelliği ile dikkat çekerek Abdullah Uluçelik, Hulusi Yamaner ve Cemal Altınığne gibi usta yerel sanatçılarla birlikte Afyon Halk Müziği ekibi içinde yer almıştır. 1953 yılında Ankara Radyosu’nun açtığı sınavı kazanarak TRT Türk Halk Müziği sanatçısı olmuştur.

Nezahat Bayram’ın çocukluğu ve orta öğrenimi sırasında Afyonkarahisar’da bulunmuştur. Afyon Halkevi’nde değerli sanatçılarla çalışmış ve Afyonkarahisar

⁶⁹ BURSALIOĞLU, age., s.15.

⁷⁰ Bu bilgi Alaaddin Anbanazlı’dan alınmıştır.

⁷¹ Örnek türkü için bkz: EK-1.

türkülerini çok iyi icrâ etmiştir.⁷² *Kaçındasın Gelin Ümmü* isimli Afyonkarahisar türküsü Nezahat Bayram Çınar'dan alınarak derlenmiştir.⁷³ Bu hususta Afyonkarahisar türkülerinin duyulmasını ve tanınmasını sağlayan Bayram, 2004 yılında vefat etmiştir.⁷⁴

Zahid Sagun

Afyonkarahisar'da 1926 yılında doğmuştur. Afyonkarahisar'da saatçilik mesleğiyle tanınmıştır.⁷⁵ Afyonkarahisar'ın son Mesnevîhanlarından olan Hüseyin Bayık'ın (Ö.1966) torunudur. Arif Çelebi'den feyz almıştır. Afyonkarahisar'da ve Konya'da düzenlenen Mevlânâ'yı Anma Törenlerinde kudümzen olarak görev almıştır.⁷⁶

Ali Yarşı

Afyonkarahisar'da 1929 yılında doğmuştur. Özellikle Türk Halk Müziğine katkıları çok olan bu büyük üstat Ankara Radyosu'nda misafir sanatçı olarak yer alarak Afyonkarahisar türkülerini icrâ eden Nezahat Bayram (Çınar) ve Abdullah Uluçelik'e saziyle eşlik etmiştir. 1960 yılında Afyon Folklor Derneği'ni kurmuş, başkan olarak yıllarca görevini sürdürmüş ve birçok gence bağlama dersi vermiştir. Mahalli oyunlar ve kılıç kalkan ekiplerinin başında eğiticilik yapmıştır. Ankara Radyosu'nda görevli rahmetli Muzaffer Sarısözen'in Ali Yarşı ve ekibini her zaman takdir edip programlarında yer verdiği söylenmektedir. Afyon Folklor Ekibiyle de yarışmalarda dereceler elde etmiş ve madalyayla ödüllendirilmiştir.⁷⁷ Afyonkarahisar türkülerinin duyulmasında büyük emeği olan üstat, 22 Şubat 1998 yılında Afyonkarahisar'da vefat etmiştir.⁷⁸

Mehmet Pektaş

Afyonkarahisar'a bağlı Bolvadin ilçesinde 1929 yılında doğan Mehmet Pektaş, ilk ve orta öğrenimini Bolvadin'de; lise öğrenimini Afyon Lisesi'nde

⁷² YARŞI, Ali , *Taşpınar Dergisi*, “A Kız Senin Adın Dudu”, Y.1, C.1, S.7., s.4.

⁷³ Türkünün notası için bkz: EK-1.

⁷⁴ <http://www.turkuyurdu.com/nezahat-bayram/>

⁷⁵ Bilgiler Abdullah Gündöner(D.1947)'den alınmıştır.

⁷⁶ *Zaman Gazetesi Cumartesi Eki*, 16 Mayıs 2009, s.7.

⁷⁷ YILMAZ, Niyazi, *Afyonkarahisar Türküleri ve Dili ve Dilinin Anlattıkları*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Basımevi, Afyon, 1998, s.47.

⁷⁸ Bu bilgi Abdullah Canitez (D.1926)'den alınmıştır.

tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Bolvadin'de serbest avukat olarak çalışan Mehmet Pektaş ayrıca liselerde öğretmenlik görevi üstlendi. Çeşitli dernek ve siyasi partilerde de yöneticilik yapan Pektaş, 1976 yılında avukatlığı bırakarak memuriyete geçti. Toprak tarım reformu Müsteşarlığında, Türkiye Süt Endüstrisi Genel Müdürlüğü'nde ve Ankara Gazi Üniversitesi Rektörlüğü'nde hukuk müşavirliği görevinde bulundu.

İzlediği bir filmde bir mevlevînin üflediği ney sesinden etkilenmiştir ve neye olan merakı böyle başlamıştır. Liseyi bitirdikten sonra bir ney almak isteyen mûsikîşinas, İstanbul'a gidip bir ney satın almak istemiştir fakat gerçekten bu işe hevesli olan kişilerin o fiyatı verip alabilecekleri düşüncesinde olan bir kişiden, maddi durumu elvermediği için alamamıştır. Daha sonra Jeoloji mühendisi olan Nusret Alkan'ın yönlendirmesiyle bir ney almış ve çalışmaya başlamıştır. Konya'da eczacı ve hat hocası olan Hüseyin Öksüz ile nota çalışan Pektaş, 45 yaşında ney üflemeye başlamıştır ve 50–55 yaşlarında ise notayı öğrenmiştir. Belli bir üstattan ders almadığı için bir tavır geliştiremediğini ifade eden mûsikîşinas halen müzik çalışmalarına devam etmekte olup Bolvadin'de tesis ettiği kitaplık ile meşgul olmaktadır. Ayrıca Bolvadin Belediyesi Kültür yayınları tarafından basılmış olan *“Bolvadin'den Yergiler ve Yargılar”* isimli kitabı bulunmaktadır.⁷⁹

Mehmet Arıkan

Afyonkarahisar'a bağlı Dinar ilçesinde 1931 yılında doğmuştur. Babasının teşvikiyle cümbüş ve gitar çalmayı öğrenmiştir. 1990lı yıllara kadar müzikle uğraşmıştır. 1993 yılında Dinar Belediye Meclisi üyeliğine seçilmiştir. Belediye Başkan Vekilliği, Encümen Azalığı, Meclis Başkanlığı ve Belediye Başkanlığı görevlerinde bulunmuştur. Dinar Mûsikî Cemiyeti kurucularından olan Mehmet Arıkan, 2003 yılında Dinar'da vefat etmiştir.⁸⁰

Nazım Bursalıoğlu

Afyonkarahisar'da 1931 yılında doğan Nazım Bursalıoğlu, ilk ve orta öğrenimini Afyonkarahisar'da tamamlamıştır. Müziğe olan ilgisi ailesinden gelmektedir. Afyon Musiki Cemiyeti'nde yıllarca görev almış ve 1960- 1970 yılları

⁷⁹ Bilgiler Mehmet Pektaş'tan alınmıştır.

⁸⁰ TEKİN, Mehmet, age., s.137.

arasında Afyonkarahisar’da düzenlenen “Mevlâna’yı ve Sultan Dîvânî’yi Anma Etkinlikleri”nde Nâ’than ve Âyinhan olarak görev almıştır. Araştırmacı, müzisyen ve şair olan Bursalıoğlu, 50 yıl dinî ve lâdinî müzikle uğraşmış iki tane ilahi ve şarkı formunda beste denemesi olmuştur. Afyonkarahisar Folklorunu Araştırma ve Pekiştirme Musiki merkezinde birçok öğrenciye ud, repertuvar ve nota dersi verip bu konuda gelişmelerini sağlamıştır.⁸¹

Fethi Cönk

Afyonkarahisar’da 15 Nisan 1932 tarihinde doğan Fethi Cönk, küçük yaşlarda keman çalmaya heves etmiş fakat babasının muhafazakâr yapısı nedeniyle bu hevesini gerçekleştirememiştir. Ankara Gazi Üniversitesi Müzik Eğitim Fakültesi’nden mezun olmuştur. Eğitimi süresince Zuckmayer, Saip Egüz, Nurhan Cangal ve Feyzi Algan gibi pek çok değerli hocayla çalışmıştır. Afyon Musiki Cemiyeti kurucularından Hulusi Yamaner ve Selahattin Yamaner’den feyz aldığını belirten Cönk, Afyon Musiki Cemiyeti’ne de devam etmiş, burada nota bilgisini geliştirmiş ve çeşitli konserlerde görev almıştır. Kemanın yanı sıra gitar da çalan ve iki branşta da öğrenci yetiştiren üstat, gitarı Ankara’da Nedim Kaplan’dan öğrenmiştir.⁸²

Niyazi Yılmaz

Afyonkarahisar’a bağlı Sandıklı ilçesinde 1933 yılında doğan Niyazi Yılmaz, ilköğrenimini Ürküt’te, orta öğrenimini İzmir’de, lise öğrenimini İstanbul’da ve yüksek öğrenimini Ankara Hukuk Fakültesi’nde tamamlamıştır. 1956 yılında Ankara Radyosu’nda Muzaffer Sarısözen yönetimindeki “Yurttan Sesler Topluluğu”nda ses sanatçısı olarak göreve başlamıştır. Ankara Radyosu’nda sanatçılık, Müzik yayınları Müdür Yardımcılığı, TRT Denetleme ve Repertuvar Kurulu üyeliği gibi görevlerde bulunmuştur.⁸³

Cafer Arıkan

Afyonkarahisar’a bağlı Dinar ilçesinde 1934 yılında doğmuştur. Babasının teşvikiyle müziğe yönelenmiş ve klarnet çalmayı öğrenmiştir. 1986 yılında babası

⁸¹ Daha geniş bilgi için “Araştırmacı ve Yazarlar” alt başlığına bakınız.

⁸² Daha geniş bilgi için “Eğitimciler” alt başlığına bakınız.

⁸³ Daha geniş bilgi için “Derleyiciler” alt başlığına bakınız.

Bekir Arıkan'ın vefat etmesinden dolayı “Bekirler” grubunun dağılmasından sonra; “Çağ Orkestrası” adıyla yeni bir orkestra kurmuştur. 1995 yılına kadar müzik çalışmalarına devam etmiş ve çalışmalarıyla Dinar'ın müzik kültürüne katkılarda bulunmuştur.⁸⁴

İhsan Sami Doğan

Afyonkarahisar'da 1934 yılında doğan İhsan Sami Doğan, ilk ve orta öğrenimini Afyonkarahisar'da tamamlamıştır. İlk hocası babası Hasan Fehmi Doğan'dır. Babasından temel mûsikî bilgilerini almış ve gitar çalmasını öğrenmiştir. Daha sonra Ekrem Taşkınsel'den nota ve enstrüman, Tanbûrî Hakkı Tokat'tan ud dersleri alan üstat bu konuda kendini iyice yetiştirmiş ve sazına hâkim bir icrâkâr olmuştur. 1956–1958 yılları arasında askerlik görevini Kütahya'da yerine getirirken kanun sanatçısı Ahmet Rıfat Akıncan ile mûsikî derslerine devam etmiştir.

1955 yılında kurulan Afyon Mûsikî Cemiyetinde İcra Kurulu Başkanlığı görevini yerine getiren üstat bağlama, keman, kanun ve ney sazını profesyonel anlamda icrâ etmektedir. Afyon Mûsikî Cemiyeti tarafından düzenlenen Mevlânâ'yı Anma Etkinliklerinde de faaliyet gösteren sanatçı birçok öğrenci yetiştirmiştir. Birçok etkinlikte bağlama eşliğinde Afyonkarahisar türkülerini de icrâ edip tanınmasını ve bu anlamda Afyonkarahisar müzik kültürünün yaygınlaşmasında önemli rol üstlenmiştir. Afyon Defterdarlığı'ndan emekli olan değerli üstat evli ve üç çocuk babasıdır.⁸⁵

Osman Ünver

Afyonkarahisar'da 1934 yılında doğan Osman Ünver, ilk, orta ve lise öğrenimini Isparta'da tamamlamıştır. 1958 tarihinde devlet kurumunda başladığı işten 1983 yılında emekli olmuştur. İhsan Sami Doğan'dan nota dersleri almış ve ud çalmayı öğrenmiştir. 1963- 1970 yılları arasında Afyon Mûsikî Cemiyeti'nde başkanlık görevini sürdürmüştür. Afyon Mûsikî Cemiyeti'nin şehir dışında da düzenlemiş olduğu Mevlevî Ayini Törenlerinde görev almıştır. Çalışmalarına halen Afyonkarahisar'da devam etmektedir.⁸⁶

⁸⁴ TEKİN, Mehmet, age., s.138.

⁸⁵ Bilgiler İhsan Sami Doğan'dan alınmıştır.

⁸⁶ Bilgiler Osman Ünver(D.1932)'den alınmıştır.

Ferit Gürakar

Afyonkarahisar’da 1937 yılında doğan Ferit Gürakar, ilköğrenimini Dinar’ a bağlı İncesu köyünde tamamlamıştır. Daha sonra öğrenime başladığı Ankara Öğretmen Okulu’ndan 1957 yılında mezun olmuştur. Aynı yıl ilkokul öğretmeni olarak Afyon merkez Osman köyünde göreve başlamıştır. Kütahya ve Çalköy’de de bir müddet öğretmenlik yaptıktan sonra 1973 yılında personel memuru olarak görevine Afyon Çimento Fabrikası’nda devam etti ve buradan 1983 yılında emekli oldu. Afyon Mûsikî Cemiyeti ve Ankara Fezâ Mûsikî Cemiyeti’nin düzenlemiş olduğu konserlerde keman ve kanun sanatçısı olarak yer aldı. Ankara Öğretmen Okulunda iken keman çalmayı öğrenen Gürakar, Fatih Kiper’den Türk Müziği tavırlarını öğrendi. Gürakar, müzik çalışmalarına halen Afyonkarahisar’da devam etmektedir.⁸⁷

Kerim Ölmez

Afyonkarahisar’a bağlı Başmakçı ilçesinde 1938 yılında doğan Kerim Ölmez, ilköğrenimini Başmakçı’da tamamladı. 1969 yılında Dinar’a geldi ve o yılın Temmuz ayında kurulan Dinar Belediye Bاندosu’nda bando şefi olarak göreve başladı. 1994 yılında emekli oldu ve görevine fahri olarak 4 sene daha devam etti. Klarnet, saksafon ve cümbüş çalan Ölmez, Dinar Belediye Bاندosu’ndan emekli olanların yerine takviye yapılmadığı için 1998 yılında bandoyu tamamen kapattı. 2000 yılında Dinar Marsyas Musiki ve Kültür Derneği’ni kurdu. Derneğin ikinci başkanı olarak görev yaptı. Dinar’da ve Denizli’de yapılan birçok etkinlikte görev aldı.⁸⁸

Ömer Yarşı

Afyonkarahisar’da 1940 yılında doğmuştur. 1956 yılında ağabeyi Ali Yarşı’dan bağlama çalmayı öğrenmiştir. 1960 yılında kurulan Afyon Folklor Derneği’nde müzik çalışmalarını sürdürmüştür. Afyonkarahisar’ın folklorik araştırmalarını yapmış ve bazı türkülerini derlemiştir. Amatör olarak şiir yazan Ömer Yarşı’nın beste çalışmaları da vardır. Düzenlenen bazı sempozyumlarda

⁸⁷ Bilgiler Ferit Gürakar’dan alınmıştır.

⁸⁸ Bilgiler Kerim Ölmez’den alınmıştır.

Afyonkarahisar folkloruyla ve müziğiyle ilgili bildiriler sunarak bu konuda yöre türkülerinin tanınmasında katkı sağlamıştır.⁸⁹

Murat Arıkan

Afyonkarahisar'a bağlı Dinar ilçesinde 1946 yılında doğmuştur. Manisa'da Bando Bölüğü'nde birinci trompetçi olarak görevini yaparken nota bilgisini ilerletmiştir. Mehter takımında görev almış; Bornova, Kırkağaç, Edremit ve Manisa'da mehter takımlarında yetiştirici eleman olarak çalışmıştır. Babası Bekir Arıkan'ın vefatıyla grubun dağılmasından sonra müzik çalışmalarını halen oğulları ve çıraklarıyla beraber sürdürmektedir. Trompet, akordeon, ud ve cümbüş çalan Murat Arıkan, Dinar, Isparta ve Burdur'daki bazı okullarda da halk oyunları ekiplerini çalıştırmıştır.⁹⁰

Abdullah Gündöner

Afyonkarahisar'da 1947 yılında doğan Abdullah Gündöner, ilk ve orta öğrenimini Afyonkarahisar'da tamamladı. Asıl mesleği marangozluktur. Müziğe olan ilgisi küçük yaşlarda başladı. Ekrem Taşkınsel'den ve Ruhi Öner'den keman dersleri aldı. Afyon Mûsikî Cemiyeti'nde nota bilgisini ilerletti. Afyon Mûsikî Cemiyeti'nin yaptığı konser faaliyetlerinde ses sanatçısı olarak yer aldı. Müzik çalışmalarına halen Afyonkarahisar'da devam eden Gündöner, evli ve 3 çocuk babasıdır.⁹¹

Alaaddin Anbanazlı

Afyonkarahisar'da 1949 yılında doğan Alaaddin Anbanazlı, ilköğrenimini burada tamamladı. Asıl mesleği tornacılıktır. 1995 yılında bu mesleğinden emekli oldu. Ud ve cümbüş çalan Anbanazlı, Afyonkarahisar türkülerini en iyi şekilde icrâ eden mûsikîşinaslardandır. Nazım Bursalıoğlu'nun "Afyonkarahisar Yöresi Türküleri" isimli kitabında yer verdiği "Zehle Gelin" türküsüne kaynak kişi olmuştur.⁹² Anbanazlı, müzik çalışmalarını halen Afyonkarahisar'da sürdürmektedir.⁹³

⁸⁹ BURSALIOĞLU, age., s.10.

⁹⁰ Bilgiler Hüseyin Arıkan (D.1957)'dan alınmıştır.

⁹¹ Bilgiler Abdullah Gündöner'den alınmıştır.

⁹² Türkünün notası için bkz: EK-1.

⁹³ Bilgiler Alaaddin Anbanazlı'dan alınmıştır.

Mustafa Karaer

Afyonkarahisar'a bağlı Bolvadin ilçesinde 15 Temmuz 1951 tarihinde doğan Mustafa Karaer, ilk ve orta öğrenimini Bolvadin'de tamamladıktan sonra Yüksekokulu Balıkesir Necatibey'de tamamladı ve Türkçe öğretmeni olarak 1975'te Muş'ta göreve başladı.

Bolvadin'de Hacı Baba isimli kişinin ezan okuyuşu, Kur'an-ı Kerim okuyuşu, sesinin rengi, okuyuş üslûbu onu çok etkilemiş ve mûsikîye olan hevesini artırmıştır. O zamanlar, mûsikî nahoş yerlerde yapıldığı için mûsikîyle uğraşan kişilere de hoş nazarla bakılmadığını belirten Mustafa Karaer, ilk hocası olan Hacı Baba isimli kişiyle ciddi bir disiplin içinde dini müzik ağırlıklı çalışarak mûsikînin halk arasında oluşturduğu bu yanlış düşünce tarzını yok etmeye çalışmış ve başarmış değerli bir üstattır. Ud, ney, bağlama ve kanun gibi sazları kendi çabasıyla herhangi bir hocadan ders almadan öğrenmiş ve geliştirmeye çalışmıştır. Başta Mehmet Pektaş olmak üzere mûsikîye gönül vermiş birkaç arkadaşıyla beraber Bolvadin Kültür ve Mûsikî Derneğini kuran Karaer, mûsikîyi gençlere sevdirmeye çalışmış ve çeşitli konser faaliyetleriyle halka tanıtmıştır. Halen Bolvadin Kültür ve Mûsikî Derneği'nde gençlere mûsikî dersleri vermeye devam etmektedir.⁹⁴

Halil Rıfat Aydemir

Afyonkarahisar'a bağlı Emirdağ ilçesinde 1952 yılında doğan Halil Rıfat Aydemir, ilk ve orta öğrenimini Emirdağ'da tamamlamıştır. Bağlama, tanbur ve ud çalan Aydemir, 1992–1995 yılları arasında Afyon Mûsikî Cemiyeti'nde Türk Halk Müziği Bölümü'nde öğreticilik yapmıştır. 2000–2002 yılları arasında Didim Müzik Derneği'nde Türk Halk Müziği bölümünde solfej dersleri vermiştir. Yine aynı derneğin Türk Sanat Müziği bölümünün düzenlemiş olduğu konserlere ud icracısı olarak katılmıştır.⁹⁵

Ali Ula

Afyonkarahisar'a bağlı Sandıklı ilçesinde 1953 yılında doğan Ali Ula, ilköğrenimini burada tamamladı. Müziğe olan ilgisi küçük yaşlarda başladı ve kendi gayretiyle keman çalmayı öğrendi. Aynı zamanda trompet ve ritim saz da çalan Ula,

⁹⁴ Bilgiler Mustafa Karaer'den alınmıştır.

⁹⁵ Daha geniş bilgi için "Derleyiciler" alt başlığına bakınız.

Yârenler Gecesi'nde aktif olarak yer almaktadır. Yârenler Derneği ile birlikte İzmir'de ve Ankara'da Sandıklılılar Derneği'nde, Afyon ve Uşak Huzurevi'nde etkinliklere katılmıştır.⁹⁶

Pınar Halaç

Afyonkarahisar'a bağlı Emirdağ ilçesinde 1954 yılında doğan Pınar Halaç, ilköğrenimini Emirdağ'da tamamlamıştır. Müziğe olan ilgisi ilkokul çağlarında başlamıştır. Yöresel türküleri aslına sadık kalınarak, ritim ve melodi kalıplarına uyumlu bir şekilde notaya alınmasını sağladı. Kaynak kişilerden yararlanarak Emirdağ'a özgü türküleri ve ağıtları bir araya getirdi. 1972 yılında Emirdağ Folklorunu Yayma ve Yaşatma Deneği'nin kurulmasında öncülük etti. Yurt dışında düzenlenen "Yöre Türküleri" adı altında konserlerde görev aldı ve yöresel türkülerimizin duyulmasında katkıda bulundu. Birçok türkü kendisinden alınarak derlenmiştir.⁹⁷ TRT İzmir Radyosu'nda yöresel türküleri duyurmak amacıyla programlara katıldı. Yöresel oyunlarla ilgili düzenlenen bölgesel yarışmalarda Emirdağ'ı temsil etti ve dereceler aldı. Cengiz Akın ile birlikte Emirdağ türkülerinin yer aldığı "Öz Emirdağ I" ve "Öz Emirdağ II" adlı kaset çalışmaları bulunmaktadır. Yöresindeki müzik kültürünü yaşatmayı ve gelecek nesillere aktarmayı amaçlayan Halaç, müzik çalışmalarına halem Emirdağ'da devam etmektedir.⁹⁸

Nevzat Sağlık

Afyonkarahisar'a bağlı Sandıklı ilçesinde 10 Şubat 1955 tarihinde doğan Nevzat Sağlık, ilköğrenimini burada tamamladı. Bağlama çalmayı kendi gayretiyle öğrendi. Amatör olarak yazdığı şiirleri bulunmaktadır. Sandıklı'da "Sağlık Saz Evi"ni kurdu. Burada pek çok öğrenciye ders vererek gençleri müziğe yönlendirdi. Müziğe olan ilgisi ve isteği hayatının sonuna kadar devam eden Sağlık, 2005 yılında vefat etti.⁹⁹

Ebubekir Özen

Antalya'ya bağlı Akseki ilçesinin Bademli Köyü'nde 1956 yılında doğan Ebubekir Özen, ilköğrenimini burada tamamlamıştır. Ney üfleyen ve bağlama çalan

⁹⁶ Bilgiler Ali Ula'dan alınmıştır.

⁹⁷ Türkü örneği için bkz: EK-1.

⁹⁸ Bilgiler Pınar Halaç'tan alınmıştır.

⁹⁹ Bilgiler Tuncay Sağlık (D.1982)'tan alınmıştır.

sanatçı bağlamayı TRT sanatçısı rahmetli Osman Duran'dan öğrenmiş ve Ankara'da çeşitli müzik derneklerinde faaliyetlerde bulunmuştur.¹⁰⁰

Hüseyin Arıkan

Afyonkarahisar'a bağlı Dinar ilçesinde 1957 yılında doğan Hüseyin Arıkan, ilk ve orta öğrenimini burada tamamladıktan sonra 1975 yılında girdiği Ankara Mızıka Bando Meslek Yüksekokulu'ndan 1981 yılında mezun oldu. 17 yıl saksafon ve yan flüt öğretmeni olarak çalıştıktan sonra 1998 yılında emekli oldu.¹⁰¹

Ekrem Çavuş

Afyonkarahisar'a bağlı Sandıklı ilçesinde 11 Ağustos 1958 tarihinde doğan Ekrem Çavuş, ilk, orta ve lise öğrenimini Sandıklı'da tamamladı. 1976 yılında Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'ne girmeye hak kazandı ve 1981 yılında mezun oldu. Ziraat Mühendisi olarak çalışmaya devam eden Çavuş, evli ve 2 çocuk babasıdır.

Yâren Geleneği Orta Asya'dan gelen ve bugüne kadar korunmuş bir kültürdür. Bu gelenek öncelikle Çankırı, Uşak, Gediz, Simav, Balıkesir ve Akşehir'de bu geleneği devam ettirilmektedir. Sandıklı'da ise bu gelenek 2005 yılında eğitim ve kültür alışverişi amacıyla faaliyete geçmiştir. Belli bir disiplini olan Yâren Geleneği'nde bayanlar görev almıyor. Başak; yani Yâren'in lideri, padişahı ya da hânı, küçük başak ise veziri sembolize eder. Yiğitbaşı da yârenlerin temsilcisidir. Yâren, Oğuz Türklerinin boy sayısını temsilen 24 kişiden oluşmaktadır. Yâren gecelerinde oturuş şekli yaş sırasına göre olur ve yöresel yemekler ikram edilir. Genellikle Eylül-Haziran aylarında düzenlenen Yâren gecelerinde Sandıklı ve Afyonkarahisar türküleri icrâ edilir, folklor oyunları, kılıç-kalkan gösterileri sergilenir ve Yunus Emre'den şiirler okunur. Kısacası kültüre dair ne varsa bu platformda sergilenir.

Sandıklı İlçesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Yaşatma Derneği, geçmişte yapılan kültürel faaliyetleri(folklor, yöreye ait türküler, maniler, yemek kültürü vs.) örf ve adetleri canlı tutmak ve yeni nesile aktarmak amacıyla 2006 yılında

¹⁰⁰ Daha geniş bilgi için "Derleyiciler" alt başlığına bakınız.

¹⁰¹ Daha geniş bilgi için "Eğitimciler" alt başlığına bakınız.

kurulmuştur. 1996 yılında halk oyunları ekibi olarak kurulan Yâren Meclisi 2005 yılında bugünkü halini almıştır ve faaliyetlerini sürdürmektedir.

Kültür Bakanlığı'nın katkısıyla Sandıklı'da kurulan bu derneğin kurucuları arasında İsmail Elibol, Ahmet Perçin, Ahmet Nayan ve Ekrem Çavuş gibi kültürümüze sahip çıkmayı görev edinen değerli isimler vardır.

Sandıklı İlçesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Yaşatma Derneği(Yârenler Derneği) birçok ilde faaliyet göstermiş ve düzenlenen etkinliklerde dereceler elde etmiştir. Adana'da bölge ikinciliği, Rize'de bölge birinciliği vardır. Bilecik'te düzenlenen halk oyunları gösterilerinde de birçok dereceye sahip olan ve müzik kültürümüzü bu anlamda dışarıya da duyurma başarısına sahip olan Yârenler Derneği, çalışmalarını sürdürmektedir.¹⁰²

Halil Çelik

Afyonkarahisar'a bağlı Emirdağ ilçesinde 1959 yılında doğan Halil Çelik, ilk ve orta öğrenimini Emirdağ'da tamamlamıştır. 1979–1983 yılları arasında Afyon Eğitim Enstitüsü'nde görev yaptıktan sonra mesleğinden ayrılıp ticaretle uğraşmaya başlamıştır. Düzenlenen konserlerde Emirdağ yöresine ait türkülerini icrâ eden ve müzik kültürünü yayma ve yaşatmayı amaçlayan Çelik, müzik çalışmalarına Emirdağ'da devam etmektedir.¹⁰³

Cengiz Akın

Afyonkarahisar'a bağlı Emirdağ ilçesinde 1960 yılında doğmuştur. 1982 yılında Burdur Eğitim Enstitüsü'nden mezun olmuştur. Kars, Çorum, Konya ve Emirdağ'da müzik öğretmeni olarak görev yapmıştır. Lise öğrenimi sırasında Türk Halk Müziği Korosu ve Lise Bağlama Ekibini kurmuştur. Emirdağ Folklorunu Yayma ve yaşatma Derneği'nde görev almıştır. Pınar Halaç ile birlikte Emirdağ türkülerinin yer aldığı “Öz Emirdağ I” ve “Öz Emirdağ II” adlı kaset çalışmaları yapmıştır. Birçok türkü kendisinden alınarak Ömer Faruk Yaldızkaya tarafından

¹⁰² Bilgiler Ekrem Çavuş'tan alınmıştır.

¹⁰³ Bilgiler Halil Çelik' ten alınmıştır.

derlenmiştir.¹⁰⁴ Emirdağ müzik kültürüne katkıları bulunan Akın, 1996 yılında vefat etmiştir.¹⁰⁵

Mehmet Ali Tortop

Afyonkarahisar’da 20 Kasım 1962 tarihinde doğan Mehmet Ali Tortop, ilk ve orta öğrenimini Afyonkarahisar’da tamamlamıştır. Eskişehir Anadolu Üniversitesi İlahiyat Meslek Yüksek Okulunu bitirdikten sonra Afyon Diyanet İşleri’nde personel şefi olarak göreve başlamıştır. Bu görevinden 2009 yılında emekli olmuştur. İhsan Sami Doğan’dan ney ve Ebubekir Özen’den solfej dersleri almıştır. 2009 yılından beri Afyon Halk Eğitim Merkezi’nde uzman öğretici olarak ney dersleri vermektedir. 1997 yılından beri etkinliklerini sürdüren Türk Tasavvuf Müziği Grubunda neyzen ve solist olarak görev almaktadır. Derlemeleri ve amatör beste çalışmaları da bulunan Tortop, müzik çalışmalarına halen Afyonkarahisar’da devam etmektedir.¹⁰⁶

Şükrü Tunç

Afyonkarahisar’a bağlı Sandıklı ilçesinde 20 Aralık 1965 tarihinde doğan Şükrü Tunç, ilk ve orta öğrenimini Ankara’da, lise öğrenimini Sandıklı’da tamamlamıştır. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi’nden 1995 yılında mezun olmuştur. 1995 yılından beri kamu kuruluşunda memur olarak çalışmaktadır.

Müziğe olan ilgisi küçük yaşlarda başlamıştır. Ankara’da orta öğrenimini sürdürmekteyken Yılmaz Sürücü’den keman ve Yılmaz Özel’den Türk müziği nazariyatı ve solfej dersleri almıştır. Dokuz yıl süreyle çalıştığı “Karahisar Türk Tasavvuf Müziği Grubu”yla, il içinde ve il dışında yapılan konser faaliyetlerinde keman ve ud sanatçısı olarak yer almıştır. Ud çalmayı kendi çabasıyla öğrenen Tunç, daha sonra “Hoş Sada” isimli Türk Tasavvuf Müziği grubuna katılmıştır. Müzik çalışmalarına halen bu grupla devam etmektedir.¹⁰⁷

Mustafa Ertorun

Afyonkarahisar’ın Emirdağ ilçesine bağlı Büyüktuğluk köyünde 1969 yılında doğan Mustafa Ertorun, ilk ve orta öğrenimini Emirdağ’da tamamlamıştır. Müziğe

¹⁰⁴ Türkü örneği için bkz: EK-1.

¹⁰⁵ YALDIZKAYA, age., s.88.

¹⁰⁶ Bilgiler Mehmet Ali Tortop’ tan alınmıştır.

¹⁰⁷ Bilgiler Şükrü Tunç’ tan alınmıştır.

olan ilgisi küçük yaşlarda başlamış ve korolarda ses ve saz sanatçısı olarak yer almıştır. 1986 yılından itibaren iki yıl süreyle İstanbul’da Türk Halk Müziği dersleri almıştır. 1992 yılında Emirdağ türkülerinin yer aldığı “ Gurbet Eller” isimli kaset çalışması yapmıştır. Müzik çalışmalarına halen Eskişehir’de devam etmektedir.¹⁰⁸

Lokman Derya Solmaz

Kuşadası’nda 1972 yılında doğan Lokman Derya Solmaz, ilk ve orta öğrenimini Muğla’da tamamladı. 1996 yılında Konya Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nden mezun oldu. Üniversite eğitimi süresinde şiir yazmaya başladı ve şiirleri çeşitli dergilerde yer aldı. 2008 yılında şiiri Raif Somer tarafından bestelendi.(Gönülümün sızlayan yarası – Hüzzam) Müzik hayatında babasından feyiz aldı. Nota bilgisini orta öğrenimi süresinde müzik derslerinde ilerletti. 1997 yılında Ebubekir Özen’den yaklaşık 2 yıl süreyle ud dersi aldı. 2003 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Öğretim Görevlisi Ömer Bildik’ten 1 sene süreyle ney dersleri aldı ve daha sonra kendi gayretiyle ilerleme gösterdi. Yaklaşık 13 yıl süreyle Afyon Fatih İlköğretim Okulunda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni olarak görev yaptıktan sonra 2009 yılında Afyonkarahisar Sultan Divani Mevlevîhânesi’nde müdür olarak görev yapmaya başladı. 2009 yılında düzenlenen 1. Geleneksel Ramazan Şenliklerinde aktif olarak yer aldı. Afyon Musiki Cemiyeti’nde çeşitli etkinliklerde neyzen olarak görev aldı. “ Müziği Yeniden Keşfediyoruz” adı altında düzenlenen Avrupa Birliği Projesi kapsamında Gençlik Merkezinde birçok gence ney dersleri vererek öğrenci yetiştirdi.¹⁰⁹

Tuncay Sağlık

Afyonkarahisar’a bağlı Sandıklı ilçesinde 20 Ekim 1982 yılında doğan Tuncay Sağlık, ilk ve orta öğrenimini Sandıklı’da tamamladıktan sonra 2000 yılında girmeye hak kazandığı Ege Üniversitesi Çalgı yapım Bölümünden 2005 yılında mezun oldu. Müziğe ilk olarak 11 yaşındayken babasının teşvikiyle başlayan Tuncay Sağlık, babasından bağlama dersleri aldı. Yârenler Derneğinde etkinliklere katılmaktadır. Sandıklı Halk Eğitim Merkezi’nde bağlama kursları vererek öğrenci

¹⁰⁸ YALDIZKAYA, Ömer Faruk, age., s.89.

¹⁰⁹ Bilgiler Lokman Derya Solmaz(D.1972)’dan alınmıştır.

yetiştirmektedir. Ayrıca folklor ekibinde de  ğreticilik yapmakta ve müzik çalışmalarına Sandıklı'da devam etmektedir.¹¹⁰

Coşkun Hüseyin Dede

Doğum ve ölüm tarihi kesin olarak bilinmemektedir. 1854 yılında Afyonkarahisar Mevlevîhânesi'nde neyzen başı olduğu bilinmektedir.¹¹¹

Nuri Dede

Doğum ve ölüm tarihi kesin olarak tespit edilemeyen Nuri Dede'nin Afyonkarahisar'a bağlı Sandıklı ilçesinde doğduğu bilinmektedir. Mısır Mevlevîhânesi'nde Aziz Dede'den ney eğitimi almıştır. Afyonkarahisar Mevlevîhânesi'nde neyzen başı olarak görev yapmış ve birçok  ğrenci yetiştirmiştir.¹¹²

Tılı Murat

Yapılan araştırma neticesinde, Tılı Murat lakabıyla anılan bu m sik şinasın asıl adını, doğum ve ölüm tarihini belirleyemedik. Abdullah Uluçelik ve Cemal Altınığne ile birlikte Afyonkarahisar türkülerini en iyi şekilde icrâ eden ve bu alanda hizmet veren bir isim olarak ön plana çıkmaktadır. Eğitimi olmamasına rağmen sazını çok iyi çalardı ve Afyon türkülerini kendine has bir  sl pla s ylardı. İşlettiği kahvehanesinin mûsikîşinaslarla dolup taştığı söylenmektedir. Afyon zeybeklerini çok iyi oynardı. Özellikle Genç Osman Yiğitlemesi onun tavrıyla ve üslubuyla bir başka güzel olurdu. Çok düzenli bir hayat sürdürmediği  ne sürülen bu halk sanatçısının gerek sazıyla gerek sesiyle Afyonkarahisar müzik kültürüne çok şey kattığını söylememiz mümkündür. Tılı Murat, nefes darlığı neticesinde hayatını kaybetmiştir.

¹¹⁰ Bilgiler Tuncay Sağlık'tan alınmıştır.

¹¹¹ İLGAR, age., s.150.

¹¹² İLGAR, age., s.176.

1.9.4. Derleyiciler

Nazım Bursalioğlu

Afyonkarahisar’da 1931 yılında doğan Nazım Bursalioğlu, ilk ve orta öğrenimini Afyonkarahisar’da tamamlamıştır. Derlediği birçok mahalli ilahiye *Afyonkarahisar Mutasavvıfları ve Din Bilginleri* isimli kitabında yer vermiştir.¹¹³

Niyazi Yılmaz

Afyonkarahisar’a bağlı Sandıklı ilçesinde 1933 yılında doğan Niyazi Yılmaz, ilköğrenimini Ürküt’te, orta öğrenimini İzmir’de, lise öğrenimini İstanbul’da ve yüksek öğrenimini Ankara Hukuk Fakültesi’nde tamamlamıştır.

1956 yılında Ankara Radyosu’nda Muzaffer Sarısözen yönetimindeki “Yurttan Sesler Topluluğu”nda ses sanatçısı olarak göreve başlamıştır. Ankara Radyosu’nda sanatçılık, Müzik yayınları Müdür Yardımcılığı, TRT Denetleme ve Repertuvar Kurulu üyeliği gibi görevlerde bulunmuştur. Çeşitli uluslararası konferanslara ve sempozyumlara katılarak Afyonkarahisar folkloru ve türküleriyle ilgili bildiriler sunmuştur. 2001 yılında *Afyonkarahisar Sandıklı’da Kültür ve Sanat* adı ile Afyonkarahisar türküleri ve Afyon müziğine katkıda bulunanlarla ilgili bir de kitap yayınlayan Yılmaz, bazı Afyonkarahisar türkülerini de derleyerek repertuvarımıza kazandırmıştır.¹¹⁴

Halil Rıfat Aydemir

Afyonkarahisar’a bağlı Emirdağ ilçesinde 1952 yılında doğan Halil Rıfat Aydemir, ilk ve orta öğrenimini Emirdağ’da tamamlamıştır. Malatya Akçadağ Öğretmen Okulunu tamamladıktan sonra Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ön Lisans programından mezun olmuştur. Milli Eğiti Bakanlığı’nın düzenlemiş olduğu müzik öğretmenliği kursunu da tamamlayarak ilköğretim okullarında müzik öğretmenliğine başlamıştır. Bu görevinden 1999 yılında emekli olmuştur. Bağlama, tanbur ve ud çalan Aydemir, 1992–1995 yılları arasında Afyon Mûsikî Cemiyeti’nde Türk Halk Müziği Bölümü’nde öğreticilik yapmıştır. 2000–2002 yılları arasında Didim Müzik Derneği’nde Türk Halk Müziği bölümünde solfej dersleri vermiştir.

¹¹³ Daha geniş bilgi için “Araştırmacı ve Yazarlar” alt başlığına bakınız.

¹¹⁴ BURSALIOĞLU, Nazım, age., s.14.; ATİLLA Osman, Afyonkarahisar Türküleri, Ankara, 1966, s.42.

Yine aynı derneğin Türk Sanat Müziği bölümünün düzenlemiş olduğu konserlere ud icrâcısı olarak katılmıştır. 2006 yılında İzmir Radyosu'nun düzenlediği programa kaynak kişi olarak davet edilmiş ve programa katılmıştır. Birçok türkü kendisinden alınarak Nazım Bursalıoğlu tarafından derlenmiştir.¹¹⁵ Amacı Emirdağ yöresine ait türkülerin Türkiye genelinde duyulmasını sağlamak olan Aydemir'in türkü derleme çalışmaları vardır.¹¹⁶

Ebubekir Özen

Antalya'ya bağlı Akseki ilçesinin Bademli Köyü'nde 1956 yılında doğan Ebubekir Özen, ilköğrenimini burada tamamlamıştır. Orta öğrenimini Karaman Yatılı Bölge Okulu'nda tamamladıktan sonra liseye Ankara Yenışehir Sağlık Kolejinde devam etmiştir. 1983 yılında Afyonkarahisar'da Mahalli İdari Bilimler Fakültesi'nden mezun olmuştur.

Müziğe olan ilgisi ilkokul çağlarında bir öğretmenin teşvikiyle mandolin çalmakla başlamıştır. Karaman'da öğrenim görürken nota bilgisini geliştirmiştir. Ney üfleyen ve bağlama çalan sanatçı bağlamayı TRT sanatçısı rahmetli Osman Duran'dan öğrenmiş ve Ankara'da çeşitli müzik derneklerinde faaliyetlerde bulunmuştur. 1986 yılında Afyon Musiki Derneği yönetim kuruluna seçilen Özen, halen müzik çalışmalarına devam etmekte olup birçok öğrenci yetiştirmektedir.

Afyonkarahisar Türk Ocağı Mehter Bölüğü'nü çalıştırmış ve il içi ve il dışında çeşitli faaliyetlerde bulunmuştur. Birçok Afyonkarahisar türküsünü notaya alıp derleme konusunda Afyonkarahisar müzik kültürüne faydası bulunan Özen'in kayda alınmamış amatör besteleri bulunmaktadır. Ebubekir Özen, evli ve 3 çocuk babasıdır.¹¹⁷

¹¹⁵ Derleme örneği için bkz: EK-1.

¹¹⁶ Derleme örnekleri için bkz: EK-1.

¹¹⁷ Bilgiler Ebubekir Özen' den alınmıştır.

1.9.5. Araştırmacı ve Yazarlar

Osman Attila

Cumhuriyet dönemi şâirlerinden olan Osman Attila, Afyonkarahisar’da 10 Mayıs 1922 tarihinde doğmuştur. İlk, orta ve lise öğrenimini Afyonkarahisar’da tamamlamıştır. Lisede öğrenim gördüğü yıllarda yazdığı şiirleri Taşpınar dergisinde ve mecmualarda yayınlanmıştır. Daha sonra çeşitli dergilerde yayınlanan şiirlerini kitap olarak çıkaran Osman Attila, 1965 yılında Afyon Milletvekili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne girmiştir. Daha sonra pek çok görevde bulunarak araştırmalar yapmıştır. Afyonkarahisar folklor derlemeleri de yapan Osman Attila, 1957 yılında “Afyonkarahisar Türküleri” isimli kitap yayınlamıştır. Osman Attila, 20 Nisan 1978 tarihinde Ankara’da vefat etmiştir. Eserleri: Sabahleyin (Ankara–1950), Memleket Şiirleri Antolojisi (Ankara–1950), Güpegündüz (Ankara–1965), Afyonkarahisar Türküleri (Ankara–1957), Baştanbaşa (Ankara–1959), Türk Kahramanlık Şiirleri Antolojisi(Ankara–1961), Gözlerimin Söylettiği(Ankara–1975).¹¹⁸

Nazım Bursalıoğlu

Afyonkarahisar’da 1931 yılında doğan Nazım Bursalıoğlu, ilk ve orta öğrenimini Afyonkarahisar’da tamamlamıştır. Askerliğini yedek subay olarak yapmış ve Afyon Çimento Fabrikası Eğitim ve Haberleşme Şefi olarak iş hayatına başlamıştır. Daha sonra Ankara Meslek Yüksek Okulunu bitirmiştir.

Müziğe olan ilgisi ailesinden gelmektedir. İlk müzik eğitimini annesinin küçükken öğrettiği ilahilerle almaya başlamıştır. Muhtelif camilerde müezzin olarak görev yapmıştır. Ankara’da iki yıl süreyle bir camide imam-hatip olarak görev yaptığı sırada Ankara Radyo Evi’nde Kemençe Sanatçısı olan Vedia Tunççekiç’in açmış olduğu müzik kurslarına devam ederek nota, usûl ve makam dersleri almıştır.

Afyon Musiki Cemiyeti’nde yıllarca görev almış ve 1960- 1970 yılları arasında Afyonkarahisar’da düzenlenen “Mevlâna’yı ve Sultan Dîvânî’yi Anma Etkinlikleri”nde Nâ’than ve Âyinhan olarak görev almıştır. Araştırmacı, müzisyen ve şair olan Bursalıoğlu, 50 yıl dinî ve lâdinî müzikle uğraşmış iki tane ilahi ve şarkı

¹¹⁸ SARI, Mehmet, “Afyonkarahisarlı Âlimler Şâirler ve Hattatlar”, Afyonkarahisar Kütüğü C.2, Afyon, 2001, s.25.

formunda beste denemesi olmuştur. Afyonkarahisar Folklorunu Araştırma ve Pekiştirme Musiki merkezinde birçok öğrenciye ud, repertuvar ve nota dersi verip bu konuda gelişmelerini sağlamıştır. Bursalıoğlu, 29 Mayıs 2003 tarihinde vefat etmiştir.¹¹⁹ Eserleri: Afyonkarahisar Yöresi Türküleri (Antakya–1993), Afyonkarahisar Mutasavvıfları ve Din Bilginleri (Denizli–2000).

Niyazi Yılmaz

Afyonkarahisar’a bağlı Sandıklı ilçesinde 1933 yılında doğan Niyazi Yılmaz, ilköğrenimini Ürküt’te, orta öğrenimini İzmir’de, lise öğrenimini İstanbul’da ve yüksek öğrenimini Ankara Hukuk Fakültesi’nde tamamlamıştır.Çeşitli uluslararası konferanslara ve sempozyumlara katılarak Afyonkarahisar folkloru ve türküleriyle ilgili bildiriler sunmuştur. 2001 yılında Afyonkarahisar Sandıklı’da Kültür ve Sanat adı ile Afyonkarahisar türküleri ve Afyon müziğine katkıda bulunanlarla ilgili bir de kitap yayınlayan Yılmaz, bazı Afyonkarahisar türkülerini de derleyerek repertuvarımıza kazandırmıştır.¹²⁰

Ömer Faruk Yıldızkaya

Afyonkarahisar’a bağlı Emirdağ ilçesinde 1958 yılında doğan Ömer Faruk Yıldızkaya, ilk ve orta öğrenimini Emirdağ’da tamamlamıştır. Yüksek öğrenimini Gençlik ve Spor Akademisi ile Eğitim Enstitüsünde tamamlamıştır. Bugüne kadar birçok Emirdağ türküsünü derleyip müzik kültürüne katkı sağlamıştır. Yurt içinde (Afyonkarahisar, Konya, Bursa, İzmir, Balıkesir) ve yurt dışında (Struga/Makedonya, Köstence-Bükreş/Romanya, Gazimağusa-Lefkoşa/KKTC, Türkistan, Kazakistan, Kırım/Ukrayna) düzenlenen ulusal ve uluslar arası birçok sempozyum ve kongreye katılarak Emirdağ yöre türküleriyle ilgili tebliğler sunmuştur. 2002 yılında Azerbaycan/Bakü Asya Üniversitesi tarafından Fahri Doktora unvanı almıştır. Yine aynı yıl Folklor Araştırmaları Kurumu tarafından “2002 Yılı Türk Folkloruna Hizmet Ödülü”ne lâyık görülmüştür. TRT radyo ve televizyon programlarında Türk Halk Edebiyatı ve Folkloru üzerine konuşma yapan araştırmacı-yazar İzmir’de özel sektörde yöneticilik görevini sürdürmektedir. Eserleri: Gönülden Sesler (Emirdağlı Âşık Yoksul Derviş’in Şiirleri–1986), Her

¹¹⁹ Bu bilgi Abdullah Gündöner’den alınmıştır.

¹²⁰ Daha geniş bilgi için “Derleyiciler” alt başlığına bakınız.

Yönüyle Emirdağ (1986), Emirdağ Yöresi Türkmen Ağıtları (1992), Emirdağ Türküleri(2003).

Yaptığı araştırmalar, derlediği türküler¹²¹ ve yayınladığı kitaplarla Emirdağ müzik kültürünü yakından tanımaya olanak sağlayan yazar, çalışmalarını İzmir’de sürdürmektedir.¹²²

1.9.6. Eğitimciler

İbrahim Fevzi Doğaner

Afyonkarahisar’da 1876 yılında doğan İbrahim Fevzi Doğaner, kale muhafızı Hacı Mehmet Efendi’nin oğludur. Hacı Mehmet Efendi Sultan Abdülmecit’in sarayında hanendelik yapmıştır.1886 yılında ilköğrenimine başlamıştır. Bir süre ortaöğrenim gördükten sonra ailesi istemediği için 4. sınıftan ayrılmıştır. 1898’de Afyonkarahisar Türbe Mevlevîhânesi’nde güzel sesiyle hocalarının dikkatini çekmiş ve ney derslerine başlamıştır. Mevlevîhâne’de düzenlenen âyinlerde neyzen ve semazen olarak yer almıştır. Bursa Mevlevîhânesi’nde neyzen başı olan Mustafa Dede’ye gönderilmiş ve bir müddet Bursa’da kalmıştır. Afyonkarahisar’a döndükten sonra neyzen başı olmuş ve Afyonkarahisar Mevlevîhânesi’nde “çile”¹²³sini tamamlayarak “dede”¹²⁴ olmuştur.

İstanbul’da Neyzen Aziz Dede (Ö.1905) ve Neyzen Hüseyin Fahrettin Efendi (Ö.1911)’den iki yıl süreyle ders almıştır. Mevlevîlik ve müzik kültürünü genişleten Doğaner daha sonra Afyonkarahisar’a dönmüştür ve müzik öğretmenliğine başlamıştır. Müzik öğretmenliğine başlaması, tekke ve zaviyelerin kapatılması üzerine Mustafa Kemal Atatürk’ün huzuruna giderek iş talebinde bulunmasıyla gelişen bir olaydır.¹²⁵1933 yılında açılan müzik öğretmenliği sınavını kazanmış ve Afyon Muallim Mektebi’nde müzik öğretmeni olarak görev almıştır. Daha sonra okulun başka bir yere nakledilmesinden dolayı Afyon İlkokullar müzik öğretmenliğine dönmüş ve 20 yıl emek verdikten sonra kendi isteğiyle emekli olmuştur.

¹²¹ Derleme örneği için bkz: EK-1.

¹²² Bilgiler Ömer Faruk Yıldızkaya’ dan alınmıştır.

¹²³ Mevlevîlik’te sürekli ibadetle meşgul olup; az uyku, az yemek ve az konuşmakla nefsi terbiye etmeyi amaçlayan 1001 günlük süre.

¹²⁴ Mevlevîlik’te “çile”sini tamamlayan dervişlere verilen unvan.

¹²⁵ Daha geniş bilgi için bakınız: Bursalıoğlu, Nazım, age., s.57.

Emekli olduktan sonra müzik çalışmalarını daha da yoğunlaştırmış ve yetiştirdiği; Kemanî Hulusi Yamaner, Tanburî Cemal Altınığne, Kanunî Selahattin Yamaner, Neyzen Mehmet Rıfat Okan, Neyzen Hasan Çerçel, Neyzen Kemal Bayık gibi isimlerle beraber Konya, İzmir ve İstanbul’da Mevlevî Âyinleri icrâ etmiştir. Her yıl Konya’da düzenlenen Mevlânâ’yı Anma programlarında da öncülük ettiği bilinmektedir. Hamparsum nota yazım tekniğini de iyi bilen bu üstadın kâr, beste ve semai formunda eserleri de bulunmaktadır. 1938–1940 yılları arasında birçok Afyonkarahisar türküsünü de notaya almıştır. Kendisi ayrıca birkaç türkü için kaynak kişi olarak gösterilmiştir.¹²⁶ Hem dini hem de lâdinî mûsikîyle uğraşmış ve pek çok öğrenci yetiştirmiştir. 1946 yılında, İngiliz Kraliyet Müzisyenleri’nin Türk Sanat Müziğini ve Türk Halk Müziği’ni yerinde dinlemek ve çok sesli hale getirilip getirilmeyeceği hususunda toplantı yapmak istemeleri sebebiyle Ankara Radyo Evi’nde toplantı yapmak istemişlerdir. Bunun üzerine bu konuda bilgi vermesi amacıyla sazına hâkim çok iyi bir notist olan Doğaner, Ankara Radyo Evi’ne davet edilmiş ve Türk Müziği nazariyatıyla ilgili bilgiler sunmuştur.¹²⁷ İbrahim Fevzi Doğaner, 1948 yılında vefat etmiştir.

Ekrem Taşkınsel

Afyonkarahisar’da 1920 yılında doğan Ekrem Taşkınsel ilk ve ortaöğrenimini Afyon, Bolu ve Konya gibi değişik şehirlerde tamamlamıştır. Türk Sanat Müziği ve Batı Müziği tekniğini çok iyi kavramış olan bir üstattı. Afyon Halk Eğitim Merkezinde 1965–1972 yılları arasında açılan kurslarda da gençlere nazariyat, usûl ve enstrüman dersleri vererek onları müziğe yönlendirmiştir.¹²⁸

Fethi Cönk

Afyonkarahisar’da 15 Nisan 1932 tarihinde doğan Fethi Cönk, küçük yaşlarda keman çalmaya heves etmiş fakat babasının muhafazakâr yapısı nedeniyle bu hevesini gerçekleştirememiştir. O zaman halkın bu tür sanat olaylarına sıcak bakmaması hatta birtakım kişilerin günah sayması da buna neden olmuştur. Ortaokul çağlarındayken telleri ve burguları olmayan bir keman almış ve bunu müzik öğretmeni Yusuf Dalpınar’a götürmüştür. Yusuf Dalpınar bu kemanı çalınır hale

¹²⁶ Türkü notası için bkz: EK-1.

¹²⁷ Daha geniş bilgi için bkz: BURSALIOĞLU, age., s.57.; İLGAR, age., s.155-156.

¹²⁸ Daha geniş bilgi için “Bestekârlar” alt başlığına bakınız.

getirmiş ve ilk defa metotlu bir şekilde onunla keman derslerine başlamıştır. Sanat olaylarına hoş bakmayan toplumun tepkisini çekmemek için bir müddet derse giderken kemanını çuvala götürdüğünü belirten Cönk, ilk müzik derslerine de Yusuf Dalpınar ile başlamıştır.

Ankara Gazi Üniversitesi Müzik Eğitim Fakültesi'nden mezun olmuştur. Eğitimi süresince Zuckmayer, Saip Egüz, Nurhan Cangal ve Feyzi Algan gibi pek çok değerli hocayla çalışmıştır. 1966–1973 yılları arasında Afyon Lisesi'nde müzik öğretmenliği görevini sürdürmüştür. Daha sonra İstanbul Lisesi'ne tayin olmuş ve 1997 yılında da buradan emekli olmuştur.

Afyon Musiki Cemiyeti kurucularından Hulusi Yamaner ve Selahattin Yamaner'den feyz aldığını belirten Cönk, Afyon Musiki Cemiyeti'ne de devam etmiş, burada nota bilgisini geliştirmiş ve çeşitli konserlerde görev almıştır. Kemanın yanı sıra gitar da çalan ve iki branşta da öğrenci yetiştiren üstat, gitarı Ankara'da Nedim Kaplan'dan öğrenmiştir.

2001 yılında İstanbul Çırağan Musiki Derneği'ni kuran sanatçı Çağdaş Musiki Derneği ve Üsküdar Musiki Derneği'nde de görev almış, çalışmalarına katılmıştır.

Şu anda İstanbul'da profesyonel modelcilik yapmaktadır. Model uçak yapan ve öğrenci yetiştiren Cönk'ün Türkiye birincilikleri vardır.

Çok sesli gitar dersleri de veren, keman yapımıyla ilgilenen ve amatör şiirler de yazan Cönk, müzik çalışmalarına İstanbul'da devam etmektedir.¹²⁹

Kemalettin Ersoy

Afyonkarahisar'a bağlı Sandıklı ilçesinde 1954 yılında doğan Kemalettin Ersoy, ilk ve orta öğrenimini Dinar'da tamamladı. Afyonkarahisar Meslek Lisesi'nde eğitim gördükten sonra Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü'nde eğitimine devam etti. Bu okuldan 1979 yılında mezun oldu. Dinar, Isparta-Yalvaç, Sivas, Antalya ve Finike'de müzik öğretmeni olarak görev yaptıktan sonra tekrar Dinar'a geldi ve 2005 yılında emekli oldu. 30 sene boyunca Dinar Halk Eğitim Merkezi'nde bağlama ve gitar kursları vererek birçok öğrenci yetiştirdi. Yetiştirdiği öğrenciler de müzik öğretmeni

¹²⁹ Bilgiler Fethi Cönk' ten alınmıştır.

olarak kendisinin açtığı müzik evinde bağlama, gitar ve ses eğitimi dersleri vererek bu yönde müziğe ilgili gençleri yönlendirmişlerdir.

Nevzat Sağlık

Afyonkarahisar’a bağlı Sandıklı ilçesinde 10 Şubat 1955 tarihinde doğan Nevzat Sağlık, ilköğrenimini burada tamamladı. Sandıklı’da “ Sağlık Saz Evi”ni kurdu. Burada pek çok öğrenciye ders vererek gençleri müziğe yönlendirdi.¹³⁰

Hüseyin Arıkan

Afyonkarahisar’a bağlı Dinar ilçesinde 1957 yılında doğan Hüseyin Arıkan, ilk ve orta öğrenimini burada tamamladıktan sonra 1975 yılında girdiği Ankara Mızıka Bando Meslek Yüksekokulu’ndan 1981 yılında mezun oldu. 17 yıl saksafon ve yan flüt öğretmeni olarak çalıştıktan sonra 1998 yılında emekli oldu. Samsun Büyükşehir Belediye Konservatuvarı’nda Klâsik Batı Müziği Bölümü’nü kurdu ve yaklaşık 2 sene burada kaldı. 2001 yılında Dinar’da kendisi özel olarak müzik evi açtı. Burada Bando Meslek Yüksek Okulu, Müzik Eğitim Fakültesi ve Güzel Sanatlar Liseleri’ne hazırlık kursları vererek birçok öğrenci yetiştirdi. Halen müzik çalışmalarını Dinar’da sürdürmektedir.¹³¹

Mehmet Ali Tortop

Afyonkarahisar’da 20 Kasım 1962 tarihinde doğan Mehmet Ali Tortop, ilk ve orta öğrenimini Afyonkarahisar’da tamamlamıştır. 2009 yılından beri Afyon Halk Eğitim Merkezi’nde uzman öğretici olarak ney dersleri vermektedir.¹³²

¹³⁰ Daha geniş bilgi için “İcrakârlar” alt başlığına bakınız.

¹³¹ Bilgiler Hüseyin Arıkan’dan alınmıştır.

¹³² Daha geniş bilgi için “İcrakârlar” alt başlığına bakınız.

1.10. AFYONKARAHİSAR'DA İCRÂ EDİLEN MEVLEVÎ ÂYİNLERİ VE YER ALAN MÛSİKÎŞİNASLAR

1.10.1. Afyonkarahisar Mevlevihanesi'nin Kuruluşu

Mevlevihaneler içinde âsitâne özelliğine ve önemli bir konuma sahip olan Afyonkarahisar Mevlevîhânesi'nin ne zaman kurulduğu bilinmemektedir ve bu konuda çeşitli çalışmalar ve tahmini tarihler bildirilmiştir.¹³³ Yapılan araştırmalar neticesinde Germiyan Ali Şîr oğlu Yakup Han'ın Mehmet Celâleddin oğullarından Mehmet Bahaeddin Veled oğlu Mehmet (Ulu Arif Çelebi) ve evlatları için tanzim ettiği ilk vakfiyesi bilinen ilk vakıf kaydı olarak görülmektedir.¹³⁴

1.10.2. Afyonkarahisar Mevlevîhânesinde İcrâ Edilen Mevlevî Âyinlerinde Yer Alan Mûsikîşinaslar

4 Eylül 1925 tarihinde çıkarılan bir kanunla tekke ve zaviyelerin kapatılması üzerine uzun süre Sema Törenleri yapılamamıştır. Afyonkarahisar Mevlevi Dergâhı da minberi ve minaresi olması sebebiyle kapatılmamış, cami olarak işlevini sürdürmüştür. Afyonkarahisar Mevlevîhânesi'nde yetişen mûsikîşinaslarla birlikte mûsikîye gönül vermiş olan Neyzen İbrahim Fevzi Doğaner, Kanunî Reşat Hoca, Kemanî Hulusi Yamaner, Kanunî Selahattin Yamaner, Tanburî Cemal Altınığne, Bestekâr Ekrem Taşkınsel, Neyzen Hasan Sanlı gibi birçok değerli isim 1629 yılında kurulmuş olan Afyon Halk Evi'nde müzik çalışmalarını sürdürmüşlerdir. 1950- 1954 yılları arasında Konya'da düzenlenen Mevlânâ'yı Anma Törenlerine katılmak üzere Afyonkarahisar'dan mutrip heyeti ve semazenler davet edilmiş ve bu törenlere Arif Çelebi, Hüsrev Çelebi, Kemal Bayık, Mehmet Bayraşa, Fehmi Bayraşa, Ahmet Öğüt, Bekir Gümüş, Hulusi Yamaner, Selahattin Yamaner, Hasan Sanlı, Abidin Çelebi, Edip Ali Bakı, Rıza Sarı, Cemal Altınığne, Murat Çelebi Özturun, Ulvi Bayraşa, Yahya Tekin gibi değerli mûsikîşinaslar katılmıştır. 1955 yılında kurulan Afyon Mûsikî Cemiyeti'nde de faaliyetlerine devam eden bu değerli isimler 1960–1970 yılları arasında muhtelif tarihlerde Afyonkarahisar'da Sema Törenleri düzenlemişler

¹³³ Daha geniş bilgi için bakınız: *Anadolu'nun Kilidi Afyon*, Afyonkarahisar Valiliği, Afyon, 2004, s.231-257; Mustafa KARAZEYBEK, Zelkif POLAT, Yusuf İLGAR, *Afyonkarahisar Vakıf Eserleri I*, Afyon Kocatepe Üniversitesi yayını, Afyon, 2005, s.202-213., Nazım Bursalıoğlu, age., s.80.; Mehmet Sarı, Yusuf İlgar, *Mevlevî Dîvan Şairi Semâî Mehmet Çelebi Hayatı Edebî Kişiliği Eserleri*, Afyonkarahisar Belediyesi yayınları, Afyonkarahisar, 2008, s.11.

¹³⁴ İLGAR, Yusuf, *Karahisâr-ı Sâhib Sultan Dîvânî Mevlevîhânesi ve Mevlevî Meşhurları*, Afyonkarahisar Belediyesi Yayınları, Afyonkarahisar, 2008.

ve Mevlevî Âyinleri icrâ etmişlerdir.¹³⁵ Mutrip heyetinde yer alanlar, Kemal Bayık, Hasan Sanlı, İhsan Sami Doğan (ney), Hulusi Yamaner, Ekrem Taşkınsel (keman), Selahattin Yamaner, Hulusi Arık (kanun), Ruhi Öner (ud), Zahid Sagun, Kemal Alpergöl (kudüm), Kemal Bayık, Ahmet Ögüt, Nazım Bursalıoğlu, Emin Doğrusoy, Abdullah Akar, Mehmet Akdede, Macit Ongun, Süleyman Gül, Fatih Gümüş (âyinhan) gibi isimlerdir. Semazen heyetinde yer alanları ise şu şekilde sıralayabiliriz: Mehmet Dönergöz, Enver Turunç, Selçuk Bayraşa, Bekir Alpergöl, Mehmet Yüce, Rıza Sarı.¹³⁶

1.11. AFYONKARAHİSAR İLÇELERİNDE MÜZİK ÇALIŞMALARI

Tez araştırma sürecinde Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet edenlere ulaşmak amacıyla Afyonkarahisar’a bağlı Çay, Bolvadin, Şuhut, Dinar, Emirdağ, Dazkırı, İscehisar, Evciler, Hocalar, İhsaniye, Bayat, Başmakçı, Çobanlar ilçelerine gidilmiştir. Bu ilçelerin arasında Dinar ve Emirdağ’ın müzik kültürünün, geleneksel halk müziği kültürünün daha ön planda olduğu için bu ilçeleri alt başlıklar halinde vermeyi uygun görmüştür.

1.11.1. Dinar’da Müzik Geleneği

Çalışmamızda, bilinen geçmişi M.Ö. 1200 yıllarına dayanan Dinar’daki müzik kültürüne ayrıca yer vermemizdeki sebep, Dinar’ın tarihte bilinen en eski müzik yarışmasına sahne olmasından kaynaklanmaktadır. Bu konuyla ilgili yapılan çalışmalar ve araştırmalar neticesinde Marsyas Efsanesine ve Dinar’daki müzik faaliyetlerine yer vereceğiz.

1.11.2. Marsyas Efsanesi

Bir rivayete göre Gelene (Kelainai)¹³⁷, de yaşayan Marsyas, kavalı ile çevresinde ün salmıştır. Bunu duyan Güneş Tanrısı Apollon, onunla yarışmak için Gelene’ye gelir. Bu yarışmada Marsyas galip gelince Apollon buna çok sinirlenir. Apollon, ceza olarak Marsyas’ı bir ağaca astırıp derisinin yüzdürür ve cesedini de bir

¹³⁵ Yapılan bu tür faaliyetlerin fotoğrafları için bkz: EK-2. (Fotoğraflar Mehmet SARI ve Yusuf İLGAR’a ait ve Afyonkarahisar Belediyesi tarafından 2008 yılında yayınlanan “Mevlevî Dîvân Şâiri Semâi Mehmet Çelebi” adlı eserden alınmıştır.)

¹³⁶ BURSALIOĞLU, age., s.82-83.

¹³⁷ Kelainai: Dinar’ın eski isimlerinden birisidir.

nehre attırır. Bu olaydan sonra nehrin doğduğu bu kaynağa “Marsyas” adı verilir ve Marsyas, Gelene halkı tarafından ilah olarak kabul edilir.¹³⁸

1.11.3. Dinar’da Müzik Çalışmaları

Türk müziğini korumak, müziğimizi yeni nesillere aktarmak amacıyla 29 Şubat 1972’de Nuri Coşkun, Mehmet Özalp, Kerim Ölmez, Mesut Özgen ve Erol Çulha tarafından Dinar Mûsikî Cemiyeti kurulmuştur. Birçok konser veren ve Dinar müzik kültürüne katkıda bulunan bu dernek, destek göremediğinden dolayı çok uzun ömürlü olamamıştır. Daha sonraki yıllarda kaymakam, daire müdürleri ve işadamlarının çalışmalarına gönüllü olarak katıldıkları, Lions Grubu Müzik Topluluğu kurulmuş ve başarılı çalışmalara sergilemişlerdir. Bu grubun saz heyetinde; Kerim Ölmez, Mehmet Arıkan, Habil Akdağ, Muzaffer Sever, Mahmut Aksoy, Yılmaz Otan, Süleyman Arıkan, bulunmaktaydı. Solistler ise; Jale Acar, Şengül Çekinir, Güler Acar, Şükriye Boran, Ferhan Yener, Gül Acar, Berrin Çamkerten, Saffet Acar, Ömer Eru, Ali Eren, Mustafa Acar, İhsan Demirkol, Zafer Çamkerten, Erdoğan Akıner, Kamil Göçen, Mehmet Öztürk, Fethi Acar, Recep Erengil, Bedri Keskin, Turan Çekinir, Mehmet Boran ve Eyüp Şahin idi. Çeşitli sebeplerden dolayı bu grup da fazla uzun ömürlü olamamıştır. 17 Nisan 2000 tarihinde Kerim Ölmez, Mehmet Öztürk, Mustafa Acar, Yılmaz Kahraman, Hüseyin Şahintürk, Eyüp Tüysüz, İ. Bedri Keskin, Ahmet Karagöz ve Mehmet Kaya tarafından Dinar Marsyas Mûsikî ve Kültür Derneği adıyla bir dernek ve bu derneğin bünyesinde bir Türk Sanat Müziği Korosu kurulmuştur. Bu dernek, çeşitli müzik etkinlikleriyle müzik kültürünün gelişmesinde katkılarda bulunmuştur.¹³⁹

1.11.4. Emirdağ’da Müzik Çalışmaları

Yapılan çalışmalar ve araştırmalar neticesinde Afyonkarahisar’a bağlı Emirdağ ilçesinin türkü, kaynak kişi, derleme ve araştırma zenginliği açısından Afyonkarahisar müzik kültürüne katkılarının fazla olduğu görülmüştür. Bu sebeple Emirdağ’daki müzik çalışmalarına da alt başlık halinde yer vermekte yarar vardır.

¹³⁸ Daha geniş bilgi için bakınız; Mehmet Tekin, *Dinar Yazıları*, İskenderun, 2009, s.132-133.; http://tr.wikipedia.org/wiki/dinar_afyonkarahisar; SEYİRCİ, Musa, “Marsyas Kültü ve İlk Müzik Yarışması”, *II. Afyonkarahisar Araştırmalar Sempozyumu Bildirileri*, Afyonkarahisar, 1991, s.91-93.

¹³⁹ TEKİN, Mehmet, *Dinar Yazıları I. Baskı*, İskenderun, 2009, s.153; KALKAN, A., *Geyiklerden Dinar’a İz Bırakanlar*, Dinar, 2007, s.49.

Emirdağ'da ilk halk müziği derlemesi çalışmasını Osman Atilla yapmıştır ve bu türküleri “ Afyonkarahisar Türküleri”¹⁴⁰ adlı kitapta yayınlanmıştır. Emirdağ türkülerini notaya alma çalışmasını ilk yapan kişi Emirdağ Lisesi'nde müzik öğretmenliği yapan Faruk Eker'dir. Faruk Eker bu çalışmalarını 1983 -1984 yılları arasında sürdürerek bazı türküleri notaya almıştır.

1973 yılında kurulan Emirdağ Folklorunu Yayma ve Yaşatma Derneği'nin başkanlığını ilk olarak H. Çelebi Yüceer yapmıştır. Yönetiminde ise Pınar Halaç, Halil Rıfat Aydemir, Hüsnü Yenilmez, Fakı Edeer, Tahir Tapmaz, Hüseyin Şahbaz, Lütfi Çetin ve Mehmet Yenilmez yer alıyordu. Bağlama ekibinde görev alanlar; Taner Karanfil, Fakı Edeer, Halil Rıfat Aydemir, Hamza Sağbaş, Kadir Aygurlu, Hüsnü Yenilmez, Ertuğrul Güzle, Faruk Edeer ve İskender Yenilmez idi. Pınar Halaç, Mehmet Kökten ve Fakı Edeer de solist olarak yer alıyordu. Halk oyunları grubunda Pınar Halaç, Halil Rıfat Aydemir, Hasan Şahbaz, Ümit Kalender, Sait Önaçan, Cengiz Akın ve İskender Yenilmez görev alıyordu.

Emirdağ folklorunun ve müziğinin yaşatılmasında büyük katkıları olan bu dernek, üyelerinin çeşitli sebeplerle Emirdağ'dan ayrılması sonucunda faaliyetlerine son vermek zorunda kalmıştır.¹⁴¹

Emirdağ türkülerinin Afyonkarahisar müzik kültüründe önemi büyüktür. Ninni, türkü, destan, ağıt, ilahi, şarkı ve daha pek çok türüyle müzik beşikten mezara kadar bizimle olmuştur. Sayısı oldukça fazla olan Emirdağ türkülerinin derlenme ve teknik bakımdan incelenme açısından yetersiz kaldığı görüşünde olan Ömer Faruk Yıldızkaya (D. 1958) bu konuda görüşlerini dile getirmiş ve pek çok türkü örneğini sunmuştur.¹⁴²

2006 yılında Afyonkarahisar Valiliği'nin desteğiyle “ Emirdağ Geleneksel Halk Müziğinden Örnekler” isimli bir proje hayata geçirilmiştir. Projenin yürütücülüğünü Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Halk Müziği Bölümü Öğretim Görevlisi Servet Yaşar üstlenmiştir. Bu proje kapsamında, Emirdağ Yöresine ait türkülerin icrâ edildiği CD çalışması yapılmıştır.

¹⁴⁰ ATİLLA, Osman, *Afyonkarahisar Türküleri*, Ankara, 1957.

¹⁴¹ YALDIZKAYA, Ömer Faruk, age., s.21.

¹⁴² Daha geniş bilgi için bakınız: *IV. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri*, s.164.

1.12. TRT REPERTUARINA KAYITLI AFYONKARAHİSAR TÜRKÜLERİ

Afyonkarahisar iline ait TRT repertuarında kayıtlı bulunan türküler ve bu türkülerin repertuar numaraları, kaynak kişisi, türkülerini derleyenler ve notaya alanlar **EK-3**'deki gibi sınıflandırılmıştır.¹⁴³

1.13. AKÜ DEVLET KONSERVATUVARI VE AFYON MÜZİK KÜLTÜRÜNE YÖNELİK BİLİMSEL VE SANATSAL FAALİYETLERİ

Konservatuvarlar, bir ülkenin sanat eğitimine yön vermesi ve kültürünün şekillendirilmesi bakımından önemli bir göreve ve yere sahip olan kurumlardandır. Türkiye'nin ilk konservatuvarı 10 Ocak 1917 tarihinde kurulan Dâr'ül Elhân (Ezgiler Evi) dır. Cumhuriyet'in ilanından sonra bu kurum İstanbul Belediye Konservatuvarı adını almıştır.

Profesyonel müzikçi, sahne sanatçısı, sanat eğitimcisi ve bilim insanı yetiştirmesi bakımından önemli bir yeri olan ve Afyonkarahisar müzik kültürüne katkı sağlayan Afyon Kocatepe Üniversitesi 1999 yılında kurulmuştur. Türk Sanat Müziği Bölümü (Ses Eğitimi-Temel Bilimler), Türk Halk Müziği Bölümü (Çalgı Eğitimi-Ses Eğitimi) ve Müzik Bölümü (Piyano- Yaylı Çalgılar- Nefesli ve Vurmalı Çalgılar) Ana Sanat Dallarında eğitim ve öğretim vermektedir. AKÜ Devlet Konservatuvarı, öğretim elemanları ve öğrencilerin katkısıyla; bünyesinde kurulan sanat topluluklarıyla yurt içi ve yurt dışında müzik alanında faaliyetler göstermektedir. Bu toplulukları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Müzik Bölümü Öğrenci Orkestrası
- Müzik Bölümü Korusu
- Devlet Konservatuvarı Çocuk Korusu
- Devlet Konservatuvarı Çocuk Orkestrası
- Türk Halk Müziği İcra Topluluğu
- Türk Sanat Müziği İcra Topluluğu
- Türk Sanat Müziği Korusu

¹⁴³ THM Repertuarı, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Müzik Dairesi Başkanlığı Yayını, Ankara, Mart-2000.

1.13.1. Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Tarafından Düzenlenen Müzik Çalıştayları

Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı sanatsal etkinliklerin yanı sıra düzenlediği sempozyum, panel, kongre ve çalıştaylarla da Afyonkarahisar'ın müzik kültürünü biçimlendirmiş ve bu kültüre katkı sağlamıştır. 2009 ve 2010 yılında Yrd. Doç. Dr. Uğur Türkmen başkanlığında “Afyonkarahisar İli Müzik Eğitimi Sorunlarında Müzik Eğitimcilerinin Fikir Paylaşımları” konulu çalıştay düzenlenmiştir.

1.13.2. Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Çocuk Korusu

Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı bünyesinde kurulan Afyon Kocatepe Üniversitesi Çocuk Korusu, Afyonkarahisar'da öğrenim gören 6–9 ve 9–14 yaş grubu çocuklardan oluşan ve Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü öğretim elemanlarının çalıştırıcılığını yürüttüğü koro, yurt içinde konser faaliyetlerini sürdürmektedir. Çocukların sosyal alanda kendilerini göstermelerini ve bu yönde gelişmelerini sağlayan koro Afyonkarahisar müzik kültüründe de önemli yer almaktadır.

1.13.3. I. Uluslararası Marsyas Kültür Sanat ve Müzik Festivali

Dinar Belediyesi ve Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı işbirliğiyle dünyanın ilk müzik yarışmasının yapıldığı yer olan Dinar'da¹⁴⁴ 6–11 Mayıs 2010 tarihinde Marsyas Uluslar arası Kültür, Sanat ve Müzik Festivali düzenlenmiştir. Festival kapsamında uluslar arası flüt yarışması, sempozyum, konser etkinlikleri, film çekimi ve sergiler yer almıştır. Bu anlamda Afyonkarahisar'ın tanınması ve müzik kültürünün gelecek kuşaklara aktarılması amaçlanmıştır.

1.13.4. I. Uluslararası Sultan Dîvânî ve Mevlevîlik Sempozyumu

Afyon Kocatepe Üniversitesi tarafından 27–29 Mayıs 2010 tarihleri arasında Sultan Dîvânî¹⁴⁵ ve Mevlevîlik sempozyumu düzenlenmiştir. Sultan Divânî,

¹⁴⁴ Daha geniş bilgi için bakınız: TEKİN, Mehmet, *Dinar Yazıları I. Baskı*, İskenderun, 2009, s.132-134.; <http://www.marsyasfestivali.com/web1/>

¹⁴⁵ Daha geniş bilgi için bakınız: *Mevlevî Dîvân Şâiri Semâî Mehmet Çelebi Hayatı Edebî Kişiliği Eserleri*, Mehmet SARI, Yusuf İLGAR, Afyonkarahisar, 2008.

Tasavvuf Anlayışı, Edebî Şahsiyeti ve Mevlevîliğe Katkıları, Afyonkarahisar’da Mevlevîlik, Kùltür ve Sanat, Mûsikî’de Mevlevîlik, Mevlevîhâneler, Hz. Mevlânâ’nın Eserleri ve Günümüz Mevlânâ Anlayışı sempozyumun bildiri konularını oluşturmuştur. Afyonkarahisar için önemli bir şahsiyet olan Sultan Divânî ve Mevlevîhâneler ile ilgili sunulan bildiriler Afyonkarahisar’a kültürel açıdan katkı sağlamış ve bu konudaki önemini bir kez daha ön plana çıkarmıştır.

1.14. ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ

Müzik, insanın duyup düşündüklerini seslerle anlatma imkânı sağlayan bir dildir. Toplumun gelişme düzeyine bağlı olarak müzik de gelişim gösterir.

“İnsanın yaşamında müziğin belirli ve çok önemli işgörülleri vardır. Bu işgörülleri çeşitli, çok yönlü ve karmaşıktır. Bu durum yalnız insan değil onun yarattığı müziğin ve müziksel çevrenin yapılarından da kaynaklanır. Müziğin insan yaşamındaki işgörülleri, esas olarak, “bireysel”, “toplumsal”, “kültürel”, “ekonomik” ve “eğitimsel” olmak üzere beş ana kümede (boyutta) toplanıp incelenebilir.”¹⁴⁶

Yukarıda bahsedilen, müziğin işgörülleri arasındaki “kültürel boyutu” araştırmanın içeriğini oluşturmaktadır. Kùltürü bir toplumun kimliği olarak ifade edebiliriz. Müzik kùltürü bu anlamda, bir toplumun kimliğini belirleyen önemli etkenlerden birisidir. Daha önce de müziğin insan yaşamındaki yerinden bahsederken, doğumundan ölümüne kadar ne kadar önemli olduğuna yer vermiştik. Müziğin birey ve toplum üzerindeki etkilerinin bilincinde olan bir millet, kendi benliğinin bir parçası olan müziğine sahip çıkarak gelecek kuşaklara aktarmaya önem vermelidir. Afyonkarahisar müzik kùltürüne bu açıdan verilen önem yapılan çalışmalarla daha da artabilir. Daha önceki yıllarda Afyonkarahisar’da birçok müzik derneği kurulmuş fakat maalesef çok uzun ömürlü olmamıştır. Bu konunun üzerinde hassasiyetle durulmalıdır ve müzik kùltürümüzün gelişmesinde büyük katkıları olan bu derneklere olanak sağlanmalıdır. Afyonkarahisar yöresine ait türkù derlemelerinde, derleyicilere maddi ve manevi olanak sağlandığında müzik kùltürümüzün gelişimi açısından önemli bir adım atılabilir.

¹⁴⁶ UÇAN, Ali, *İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*, Ankara, 1994, s.24.

1.15. ARAŞTIRMAYA İLİŞKİN ÇALIŞMALAR

Yayınlanmış kitaplar:

BURSALIOĞLU, Nazım, “Afyonkarahisar Yöresi Türküleri”, Kültür Ofset Basımevi, Antakya, 1993.

Nazım Bursalıoğlu, bu kitabında kendi derlediği ve başka derleyicilerden edinmiş olduğu Afyonkarahisar türkülerinin notalarına ve bu türkülerin hikâyelerine yer vermiştir.

ATTİLA, Osman, “Afyonkarahisar Türküleri”, Güven Matbaası, Ankara, 1966.

Osman Attila, bu kitabında Afyonkarahisar’da bulunan saz sanatçılarının hayatına, Afyonkarahisar türkülerinin sözlerine ve notalarına yer vermiştir.

YILMAZ, Niyazi, “Afyonkarahisar Türküleri ve Dili”, Afyon Kocatepe Üniversitesi Basımevi, Afyon, 1998.

Niyazi Yılmaz, bu kitabında Afyonkarahisar türküleri ve açıklamalarına yer vermiştir.

BURSALIOĞLU, Nazım, “Afyonkarahisar Mutasavvıfları ve Din Bilginleri”, Taraşlı Ofset Matbaası, Denizli, 2000.

Nazım Bursalıoğlu bu kitabında, Afyonkarahisar mutasavvıfları, hafızları ve mevlithanlarının hayatını ele almıştır. Aynı zamanda Afyonkarahisar’da yapılan semâ törenleriyle ilgili bilgiler vermiştir. Kitabın son bölümünde kendi derlediği mahallî ilahilerin notasına yer vermiştir.

YALDIZKAYA, Ömer Faruk, “Emirdağ Yöresi Türküleri”, Analiz Matbaacılık, İzmir, 2006.

Ömer Faruk Yaldızkaya, bu kitabında Emirdağ’da halk müziği araştırmalarına ve çalışmalarına yer vermiştir. Kitabın son bölümünde kendi derlediği Emirdağ türkülerine ve kaynak kişilerin biyografilerine yer vermiştir.

1.16. PROBLEM CÜMLESİ

Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet edenler kimlerdir?

1.17. ALT PROBLEMLER

Araştırmanın problemini oluşturan bu soruya bağlantılı olarak cevap aranan alt problemleri şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Geçmiş yıllarda Afyonkarahisar’da kurulan ve faaliyet göstermiş olan müzik cemiyeti, müzik derneği, müzik topluluğu var mıdır?
2. Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet eden şâirler kimlerdir?
3. Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet eden bestekârlar kimlerdir?
4. Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet eden derleyiciler kimlerdir?
5. Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet eden icrâkârlar kimlerdir?
6. Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet eden araştırmacı ve yazarlar kimlerdir?
7. Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet eden eğitimciler kimlerdir?
8. Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet etmekte olan kurum ve dernekler hangileridir?
9. Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet amacıyla Afyonkarahisar’da çalıştay, sempozyum, kongre vs. düzenlenmiş midir?

1.18. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Birçok sebeple yaşanan acılar, kederler, paylaşılan sevinçler türkülere, şarkılara, marşlara konu olmuştur. Bu formda yazılmış eserler, bir toplumun kültüründe önemli bir yer teşkil etmektedir. Eserlerin yazılması, bestelenmesi, kaybolmaya yüz tutmuş eserlerin kaynak kişilerden derlenerek notaya alınması ve gelecek nesle aktarılması bir toplumun bir toplumun müzik kültürünün gelişmesinde önemli bir adımdır. Afyonkarahisar ili, tarihi ve müzik kültürü ile ilgili kitaplar, makaleler yazılmış; bildiriler sunulmuştur.

Bu araştırma, elde bulunan imkânlarla özellikle Afyonkarahisar’ın müzik kültürüyle ilgili şahısları, kurumları ve yaptıkları faaliyetleri kapsamaktadır. Afyonkarahisar’ın müzik kültürünün tanınması ve gelişmesi açısından da önem arz

etmektedir. Bu konuyla ilgili daha geniş çapta araştırmalar yapmaya teşvik edeceği de dūřınılmaktadır.

1.19. ARAşTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu araştırma,

1. Bu konuyla ilgili yayınlanmış kitap, dergi, makale, bildiri ve benzeri yayınlar ile yerli internet sitelerinden edinilen bilgilerle,
2. Afyon Kocatepe Üniversitesi Ahmet Necdet Sezer Kampusu Merkez Kütüphane, Afyonkarahisar Gedik Ahmet Paşa Kütüphanesi ve şahıs kütüphanelerinden ulaşılabilen yazılı kaynaklarla,
3. Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet etmiş fakat hayatta olmayan şahısların ulaşılabilen yakınlarından edinilen bilgilerle,
4. Afyonkarahisar merkez ve ilçelerinde ulaşılabilen şahıslardan edinilen bilgilerle,
5. Araştırmacının maddi imkânları ile sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2. ARAŞTIRMANIN MODELİ VE YÖNTEM

2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Model, bir sistemin temsilcisi olarak görülmektedir. Modeller temsil ettikleri sisteme oranla daha yalın olurlar. Model, yalnızca önemli olarak görüle değişkenleri içine alacak şekilde, gerçek durumun özetlenmiş halidir.¹⁴⁷ Bu araştırma, tarama modelini esas almaktadır. Tarama modeli, geçmişte veya halen varolan bir durumu varolduğu şekliyle tasvir etmeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan durum, birey veya nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde etkileme ve değiştirme çabası gösterilmez.¹⁴⁸ Bu araştırmada da konuya ilişkin kitap, tez, makale, bildiri, dergi ve benzeri yayınlar ile yerli internet sitelerinde yer alan bigiler taranarak verilere ulaşılmıştır. Ayrıca yapılan mülakatlardan elde edilen veriler derlenerek araştırmada biçimlendirilmiştir.

2.2. VERİ TOPLAMA YÖNTEMLERİ

Bir araştırmada veri denince araştırma amacını gerçekleştirmek için gerekli olan kanıtlar akla gelmektedir. Bu kanıtların neler olacağı ve nerelerden sağlanacağı araştırma planlanırken kararlaştırılır.¹⁴⁹ Bu araştırmanın kaynağını yazılı ve canlı kaynaklar oluşturmaktadır. Araştırmayla ilgili yayınlanmış kitap, tez, dergi, makale, bildiri ve benzeri kaynaklar incelenmiştir. Ulaşılabilen canlı kaynaklarla yapılanmamış görüşme, elektronik posta ve telefon görüşmesi aracılığı ile veriler elde edilmiştir. Görüşme (“interview”, mülakat), sözlü iletişim yoluyla veri toplama tekniğidir. Görüşme, çoğunlukla yüz yüze yapılmakta ise de, telefon ve televizyonlu telefon gibi anında ses ve ritim ileticileriyle de olabilir. Yapılanmamış görüşme ise, görüşmeciyeye büyük hareket ve yargı serbestliği veren, esnek, kişisel görüş ve yargıların kökenlerine inmeyi sağlayan bir görüşme tekniğidir.¹⁵⁰

¹⁴⁷ KARASAR, Niyazi, *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara, 2005, s.76.

¹⁴⁸ KARASAR, age., s.77.

¹⁴⁹ KARASAR, age., s.132.

¹⁵⁰ KARASAR, age., s.168.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BULGULAR VE YORUM

3.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Geçmiş yıllarda Afyonkarahisar’da kurulan ve faaliyet göstermiş olan müzik cemiyeti, müzik derneği ve müzik toplulukları:

- Afyon Mûsikî Cemiyeti (1955)
- Emirdağ Folklorunu Yayma ve Yaşatma Derneği (1972)
- Afyonkarahisar Belediyesi Mûsikî Eğitim Merkezi (1986)
- Dinar Marsyas Mûsikî ve Kültür Derneği (2000)
- Afyonkarahisar Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Korosu (2002)
- Afyonkarahisar Halk Oyunları Müzik Kültür Araştırma ve Yaşatma Derneği (2002)
- Afyonkarahisar Belediyesi Konservatuvarı (2002)
- Bolvadin Kültür ve Mûsikî Derneği (2002)
- Sandıklı İlçesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Yaşatma Derneği (2005)

Bu bulgulardan hareketle; Afyonkarahisar ve ilçelerinde bulunan müzik derneklerinin topluluklarının az olduğu ve birçoğunun faaliyetlerini çok uzun süre sürdüremediği saptanmıştır.

3.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet eden şâirler aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- Semâî Mehmet Çelebi (1140?-1540)
- Münevver Tolun (1935-...)
- Âşık Yoksul Derviş (1943-...)
- Fakı Edeer (1954-...)
- Mehmet Yırtıkgöz (1960-...)
- Ömer Kalafat (1961-...)
- Ali Akçeken (1964-...)

Bu alt probleme ilişkin saptanan bulgularda; Afyonkarahisar’da güftesi bestelenen şâirlerin sayıca az olduğu dikkat çekmektedir

3.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet eden bestekârları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Ekrem Taşkinsel (1920-?)
- Raif Somer (1949-...)
- Fakı Edeer (1954-...)

Bestekârlık, müziğin nazârî kısmına hâkim olmayı gerektirdiğinden emek isteyen bir aşamadır. Afyonkarahisar’da bestekârlık yönüyle ön plana çıkan isimlerin de az sayıda olduğu saptanmıştır.

3.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Bu alt problemin bulgusu olarak Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet eden derleyicileri aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

- Nazım Bursalıoğlu (1931–2003)
- Niyazi Yılmaz (1933-?)
- Halil Rıfat Aydemir (1952-...)
- Ebubekir Özen (1956-...)

Gün yüzüne çıkmayan şarkıları, türküleri ve diğer formdaki eserleri gelecek kuşaklara aktarmak için ortaya çıkarmak ve notaya almak görevinin en büyük payı derleyicilere düşmektedir. Bu anlamda Afyonkarahisar’da derleyicilerin de sayısının az olduğu görülmektedir.

3.5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet eden icrâkârlar aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- Derviş Ahmet (1840–1915)
- İbrahim Fevzi Doğaner (1876–1948)
- Murat Çelebi Öztörün (1884–1954)
- Şükrü Hanlı (1886–1959)
- Süleyman Boyacıoğlu (1903–1964)
- Abdullah Uluçelik (1903–1986)

- Kemal Bayık (1904–1983)
- Selahattin Yamaner (1906–1986)
- Hulûsî Yamaner (1909–1969)
- Bekir Arıkan (1909–1986)
- Mehmet Arsoy (1910–1995)
- Cemal Altınığne (1911–1967)
- Nuri Karaşan (1912–1984)
- Kazım İşnaz (1913–1964)
- Ekrem Taşkinsel (1920–1998)
- Ahmet Çetintaş (1921-?)
- Kemal Alpergöl (1922-...)
- Mahmut Yeşilçay (1925–1995)
- Abdullah Canıtez (1926-...)
- Nezahat Bayram Çınar (1926–2004)
- Zahid Sagun (1926-...)
- Ali Yarşı (1929–1998)
- Mehmet Pektaş (1929-...)
- Mehmet Arıkan (1931–2003)
- Nazım Bursalıoğlu (1931–2003)
- Fethi Cönk (1932-...)
- Niyazi Yılmaz (1933-...)
- Cafer Arıkan (1934-?)
- İhsan Sami Doğan (1934-...)
- Osman Ünver (1934-...)
- Ferit Gürakar (1937-...)
- Kerim Ölmez (1938-...)
- Ömer Yarşı (1940-...)
- Murat Arıkan (1946-...)
- Abdullah Gündöner (1947-...)
- Alaaddin Anbanazlı (1949-...)
- Halil Rıfat Aydemir (1952-...)

- Ali Ula (1953-...)
- Pınar Halaç (1954-...)
- Nevzat Sağlık (1955–2005)
- Ebubekir Özen (1956-...)
- Hüseyin Arıkan (1957-...)
- Ekrem Çavuş (1958-...)
- Halil Çelik (1959-...)
- Cengiz Akın (1960-...)
- Mehmet Ali Tortop (1962-...)
- Şükrü Tunç (1965-...)
- Mustafa Ertorun (1969-...)
- Lokman Derya Solmaz (1972-...)
- Tuncay Sağlık (1982-...)
- Coşkun Hüseyin Dede (?-?)
- Nuri Dede (?-?)
- Tılı Murat (?-?)

Afyonkarahisar’da müzik derneklerinde, müzik topluluklarında ve bireysel çalışmalarda, gerek ses gerek saz olarak icrâkârların fazla olduğu görülmektedir. Bu durumun daha kalifiye olması için çalışmalar gerekmektedir.

3.6. ALTINCI ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet eden araştırmacı ve yazarlar şu şekilde belirlenmiştir:

- Osman Attila (1922–1978)
- Nazım Bursalıoğlu (1931–2003)
- Niyazi Yılmaz (1933- ...)
- Ömer Faruk Yıldızkaya (1958- ...)

Bir araştırma, muhakkak kaynak taramayı, veri toplamayı ve o konuda geniş bir araştırma ve çalışma yapmayı gerektirmektedir. Emek isteyen bu süreç içerisinde yer alan araştırmacı ve yazarların da az olduğu görülmektedir.

3.7. YEDİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet eden eğitimcileri şu şekilde sıralayabiliriz:

- İbrahim Fevzi Doğaner (1876–1948)
- Ekrem Taşkinsel (1920-?)
- Fethi Cönk (1932-...)
- Kemalettin Ersoy (1954-...)
- Nevzat Sağlık (1955-...)
- Hüseyin Arıkan (1957-...)
- Mehmet Ali Tortop (1962-...)

Araştırmanın içeriğinde yer alan eğitimciler de büyük bir görev üstlenmektedir. Müziğe ilgi duyan gençlerin eğitime daha çok önem verilmesinin Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet etme açısından da önemli bir rol oynayacağı düşünülmektedir.

3.8. SEKİZİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet etmekte olan kurum, bilimsel ve kültürel faaliyetleriyle Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı ve bünyesinde kurulan müzik toplulukları olarak saptanmıştır. Afyonkarahisar Belediyesi Mûsikî Eğitim Merkezi, Emirdağ Folklorunu Yayma ve Yaşatma Derneği, Dinar Marsyas Mûsikî ve Kültür Derneği, Bolvadin Kültür ve Mûsikî Derneği, Sandıklı İlçesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Yaşatma Derneği kültürel faaliyetlerine halen devam etmektedir.

Afyonkarahisar Valiliği'nin, merkezdeki ve ilçelerdeki belediyelerin sağlayacağı maddi destek, kurulan bu derneklerin daha uzun ömürlü olması açısından önemlidir.

3.9. DOKUZUNCU ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet amacıyla düzenlenmiş alıştay, sempozyum ve festivaller:

- Afyonkarahisar İli Müzik Eēitimi Sorunlarında Müzik Eēitimcilerinin Fikir Paylaşımları (2009 ve 2010 yıllarında Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvanı Müzik Bölümü tarafından düzenlenmiştir.)
- I. Uluslararası Marsyas Kültür Sanat ve Müzik Festivali (6–11 Mayıs 2010)
- I. Uluslararası Sultan Divânî ve Mevlevîlik Sempozyumu (27–29 Mayıs 2010)

Afyonkarahisar Valiliēi’nin ve Afyonkarahisar Belediye Bařkanlıēı’nın saēlayacaēı maddi ve manevî destekle, Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet amacıyla düzenlenen bu alıştay, sempozyum ve festivallerin artacaēı düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

“Afyonkarahisar Müzik Kültürüne Hizmet Edenler” konulu bu yüksek lisans tez çalışması 2008 yılı Ağustos ayında başlamış olup yaklaşık iki yıl gibi bir araştırma ve çalışma süresini kapsamaktadır. Bu süre içinde konuyla ilgili yazılı kaynaklar taranmış, elde edilen dokümanlardan edinilen bilgiler yazıya aktarılmaya çalışılmıştır. Afyonkarahisar merkez ve ilçelerinde Afyon müzik kültürüne hizmet eden şahıslar araştırılarak bilgiler toplanmıştır. Maalesef çoğu ilçemizde bu konuya dair hassasiyet yakalanamamış ve yardım görülememiştir.

Birinci alt probleme ilişkin saptanan bulgulardan, Afyonkarahisar ve ilçelerinde bulunan bazı müzik derneklerinin (Emirdağ Folklorunu Yayma ve Yaşatma Derneği, Afyonkarahisar Belediyesi Mûsikî Eğitim Merkezi, Dinar Marsyas Mûsikî ve Kültür Derneği, Bolvadin Kültür ve Mûsikî Derneği, Sandıklı İlçesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Yaşatma Derneği) halen faaliyetlerini sürdürdükleri anlaşılmıştır. Diğer müzik derneklerinin bazı imkânsızlıklar sebebiyle varlıklarını devam ettiremedikleri görülmüştür. Afyonkarahisar merkezde 1956 yılında temelleri atılan Afyon Mûsikî Cemiyeti Afyonkarahisar’a kültürel açıdan pek çok birikim kazandırmıştır. Halen kendi imkânlarıyla devam etmekte olan bu cemiyete talebi artırmak için konserler düzenli hale getirilebilir ve gençler müziğe teşvik edilebilir.

Afyonkarahisar Belediye Konservatuarı disiplinli eğitimiyle öğrencilerine pek çok şey kazandırmış fakat uzun ömürlü olamamıştır. Afyonkarahisar Belediye Konservatuarı için de Afyonkarahisar Belediyesi tarafından bütçe hazırlanıp ciddi çalışmalar yapılabilir. Özel kurumlar tarafından da çeşitli topluluklar (Türk Müziği Topluluğu, Türk Halk Müziği Topluluğu vs.) oluşturulup bu müzik türlerine hevesli gençlerin ilgisi bu yöne çekilebilir. Oluşturulan bu toplulukları çalıştırmak üzere Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuarında öğrenim görmekte olan ve bu işte başarılı olabilecek olan öğrenciler görevlendirilebilir ve onlara iş istihdamı sağlanabilir.

Yapılan araştırmamızın neticesinde, Afyonkarahisar’a bağlı birçok ilçede müzik derneğinin olmadığını görülmüştür. Bu konuda belediyeler ciddi bir çalışmayla müzik dernekleri açıp müziğe ilgili olan insanları buraya yönlendirebilir. Böylece Afyonkarahisar müzik kültürüne de katkı sağlanmış olacaktır.

İkinci alt probleme ilişkin saptanan bulgulardan Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet eden Őairlerin Şiirlerinin çoğunun bestelenmediği görülmüştür. Őiirlerin bestelenmesi hususunda bu konuya teşvik artırılabilir. Kurtuluş Savaşı esnasında kahramanlıklara sahne olan Afyonkarahisar'da bu olayları ölümsüzleŐtiren ağıtlara, trklere, Şarkılara rastlanmamıŐtır. Çeşitli kurumlarca, bu konularda Afyonkarahisar'ı ön plana çıkaracak olan beste yarıŐmaları düzenlenebilir ve böylece müziğe ilgili insanlar da bu işe teşvik edilebilir.

çnc alt probleme ilişkin saptanan bulgulardan Afyonkarahisar'da bestekârların az olduğu görülmüştür. Bazı kurumların düzenleyeceği bestecilik yarıŐmalarıyla bu konuya verilen önem arttırılabilir.

Dördüncü alt probleme ilişkin bulgulardan Afyonkarahisar yöresine ait türkü derlemeleri alanında çalışma yapan Şahısların da az olduğu tespit edilmiştir. Afyonkarahisar yöresi türküleri derlemeleri konusunda müzikle ilgilenen ve bu konuda bilgi sahibi Şahıslar daha çok çalışmaya teşvik edilmelidir.

Beşinci alt probleme ilişkin saptanan bulgulardan, Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet kapsamında, icrkrların çoğunlukta olduğu görülmektedir.

Altıncı alt probleme ilişkin saptanan bulgulardan, Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet eden araştırmacı ve yazarların sayıca az olduğu görülmektedir. Afyonkarahisar yöresi türküleri ve Afyonkarahisar müzik kültürü ile ilgili araştırma ve çalışmalara mzikseverler teşvik edilmeli, bu konuya daha çok önem verilmelidir.

Yedinci alt probleme ilişkin saptanan bulgulardan, Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet eden eğitimcilerin sayıca az olduğu görülmektedir. Müzik kültürünü gelecek kuşaklara aktarmada kaliteli bir eğitimin oluŐturulmasına önem verilmelidir.

Sekizinci alt probleme ilişkin saptanan bulgulardan Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet eden en önemli kurumun Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı olduğu belirlenmiştir. Bu kurum, bilimsel ve kültürel faaliyetleriyle Afyon müzik kültürüne büyük katkı sağlamaktadır.

Dokuzuncu alt probleme ilişkin saptanan bulgulardan Afyonkarahisar yöresini, Afyonkarahisar müzik kültürüne hizmet eden kurum ve Şahısların

tanıtılabileceği sempozyum, kongre, alıştay, festival vs. gibi etkinliklerin daha da arttırılması uygun olacaktır.

KAYNAKÇA

- ATİLLA, Osman. *Afyon Folklorunun Büyük Kaybı Saz Sanatçısı Süleyman Boyacıoğlu*, Taşpınar Dergisi, C.2, S.13, s.18, Afyon.
- ATTİLA, Osman. *Afyonkarahisar Türküleri*, Güven Matbaası, Ankara, 1966.
- BEHAR, Cem. *Aşk Olmayınca Meşk Olmaz*, Yapı Kredi Yayınları 1086, İstanbul, 2003.
- BUDAK, Ogün Atilla. *Türk Müziğinin Kökeni Gelişimi*, Barışcan Ofset, Ankara, 2000.
- BURSALIOĞLU, Nazım. *Afyonkarahisar Mutasavvıfları ve Din Bilginleri*, Taraşlı Ofset Matbaası, Denizli, 2000.
- BURSALIOĞLU, Nazım. *Neyzen İbrahim Feyzi Doğaner(Dede)*, III. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, (342–351). Afyon Belediyesi Yayınları No:6, Afyonkarahisar, 22–24 Ekim 1993.
- BURSALIOĞLU, Nazım. *Afyonkarahisar Yöresi Türküleri*, Afyon, 1992.
- ÇETİNKAYA, Yalçın. *Müzik Yazıları*, Kaknüs Yayınları, İstanbul 1999.
- ÇETİNTAŞ, Ahmet. *Afyon Mûsikî Derneği*, Taşpınar Dergisi, Afyon, Kasım 1963, C.1, S.4, s.11–12.
- DİKİCİ, Recep. *Afyonkarahisarlı Meşhur Âlim, Edip ve Şâirler*, VI. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, (369–380). Afyon Belediyesi Yayınları No:10, Ankara, 10–11 Ekim 2002.
- GÖNÇER, Süleyman. *Afyon İli Tarihi*, C.II, Afyon, 1991.
- Güncel Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2009.
- HIZAL, İsmail. *Afyonkarahisar Kültür ve Medeniyetinin Temel Öğeleri*, I.Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, (4–15). Afyon Belediyesi Yayınları No:2, Afyon, 10–11 Mayıs 1990.
- İLGAR, Yusuf. *Karahisâr-ı Sâhib Sultan Dîvânî Mevlevîhânesi ve Mevlevî Meşhurları*, Afyonkarahisar Belediyesi Yayın No:14, Afyonkarahisar, 2008.
- KAFALI, Mustafa. *Tarihi Yapısı İçinde Afyonkarahisar'ın Yeri*, V. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, (17–21). Afyon Belediyesi Yayınları No:9, Afyonkarahisar, 13–14 Nisan 2000.
- KALKAN, Ayhan. *Geyiklerden Dinar'a İz Bırakanlar*, Gün Ofset, Isparta, 2007.
- KARASAR, Niyazi. *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayınları, Ankara, 2005.

- KAYA, Doğan. *Emirdağ Yöresi Ağutlarının Yapısı, IV. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri*, (281–285). Afyon Belediyesi Yayınları No:7, Afyonkarahisar, 29–30 Eylül 1995.
- KAYGISIZ, Mehmet. *Müzik Tarihi Başlangıçtan Günümüze Müziğin Evrimi*, Kaynak Yayınları, İstanbul, ?.
- KAYGISIZ, Mehmet. *Türklerde Müzik*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2000.
- NASRATTINOĞLU, İrfan Ünver. *Afyonkarahisar Folklor-Edebiyat-Tarih Araştırmaları*, Afyon Belediyesi Yayınları No:11, Afyonkarahisar, 2003.
- SARI, Mehmet ve İLGAR Yusuf. *Mevlevî Divân Şâiri Semâi Mehmet Çelebi Hayatı Edebî Kişiliği Eserleri*, Afyonkarahisar Belediyesi Yayın No:13, Afyonkarahisar, 2008.
- SARI, Mehmet. *Afyonkarahisar Edebiyatı ve Kültürü Üzerine Makaleler*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayın No:47, Afyon, 2003.
- SARI, Mehmet. *Afyonkarahisar Kütüğü Cilt 2*, Afyon Kocatepe Üniversitesi yayın no:35, Afyon, 2001.
- SARI, Mehmet. *Türk Dili Ders Kitabı*, Gazi Kitabevi, Afyonkarahisar, 2009.
- SAY, Ahmet. *Müziğin Kitabı*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 2001.
- Sevgi Yolu Kültürü ve Sanat Dergisi*, Afyon, Ocak-Şubat 2008.
- SEYİRCİ, Musa. *Marsyas Kültü ve İlk Müzik Yarışması*, II. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, (91–93). Afyon Belediyesi Yayınları No:5, Afyon, 3–4 Mayıs 1991.
- TANRIKORUR, Cinuçen. *Osmanlı Dönemi Türk Mûsikîsi*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2003.
- TEKİN, Mehmet. *Dinar Yazıları I. Baskı*, İskenderun, 2009.
- TOLUN, Münevver. *Afyon Dilinde*, II. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, (48–50). Afyon Belediyesi Yayınları No:5, Afyon, 3–4 Mayıs 1991.
- Türk Halk Müziği Repertuarı*, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Müzik Dairesi Başkanlığı Yayını, Ankara, 2000.
- UÇAN, Ali. *Geçmişten Günümüze Günümüzden Geleceğe Türk Müzik Kültürü*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 2000.

- UÇAN, Ali. *İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 1994.
- YALDIZKAYA, Ömer Faruk. *Emirdağ Türküleri*, Analiz Matbaacılık, İzmir, 2006.
- YALDIZKAYA, Ömer Faruk. *Emirdağ Yöresi Ağıtları*, I.Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, (122–131). Afyon Belediyesi Yayınları No:2, Afyon, 10–11 Mayıs 1990.
- YARŞI, Ali. *A Kız Senin Adın Dudu*, Taşpınar Dergisi, C.1, S.7, s.4, Afyon.
- YAŞAR, Servet. *Afyonkarahisar Geleneksel Halk Müziği*, Anadolu'nun Kilidi Afyon, (418–421). T.C. Afyon Valiliği Yayın No:21, Afyon, 2004.
- YILMAZ, Niyazi. *Afyonkarahisar Türkülerinin Edebî ve Mûsikî Örgüsündeki Sanat ve Estetik Yapı*, IV. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, (98–118). Afyon Belediyesi Yayınları No:7, Afyonkarahisar, 29–30 Eylül 1995.
- YILMAZ, Niyazi. *Afyonkarahisar Yöresi Türküleri ve Dili*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Basımevi, Afyon, 1998.
- YÜKSEL, İbrahim. *Şehrimizin Adı Nereden Geliyor*, Beldemiz Dergisi, Afyon, Ocak-Şubat-Mart 1985, S.1, s.12.
- <http://www.tdk.gov.tr>
<http://www.turkuyurdu.com/nezahat-bayram/>
http://tr.wikipedia.org/wiki/dinar_afyonkarahisar
<http://www.marsyasfestivali.com/web1/>

EKLER

EK

Sayfa No

Ek-1 Ana Metin İçerisinde rnek Gösterilen Türkülerin Notaları	71
Ek-2 Afyonkarahisar Mevlevîhânesi’nin Faaliyetlerine İlişkin Fotoğraflar	86
Ek-3 TRT Repertuvarına Kayıtlı Afyonkarahisar Türküleri Listesi	92

EK-1: Ana Metin İçerisinde rnek Gösterilen Türkülerin Notaları

(Notalar Nazım Bursalıoğlu'nun *Afyon Türküleri* ve mer Faruk Yaldızkaya'nın *Emirdağ Türküleri* isimli kitabından alınmıştır.)

Gftesi Sultan Dîvânî, bestesi Burhan Kul'a ait olan eserin notası Burhan Kul'dan temin edilmiştir.

YÖRESİ
AFYON

KİMDEN ALINDIĞI
Abdullah ULUÇELİK

DERLEYEN
Nazım BURSALIOĞLU

DERLEME TARİHİ
7.2.1964

NOTAYA ALAN
Ebubekir ÖZEN

SALİH DE ATA BİNER

SAZ(

1 2

Sa-lih de a-ta---- da -- bi--ner---- gi-der kü-çük-bey gi--
Ka-nım da ye-re---- de -- ak--tı ---- a--man co-şan-sel-gi--
bi--- bey gi--bi kar-de-şi ---- mo--la-cak--
bi--- sel gi--biAğ-lenedostlar-- da-- ağ-len--
da kıy-dı ba-na el gi ---- bi vay ----
de ba-na ba-kıp ağ-le ---- yin vay ----
kar--de--şi ---- mo--la-cak ---- da kıy-dı ba-na
se-def- lıcu ---- ra-^{ml} ---- da ta-bu-tu-ma
el gi----- bi vay ----
bağ- le ---- yin vay ----

Salih de ata biner gider, küçük bey gibi
Kardeşim olacak da kıydı bana el gibi (vay)
Kanımda yere aktı aman coşan sel gibi

BAĞLANTI – Ağlende dostlar da ağlen, bana bakıp ağlen
Sedefli curamı da tabuduma bağleyin (vay)

Akşam ezanında (aman) çarşıdan geçtim
Ecel şerbetini (aman) içtimde geçtim (vay)
Yatsıya varmadan dillere düştüm

Ağlende dostlar da ağlen de benim garip halime
Kardeşim olacak da girdi benim kanıma (vay)

YÖRESİ
AFYON-ŞUHUT

KİMDEN ALINDIĞI
Kâzım İŞNAZ

DERLEYEN
Osman ATTİLA

DERLEME TARİHİ
1955

NOTAYA ALAN
Ekrem TAŞKINSEL

MOLLA AHMED

Ku-ruldu--mu ka-sa-ba-nınpa-za-rı --- a---man kazıl-dı--mı
ben-den al-sın ha-be-ri--- a---man kuş-gi-bi--mey

Mol--lah-- me--din me --- za --- rı --- kazıl-dı-- mı
dan--da--- dö--hen--- ler--- de --- niz --- bir eü--zel yo--

Mol--lah-- me--din me--- za ---rı --- 594 Ah-bab-la--rım
lu--na -- ö --len --- ler--- de -- niz-SAZ--

*Kuruldu mu Kasabanın pazarı
Kazıldı mı Molla (A)hmed'in mezarı
Ahabblarım benden alsın hezeri*

*BAĞLANTI- Kuş meydana dönenlerdeniz
Bir güzel yoluna ölenlerdeniz*

*Bir incecik yol gidiyor Bazlar'a
İlgir ılgıt kanım aktı sazlara
Selâm söylen anamınan kızlara*

*Dalgın uykulardan uyan Ahmed'im
Yağlı kamalara dayan Ahmed'im*

*Molla (A)hmed'i Kırkpınar'da kestiler
Cepkenini saz dalına astılar
Anam babam benden umut kestiler*

Bağlantı

YÖRESİ
AFYON-GAZLIGÖL

KİMDEN ALINDIĞI
Mehmet ARSOY

DERLEYEN
Fuat TOPÇU

DERLEME TARİHİ
12.5.1981

NOTAYA ALAN
Ferit GÜRAKAR-Nazım BURSALIOĞLU

KAYNANA

(SAZ) (3)

Ka-ya--lar kat
sev-di--gi---min

me--r ol--- sa ----- sev-di-gi---m es---mer ol--
ya----- na----- ğı a--man-- ba-li-na---n şe---ker ol--

sa ----- a--ma-nın o-cak--ta bak-la
kay--na-nam or-tan-dan çat-la
oğ--lu-nu san-dık-da sak-la

ta-ra-li-lolay-laylaylay-lam

Kayalar katmer olsa
Sevdiğim esmer olsa
Sevdiğimin yanağı
Balınan şeker olsa

Kayalarım düz düze
Oturalım diz dize
Otururken diz dize
Ayrılık geldi bize

Bağlantı

BAĞLANTI – Amanın ocakta bakla
Kaynanam ortandan çatla
Oğlunu sandıkta sakla
Ara lilo, lay lay lay lay lam
Tara lilo lay lay lay lay lam

Patlıcanı doğradım
Doğradım da vurmam
Kendim güzel olmayınan
İftiraya uğradım

Bağlantı

Kayalar eklenir mi
Köşeler beklenir mi
Oğlannan kızın derdi
Deveye yüklenir mi
Bağlantı

Yarım seni ararım
Aradım bulamadım
Kimseye sormadım
Ben sensiz olamadım
Bağlantı

YÖRESİ
AFYON

KİMDEN ALINDIĞI
Cemal ALTINIĞNE

DERLEYEN
Nazım BURSALIOĞLU

DERLEME TARİHİ
1955

NOTAYA ALAN
Halil Rifat AYDEMİR

İSLAMOĞLU

SAZ

İs-lâm
oğ-lu-----da ku-le-de ya--pa-----r ta--şl-----na--n
a-man-- göz--le-rim dol--du----- al ka-----nı-nan
a--man--da-- ya--şl-----na-----n Saz--

İslâmoğlu (da) kule (de) yapar taşınan (aman)
Gözlerim doldu al kanınan (aman da) yaşınan
Nere gidem de bu talihsiz başınan (aman)

BAĞLANTI – Beri gel, beri gel, beri gel de ben adam yemem
Şunun şöylesine de ben yarım demem

İslâmoğlu (da) derler (de) senin bir adın (aman)
Tavlada bağlandı kaldı (aman da) kır atın
İslâmoğlu (da) nedir (de) senin muradın

Beri gel, beri gel, beri gel de ben adam yemem
Şunun şöylesine de ben yarım demem

YÖRESİ
AFYON

KİMDEN ALINDIĞI
Cemal ALTINIĞNE
Hüslü YAMANER

DERLEYEN
Muzaffer SARISOZEN

DERLEME TARİHİ
1953

NOTAYA ALAN
M. SARISOZEN

KARAKOÇ'UN BOYNUZU

Kara (da) koçun boynuzu
Siyah (da) saçın kunduzu
Koyver (de) gâvurun kızı
Doğdu şafak yıldızı

BAĞLANTI – Haydi (de) bir tanem çarşıdan
Biraz (da) alalım komşudan

Kara (da) koç meler gelir
Dağları deler gelir
Gurbete giden gelinin
Aklına neler gelir

Haydi (de) mor yeşil ipeğim
Şaştım (da) nerelerden öpeyim

Bağa (da) vardım üzümle
Çırpı değdi gözüme
Gücendin mi sevdiğim
Dün akşam ki sözüme

Haydi (de) bir tanem çarşıdan
Biraz (da) alalım komşudan

Alaca donun paçası
Paçası boynuna geçesi
Anası ölüverse de
Kızı elime geçesi

Bağlantı

YÖRESİ
AFYON

KİMDEN ALINDIĞI
Abdullah CANİTEZ

DERLEYEN
Nazım BURSALIOĞLU

DERLEME TARİHİ
1.6.1969

NOTAYA ALAN
Halil Rifat AYDEMİR

ÇIKTIM İĞDENİN DALINA

Çık-tım iğ-de----- ni-----n da-lı--na----- dal--- kı-rı
o-tur-dum ya----- ri-----n di-zi--ne----- yar--- da-rı

lı--- ve--r-di a-man- a-- ma-----n dal kı-rı-lı--ve-----r
lı--- ve--r-di a-man a--ma-----n yar da-rı-lı--ve-----r

di a-man a--ma-----n
di a-man a--ma-----n

Çıktım iğdenin dalına
Dal kırılıverdi
Oturdum yarin dizine
Yar darılıverdi

BAĞLANTI – Enginemin ⁽¹⁾ şişesi
Ciğerimin köşesi

İğde dalı gevrek olur
Basmaya gelmez
Elin kızı (veya oğlu) nazik olur
Küsmeye gelmez

Enginemin şişesi
Ciğerimin köşesi

Çıktım iğnedin dalına
İğnesini yemeye
Oturdum yarin dizine
Hallerimi (dertlerimi) demeye

Enginemin şişesi
Ciğerimin köşesi

Ben atımı nalladırım
Okka da nalınan
Ben o kızı oynadırım
Dökme de zilinen

Enginemin şişesi
Ciğerimin köşesi

YÖRESİ
AFYON-EMİRDAĞ

KİMDEN ALINDIĞI
A. Rifat AYDEMİR

DERLEYEN
Nazım BURSALIOĞLU

DERLEME TARİHİ
1.4.1983

NOTAYA ALAN
H. Rifat AYDEMİR

HARMANA SERERLER

Har-ma--na se--rer-ler sa-rı sa- ma----nı har-ma--na se
rer-ler sa-rı sa--ma----nı-----
hiç git-mi-yor şu dağ-la-rın du-ma-nı----- ga-ra du--ma--
nı-----

*Harmana sererler sarı samanı
Hiç gitmiyor şu dağların dumanı
Gel otur yanıma canım sevdiğim
Ayrılık mı olur bayram zamanı (harman zamanı)*

*Çeşmenin başında ısmar ⁽¹⁾ eyledin
Bir sevgi sevdim de pişman eyledin
Keşke bu sevgiyi sevmez olaydım
Beni dostumun düşman eyledim
(Beni anamınan düşman eyledin)*

*Divânemi ⁽²⁾ delimiyim hele ben
Bir yar için dolaşırım çöle ben
Bana sevdiğinden vazgeç diyorlar
Deli gibi sevdim vazgeçemem ben*

*Gacelli Çeşmesi bir ince yoldur.
Elâ gözlüm (de) testini doldur.
İntizar eyle (de) kocanı öldür
Öldür kocanı (da) aleyim seni*

Gülizar
YÖRESİ
AFYONKARAHİSAR

KİMDEN ALINDIĞI
Feyzi DOĞANER

DERLEYEN
Nazım BURSALIOĞLU

DERLEME TARİHİ
11.10.1990

NOTAYA ALAN
Rauf YEKTA (1928)

DEREBEY TÜRKÜSÜ (Türkmen Kızı)

Ben ba-ba---mın--- e--- vin yık--tım belâ-lım ey-----
----- beş-binal-tın----- a---lıp kaç-tım---
dö-nüp-te ar----- dı-- ma-- bak--tım-bingi-de--- lim---
pa---şam----- oğ-lan ey----- a-man ey-----

KIZ

Ben babamın evin yıkdım
Beşbin altın alıp geçdim
Dönüp de ardıma bakdım
Bin gidelim paşam oğlan (Aman ey)

OĞLAN

Anan duyar, baban duyar
Ardımızdan atlı goyar
İkimizin cana gıyar
Kalk gidelim Türkmen Kızı (Aman ey)

KIZ

Anam duysun, babam duysun
Arkamızdan atlı goysun
Gelen atlı beşbin olsun
Bin gidelim paşam oğlan (Aman ey)

OĞLAN

Türkmen gızı, Türkmen gızı
Sen allar gıy, ben karmızı
Doğuşun sabah yıldızı
Kalk gidelim Türkmen Gızı (Aman ey)

Harmana Sererler Sarı Samanı

Yöresi: Emirdağ
Kaynak: Fakı EDEER

Derleyen: Ömer Faruk YALDIZKAYA
Notalayan: Gökhan EKİM
Derleme Tarihi: 1993

Har ma na se rer ler sa rı

sa ma ni

Hiç ek sil mez

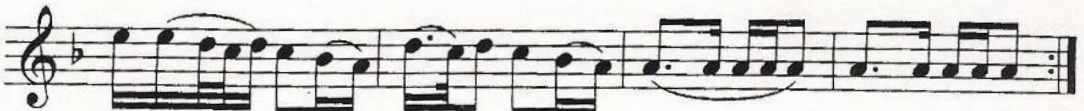
E mir da ğın du ma ni ka ra du ma ni

Gel o tur ya ni ma ca nım sev di ğim

Ay rı lık mı o lur har man

za ma ni da yay la za ma ni

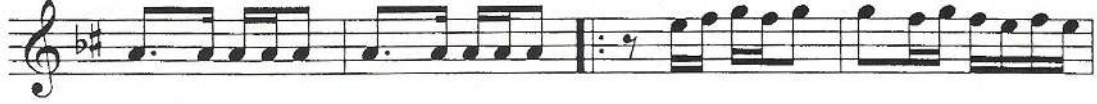
Başına Örtünmüş Oyalı Yazma

Yöresi: Emirdağ
Kaynak: Cengiz AKIN

Derleyen: Ömer Faruk YALDIZKAYA
Notalayan: Gökhan EKİM
Derleme Tarihi: 1990

Saz

Ba şı na ör tün müş o ya lı yaz ma
Yaz dı ğın mek tu bu ga hir li yaz ma

Ba şı na ör tün müş o ya lı yaz ma
Yaz dı ğın mek tu bu ga hir li yaz ma

A lı rim sev di yim ağ la yıp gez me de ağ la yıp gez
O ku yan bu lun maz der do lur ba na da der do lur ba

me na Saz A lı rim sev di ğim ağ la
O ku yan bu lun maz der do

yıp gez me de ağ la yıp gez me Saz
lur ba na da der do lur ba na

Yoğurt Çaldım Gazana (Kız Oyun Havası)

Yöresi: Emirdağ
Kaynak: Pınar HALAÇ

Derleyen: Ömer Faruk YALDIZKAYA
Notalayan: Gökhan EKİM
Derleme Tarihi: 1991

Yo ğurtçaldım ga za na lo lo lo Yo ğurt çaldım ga za na
Cen net na sip ol masın lo lo lo Cen net na sip ol masın

lo lo lo Se lâm söy le ya za na lo lo lo Se lâm söy le
lo lo lo A ra mı zı bo za na lo lo lo A ra mı zı

ya za na lo lo lo lo lo lo sun ye sil yar lo lo lo
bo za na lo lo lo Fis ta nı nı sū rü yar lo lo lo

I
Yoğurt çaldım Gazana lo lo lo,
Selâm söyle yazana lo lo lo,
Cennet nasip olmasın lo lo lo,
Aramızı bozana lo lo lo,

Lo lo losun yeşil yâr lo lo lo,
Fistanını sürü yâr lo lo lo.

II
Hopla babuç yırtılsın lo lo lo,
Sevda senden kurtulsun lo lo lo,
Sırtındaki cancana lo lo lo,
Eldeğmeden yırtılsın lo lo lo,

Lo lo losun yeşil yâr lo lo lo,
Fistanını sürü yâr lo lo lo.

III
Bağa varır bitlenir lo lo lo,
Çürük odun yüklenir lo lo lo,
Akşam eve gelince lo lo lo,
Gariya yiğitlenir lo lo lo,

Lo lo losun yeşil yâr lo lo lo,
Fistanını sürü yâr lo lo lo.

YÖRESİ
AFYON

KİMDEN ALINDIĞI
Nezahat BAYRAM

DERLEYEN
Muzaffer SARISOZEN

NOTAYA ALAN
M. SARISOZEN

KAÇINDASIN GELİN ÜMMÜ

Ka-çın-da--sın ge--linüm-mü ----- ka-çın-da--vay
sa-ra-l-tın-la----- r de-le-----bi--yo ----- r sa-çın-da vay
sa-çın--da vay sa-çın--da of----

*Kaçındasın Gelin Ümmü kaçında
Sar'altınlar delebiyor saçında
Gelin Ümmü kaldı göller içinde*

BAĞLANTI – Katil göller nere koydun Ümmü'mü ?
Ümmü'mü, Ümmü'mü, Gelin Ümm'mü ?

*Onsekizdir siyah saçın örgüsü
Bu güzellik sana Hakk'ın vergisi
Suya düştü Ümmü Kızın kendisi*

Bağlantı

*Davulcusu kaya dibi dolaşır
Seymanları kuzu gibi meleşir
Evlerine kara haber ulaşır*

Bağlantı

YÖRESİ
AFYONKARAHİSAR

KİMDEN ALINDIĞI
Alaaddin ANBANAZLI

DERLEYEN
Nazım BURSALIOĞLU

DERLEME TARİHİ
10.7.1991

NOTAYA ALAN
Ebubekir ÖZEN

ZEHLE GELİN

Bi-ri-cik bi-ri-cik tü-ken-mez san-dım oy ----- A-na-ma ba-
Üç gün-lük ge-li-ni dö-ğül-mez san-dım oy ----- hep mi ye-din

be--ma du-yul--maz san-dım oy-- oy--
Zeh--le ge-lin dol--ma--yı-- oy-- oy-- bi-rin-ce-cik may-hoş

i-le-- sar-ma--yı-- oy-----

Biricik biricik tükenmez sandım
Anama babama duyulmaz sandım
Üç günlük gelini döğülmez sandım

Yoğurdu var al mavili çanakta
Benleri var al kırmızı yanakta
Anam babam mahkeme de konakta

BAĞLANTI – Hep mi yedin Zehle⁽¹⁾ gelin dolmayı
Bir incecik mayhoş⁽²⁾ ile sarmayı

Bağlantı

Bağımızın yaprakları gök idi
Zehle gelin bu vakitler sağ idi
Evimizde bir topacık gül idi

Kapının önünde hasır yayılı(r)
Hasırın üstünde Zehle'm bayılı(r)
Arkasından kaynanası bağırtı(r)

Bağlantı

Bağlantı

Kaynatası almış keçi budunu
Kaynanası almış mısır odunu
Duymadın mı kaynananın adını

Dolma kazanında elim kırıldı
Duyan duydu duymayanlar inandı
Arzuhalim⁽³⁾ İstanbul'a dayandı

Bağlantı

Bağlantı

SOFYAN

MUHAYYER NEFES

Güfte: Divane Mehmet GELEBİ
Best. Burhan KILIÇ

Handwritten musical score for Muhayyer Nefes, featuring lyrics in Turkish and musical notation on staves.

Lyrics: ON SE KIZ BAY
SIR BI YAH FI
A DIL LE DE UIN HA

Lyrics: CIS MI NE CAN SIN
NIN HUR DE DAN SIN
YA YA A LI (SAZ-)
A LI (SAZ-)

Lyrics: UIN RÜ MAH
SIR İ YEZ DAN
A SU UAN SIN
PI SE VAN SIN

Lyrics: YA A LI
YA A LI HÜSN İ LE SEN
SAH İ MER DAN

Lyrics: UIN RÜ MAH
SIR İ YEZ DAN
A SU UAN SIN
PI SE VAN SIN

Lyrics: YA A LI
YA A LI ARA NÂ GME

① 8. D.C
②

EK-2: Afyonkarahisar Mevlevîhânesi'nin faaliyetlerine ilişkin fotoğraflar.

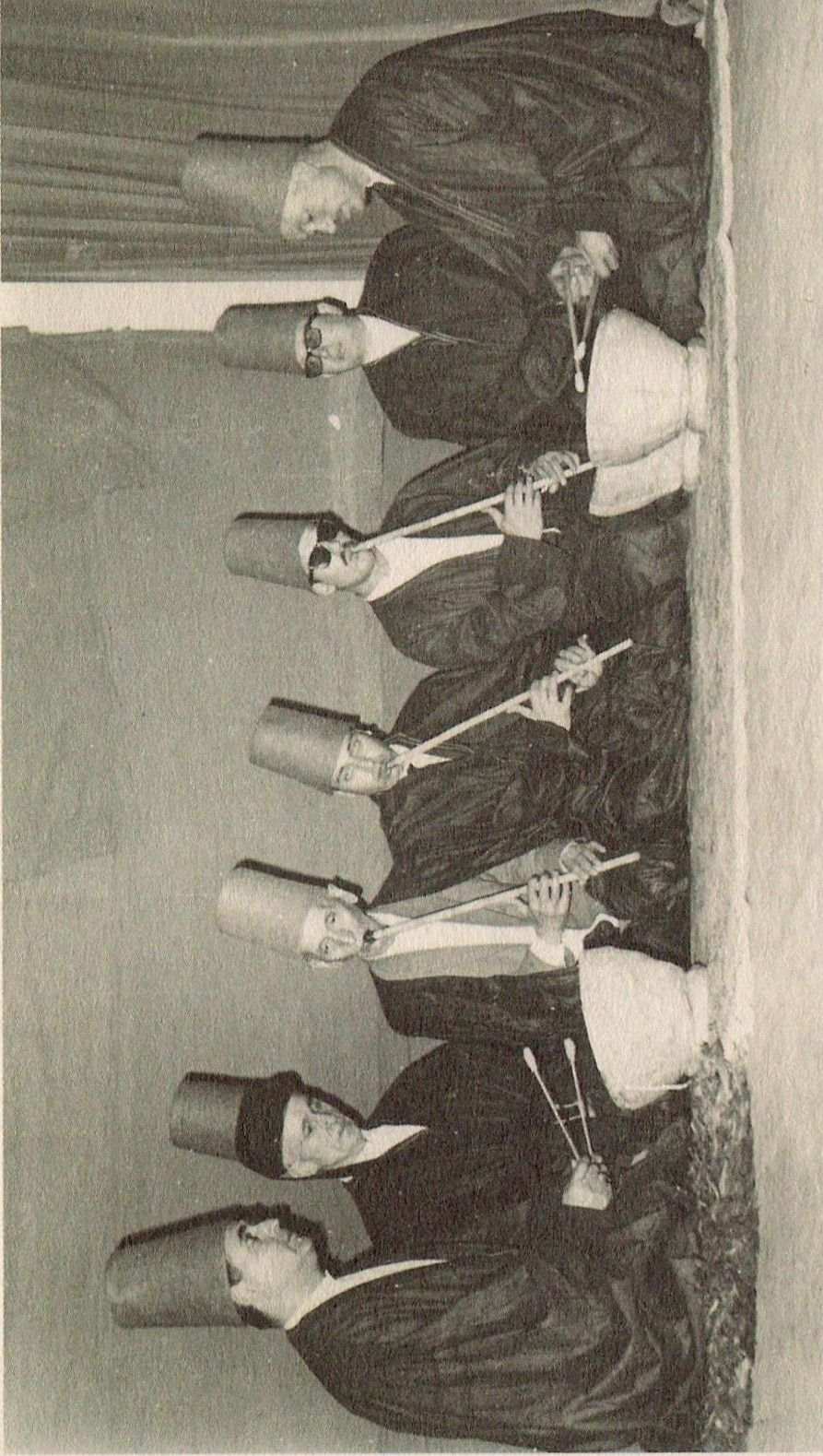
(Fotoğraflar Mehmet SARI ve Yusuf İLGAR'a ait *Mevlevî Dîvân Şâiri Semâî Mehmet Çelebi* isimli eserden alınmıştır.)

14.15.16-12-1968 Mutrib Heyeti

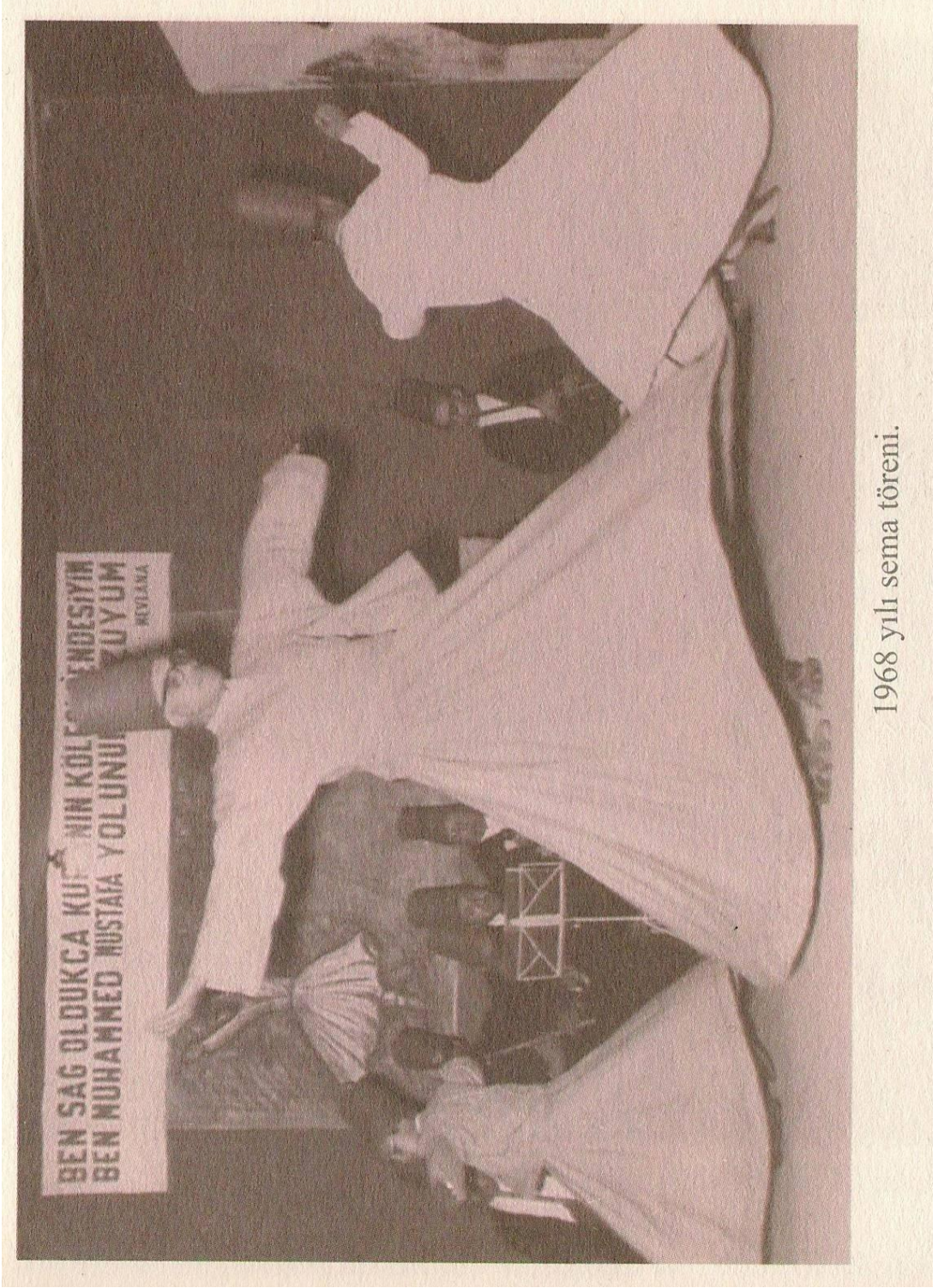

Afyonkarahisar Belediye Salonu'nda 1968 yahut 1969 yılında yapılan semâ töreni ekibini gösterir: Soldan sağa birinci sıra: 1. Ekrem Taşkinsel, 2. Abdullah Canitez, 3. Hayati Ar, 4. ...?, 5. Hulusi Yamaner, 6. Hasan Sanlı, 7. ...?. İkinci sıra: 1. Cemal Altıniğne, 2. Hilmi Atalay, 3. Emin Doğrusoy, 4. Mehmet Yüce, 5. Tayyar Ataman, 6. ...?, 7. Mehmet Dönergöz, 8. Hulusi Arık, 9. Enver Turunç. Üçüncü sıra: 1. ...?, 2. Ahmet Ögüt, 3. Kemal Bayık, 4. Nazım Bursalı, 5. Zahit Sagun, 6. Selahattin Yamaner. (Kişileri tanımlayan: Zahit Sagun)

Aralık 1967 Soldan sağı: Zahit Sagun, Hafız Ahmet Ögüt, Kemal Bayık,
İhsan Sami Doğan, Ahmet Abay, Nazım Bursalıoğlu ve Kemal Alpergöl

1968 yılı sema töreni.

EK-3: TRT Repertuvarına Kayıtlı Afyonkarahisar Türküleri Listesi

Rep.No	EZGİ ADI	YÖRESİ	KAYNAK KİŞİSİ	DERLEYEN	NOTAYA ALAN
1345	A GİZ SENİN ADIN DUDU	AFYON	Abdullah Uluçelik	Muzaffer Sarisözen	Muzaffer Sarisözen
570	AFİYON'UN ORTASINDA GALESİ	AFYON	Abdullah Uluçelik	Muzaffer Sarisözen	Muzaffer Sarisözen
2788	AL KADİFENİN TOPU	AFYON/Dinar/ Kozluca	Emine Toplu	İsmet Egeli	İsmet Egeli
68	ALLI GELİN TAŞBAŞINI YOL EDER	AFYON/İhsaniye/ Kayahan	Mevlüt Dede	Talip Özkan	Talip Özkan
2010	ARDIÇ ARASINDA BİTEN BUDAKLAR	AFYON/Dinar	Saffet Uysal	TRT Müzik Dai. Başk. THM Md.	Ateş Köyoğlu
520	ARPA LIKTAN ARPA BİÇER	AFYON	Abdullah Uluçelik	Mustafa Gecevatmaz	Nida Tufekçi
2394	AŞAMADIM BERGAMA'NIN BELİNDEN	AFYON/Dinar	Yusuf Yorulmaz	Ankara Devlet Konservatuvarı	Ateş Köyoğlu
4358	AŞKIN DERYASINA ATTIM BEN BİR TAŞ	AFYON	Emin Abacı	Ankara Dev. Kons.	Altan Demirel
488	ATTIM TABANCAMI ATEŞ ALMADI	AFYON	Murat Çelebi	Muzaffer Sarisözen	Muzaffer Sarisözen
457	AYŞENİN EVLERİ YAYLA YOLUNDA	AFYON	Abdullah Uluçelik	Muzaffer Sarisözen	Muzaffer Sarisözen
934	BEN GİDERİM ODUNA	AFYON	Kadir Üstündağ	Muzaffer Sarisözen	Muzaffer Sarisözen
2875	BEN YARIMI GÜLÜN DİBİNDE BULDUM	AFYON	Emin Abacı/M. Çelebioğlu/R. Erdoğan	Ankara Devlet Konservatuvarı	Erkan Sürmen
2910	BENİM SAÇIM UZUN OLUR DARANMAZ	AFYON/Sincanlı	İbrahim Hidirbozan	TRT Müzik Dai. Başk. THM Md.	Ali Canlı
468	CEVİZİN YAPRAĞI DAL ARASINDA	AFYON/Dinar AFYON/Feleli Köyü	Nureddin Güler	Muzaffer Sarisözen	Muzaffer Sarisözen
3695	ÇAĞIRIN EFELERİ		Celal Aybey	Yılmaz İpek	Yılmaz İpek
1897	ÇAMLIBEL'DEN DE BAKTI KÖROĞLU	AFYON/Dinar	Yusuf Durulmaz	Ankara Devlet Konservatuvarı	Ateş Köyoğlu

3729	ÇATTILAR GAZAN TAŞINI	AFYON/Sincanlı	İbrahim Hidirbozan	TRT Müzik Dai. Başk. THM Md.	Stileyman Yıldız
3697	ÇAY KENARINDA İNADINA BİTİYOR KESTANE	AFYON/Sandıklı	Hasip Terlemez	Nihat Kaya	Nihat Kaya
1887	ÇAYIR DEĞİL ÇİMENLİKTE EVİM VAR	AFYON/Dinar	Bekir Alparslan	Ankara Devlet Konservatuarı	Ateş Köyoğlu
1132	ÇEKİN KIR ATIMI NALBANT NALLASIN	AFYON/Dinar	Mustafa Kitiş	Durmuş Yazıcıoğlu	Durmuş Yazıcıoğlu
2258	ÇEMBERİM DALDA KALDI	AFYON	Abdullah Uluçelik	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
556	DAM BAŞINA ASI GOYMUŞ GALBİRİ	AFYON	Abdullah Uluçelik/N. Bayram (Çınar)	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
1890	DERTLİ KEREM DER Kİ ÇALIN SAZLARI	AFYON/Dinar	Yusuf Yorulmaz	Ankara Devlet Konservatuarı	Ateş Köyoğlu
2927	DUT AĞACI DUT VERİR	AFYON/Sincanlı	İbrahim Hidirbozan	TRT Müzik Dai. Başk. THM Md.	Ali Canlı
4128	EMİRDAĞI BİRBİRİNE ULALI	AFYON/Emirdağ	Ali Ercan	Sümer Ezgi	Sümer Ezgi
2496	ENTARİNE PEŞ OLAM	AFYON/Sandıklı	Galip Coşkun	Mustafa Hoşsu	Mustafa Hoşsu
2464	ERZURUM'DAN ÇEVİRDİLER YOLUMU	AFYON/Emirdağ	Nurettin Şan	Mustafa Hoşsu	Mustafa Hoşsu
1876	EVİM KİREÇ DUTMUYOR	AFYON/Dinar	Ali İnce	Ankara Devlet Konservatuarı	Ateş Köyoğlu
73	EVLERİNİN ÖNÜ BİR KÖTÜ YOKUŞ	AFYON/Emirdağ	Hakkı Demirayak	Mustafa Hoşsu	Mustafa Hoşsu
3505	EVLERİNİN ÖNÜ YOLDUR (AL FADİME'M)	AFYON/Emirdağ	Metin Akın	Ali Demirhan	Ali Demirhan
3694	EY DAŞ DELİK DAŞ DELİK	AFYON/Çay	Celal Aybey	Yılmaz İpek	Yılmaz İpek
1896	FADİME'Mİ DORU TAY'A BİNDİRDİM	AFYON/Dinar	Mustafa Arıttürk	Ankara Devlet Konservatuarı	Ateş Köyoğlu
3119	FERACE'M DE DÖRT DUVARDA	AFYON	Ömer Yarşi	Özay Gönltüm	Özay Gönltüm
2012	GORUNUN ANNACI GUMALAR DAĞI	AFYON/Dinar	Saffet Uysal	TRT Müzik Dai. Başk. THM Md.	Ateş Köyoğlu

3698	HARMAN DA YERİ KADEMELİ	AFYON/Sandıklı	Hasip Terlemmez	Nihat Kaya	Nihat Kaya
1404	HATÇAM ÇIKMIŞ GÜL DALINA	AFYON/Dinar	Saffet Uysal	Talip Özkan	Talip Özkan
2415	HAYDİ GÜZELİM KUNDURANA TEK TEK BAS	AFYON/Dinar	Yöre Ekibi	Mustafa Hoşsu	Mustafa Hoşsu
899	HAYDİN ARKADAŞLAR KİNA YAKALIM	AFYON/Dinar	Ali Taş	Yücel Paşmakçı	Yücel Paşmakçı
1874	HAYDİN GÜZELİM AT OLUR DA DEPEZ Mİ	AFYON/Dinar	Fatma Türkan/Havva Türkan	Ankara Devlet Konservatuvarı	Ateş Köyoğlu
1093	HEZİN HEZİN GİR KAPIDAN	AFYON	Abdullah Uluçelik	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
2815	İKİ DE DERVİŞ GELİR POSDU POSDUNDAN	AFYON	Emin Abacı	Ankara Devlet Konservatuvarı	İsmet Akyol
2817	İSLAMOĞLU KALE YAPAR TAŞINAN	AFYON	Ahmet Sivritepe	Ankara Devlet Konservatuvarı	İsmet Akyol
1488	KAÇINDASIN GELİN ÜMMÜ KAÇINDA	AFYON	Nazahat Bayram	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
1879	KAP'ARDINA ASA KOYMUŞ GALBİRİ	AFYON/Dinar	İzzet Gündüz	Ankara Devlet Konservatuvarı	Ateş Köyoğlu
1724	KARA DA GOÇUN BOYNUZU	AFYON/ Bolvadin	Tılı Murat	İstanbul Belediyesi Konservatuvarı	Yücel Paşmakçı
1176	KARA KOÇUN BOYNUZU	AFYON	Cemal Altıniğne/Hulusi Yamaner	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
2878	KARANFİL DALLANIR MI	AFYON/Sandıklı/ Akçadere	Sabri Cevahir	Ankara Devlet Konservatuvarı	Erkan Sitrmen
1161	KINASI KARILIR TASTA	AFYON	Abdullah Uluçelik	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
1622	KIRMIZI GÜLDEN DAL KESTİM	AFYON/Dinar	Ali Taş	Yücel Paşmakçı	Yücel Paşmakçı
1889	KÖPRÜNÜN ALTI PINAR	AFYON/Dinar	Mustafa Özgat	Ankara Devlet Konservatuvarı	Ateş Köyoğlu
523	KUMALAR DAĞINDA GÖÇ KATAR KATAR	AFYON/Sandıklı	Galip Coşkun	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
1884	MAPUSHANE DEDİKLERİ	AFYON	Kara Mehmet	Ankara Devlet Konservatuvarı	Ateş Köyoğlu

788	MERDUVANIN BAŞINDAYIM	AFYON	Murat Çelebi	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
2014	NAZİLİNİN HANLARI	AFYON/Dinar	Saffet Uysal	TRT Müzik Dai. Başk. THM Md.	Ateş Köyoğlu
1888	ÖRDEK SUYA DAL DA GEL	AFYON/Dinar	Fatma Türkan/Havva Türkan	Ankara Devlet Konservatuvarı	Ateş Köyoğlu
3779	ÖTE YAKANIN BULUDU	AFYON/Dinar/Y elalan Köylü	Köy Kadınları	Saffet Uysal	Saffet Uysal
1651	SAHAN SAHAN HÖŞMERİM	AFYON/Sandıklı	Galip Coşkun	Mustafa Hoşsu	Mustafa Hoşsu
3338	SALİH DE ATA BİNER GÜÇCÜK BEY GİBİ	AFYON	Abdullah Uluçelik	Özay Gönülüm	Özay Gönülüm
2962	SİNANOĞLU DERLER BENİM ADIMA	AFYON/Sincanlı	İbrahim Hıdırbozan	TRT Müzik Dai. Başk. THM Md.	Ali Canlı
2876	SU GELİR GÜLDÜR GÜLDÜR	AFYON/Dinar	Mustafa Arıtürk	Ankara Devlet Konservatuvarı	Erkan Sürmen
2139	SUSADAN GİDEN YAYLI	AFYON/Dinar	Davut Yıldız	İsmet Akyol	İsmet Akyol
2008	ŞİRVAN DA KAYFEDE YATİYOR	AFYON	Halil İbrahim Çağla	Ankara Devlet Konservatuvarı	Ateş Köyoğlu
1895	UZUN OLUR FESLİGENİN DALLARI	AFYON/Dinar	Nuri Gülpınar	Ankara Devlet Konservatuvarı	Ateş Köyoğlu
3696	ÜÇ GUŞUDUK DA UÇARIDIK HAVADA	AFYON/Felilli Köylü	Celal Aybey	Yılmaz İpek	Yılmaz İpek
61	ÜMMÜ'M SENİ HANAYLARDAN ATARLAR	AFYON/İhsaniye	Mevlüt Dede	Mustafa Hoşsu	Mustafa Hoşsu
1122	YASSIYA VARMADAN GÜVEYİ KOYARLAR	AFYON	Musa Çelebi Torun	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
479	YEŞİL OLUR SANDIKLININ BİBERİ	AFYON/Sandıklı	Galip Coşkun	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
4114	ZALIM POYRAZ GICIM GICIM GICILAR	AFYON/Emirdağ	Tayfun Eryılmaz	Hale Güler	Hale Güler